

Miljöförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Datum:
2025-02-18

Diarienummer:
MHN-2023-00513

Handläggare:
Sara Johansson

Årsbokslut 2024

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

1. **att** fastställa Miljö- och hälsoskyddsnämndens sammanställda analys inför Uppsala kommuns årsredovisning,
2. **att** fastställa uppföljning av verksamhetsplan 2024,
3. **att** fastställa svar på särskilda frågor om synpunktshantering,
4. **att** översända ovanstående handlingar till kommunstyrelsen, samt
5. **att** fastställa verksamhetsberättelse för miljö- och hälsoskyddsnämnden 2024.

Ärendet

Huvuddelen av nämndens tillsyn, prövning och kontroll har utförts enligt plan. Nämndens bidrag till fokusmål 2 och 4 är helt uppfyllda och fokusmål 1 och 3 är i hög grad uppfyllda. Nämndens ekonomiska resultat är ett underskott på 0,4 miljoner kronor för räkenskapsåret 2024.

Beredning

Ärendet har beretts av förvaltningen.

Ärendet bedöms inte ha konsekvenser för barnperspektivet, jämställdhetsperspektivet eller näringslivsperspektivet.

Föredragning

Övergripande

Huvuddelen av nämndens tillsyn, prövning och kontroll har utförts enligt plan.

Nämndens verksamhet har under 2024 påverkats av flera lagstiftningsförändringar. Dels har livsmedelskontrollen genomförts baserat på den nya riskklassning som beslutades under 2023 och med debitering efter utförd kontroll. Dels trädde omfattande förändringar i avfallslagstiftningen i kraft under våren. Nämnden lade mycket resurser på att besvara frågor från verksamhetsutövare och allmänhet, samt på att ta fram nya handläggningsrutiner och informationsmaterial.

Den kommunala lantmäterimyndighetens verksamhet påverkades av att det statliga lantmäteriet under våren stängde ned digital tillgång till ärendeakter. Därmed kan det ta flera månader att få tillgång till information som behövs för att genomföra en förrättning.

Ekonomiskt resultat

Nämndens resultat är ett underskott på 0,4 miljoner kronor för räkenskapsåret 2024.

Årets intäkter uppgår till 61,8 miljoner kronor vilket är 1 miljon kronor lägre än prognos och 4,5 miljoner kronor lägre än budget.

Nämndens kostnader uppgår till 93 miljoner kronor vilket är 1 miljon kronor lägre än prognos och 4,1 miljoner kronor lägre än budget, vilket främst beror på lägre kostnader för personal och övriga tjänster.

Eftersom den tillsyn som fakturerats under året genom årliga avgifter inte har kunnat utföras fullt ut, så har en ny tillsynsskuld uppstått. Nämndens totala tillsynsskuld har dock minskat från 1,6 miljoner kronor till 0,6 miljoner under räkenskapsåret 2024.

Bidrag till fokusmålen

Förvaltningen bedömer att fokusmål 2 och 4 är helt uppfyllda samt att fokusmål 1 och 3 är i hög grad uppfyllda under 2024. Avvikelse från plan när det gäller fokusmål 1 är att automatisering av ärendeflöden inte har kunnat genomföras. Nämnden har förberett en förnyad upphandling för att kunna genomföra detta senare. Tid som var avsatt för att arbeta med automatisering av ärendeflöden kunde i stället läggas på att förbereda deltagande i innovationsprojekt tillsammans med AI Sweden. Avvikelse från plan när det gäller fokusmål 3 är att avdelningen för miljöskydd inte kunnat genomföra tillsynsplanen för 2024 i dess helhet.

Ekonomiska konsekvenser

Handlingarna redogör för det ekonomiska resultatet men beslutet i sig innebär inte ekonomiska konsekvenser för nämndens ekonomi.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 18 februari 2025
- Bilaga 1, Miljö- och hälsoskyddsnämndens sammanställda analys inför Uppsala kommuns årsredovisning
- Bilaga 2, Uppföljning av verksamhetsplan 2024
- Bilaga 3, Svar på särskilda frågor om synpunktshantering
- Bilaga 4, Verksamhetsberättelse för miljö- och hälsoskyddsnämnden 2024

Miljöförvaltningen

Linda Jacobson
Förvaltningsdirektör

Nämnd
Rapport

Datum:
2025-03-12

Diarienummer:
MHN-2023-00513

Handläggare:
Sara Johansson, Evin Anik

Version/DokumentID: 1.0

Miljö- och hälsoskyddsnämndens sammanställda analys inför Uppsala kommuns årsredovisning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden svarar för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, strålskyddslagen, livsmedelslagen, alkohollagen, spellagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om tobaksfria nikotinprodukter, lagen om handel med vissa receptfria läkemedel, lagen om sprängämnesprekursorer samt för den kommunala lantmäterimyndigheten. Arbetet bedrivs genom tillsyn, tillståndsprovning, kontroll och förrättningar. Nämnden arbetar också förebyggande genom att sprida information, ge råd och anvisningar.

Viktiga händelser under året

All livsmedelskontroll övergick från och med 2024 till debitering efter utförd kontroll. Hur ofta kontroll genomförs bygger på en ny nationell modell för riskklassning som beslutades under 2023. I samband med kontrollbesök verifierades att anläggningarna var korrekt klassade enligt det nya systemet för riskklassning.

Omfattande förändringar i avfallslagstiftningen trädde i kraft under våren. Nämnden lade mycket resurser på att besvara frågor från verksamhetsutövare och allmänhet, samt på att ta fram nya handläggningsrutiner och informationsmaterial. Nämnden bidrog också aktivt vid framtagandet av nya lokala avfallsföreskrifter för Uppsala kommun.

Nämnden tidigare lade en förnyad upphandling av nämndens verksamhets- och ärendehanteringssystem för tillsyn enligt miljöbalken och livsmedelskontroll. Det berodde på att de nuvarande avtalen inte omfattade den produkt för automatisering i ärendeflöden som nämnden behöver för att ta den digitala handläggningen till nästa nivå. Under 2024 förbereddes upphandlingen för att kunna genomföras under 2025.

Under hösten startades ett nytt innovationsprojekt tillsammans med AI Sweden. Miljöförvaltningen ingår som en av de förvaltningar inom Uppsala kommun som under 2025 ska samarbeta med AI Sweden och andra intresserade kommuner och regioner i arbetet med att utveckla och testa den digitala assistenten Svea. Projektet är ett lärandeprojekt och Svea är en AI-baserad prototyp som utvecklats för att hjälpa medarbetare i offentlig sektor med textbaserade uppgifter.

Den kommunala lantmäterimyndighetens verksamhet påverkades av att det statliga lantmäteriet under våren stängde ned digital tillgång till ärendeakter. Då det gör att det

kan ta flera månader för den kommunala myndigheten att få tillgång till information man behöver för att genomföra en förrättning, så kommer handläggningstider för förrättningar sannolikt att stiga framöver.

I april tillträdde ny direktör för miljöförvaltningen. Förvaltningens avdelningschefer återgick till att ansvara för sina ordinarie avdelningar, efter en period av tillfälliga lösningar.

Måluppfyllelse under året

Tabell 1: Sammanfattning av ekonomiskt resultat

Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag 2024	Årets resultat 2024	Årets resultat 2023	Helårsprognos resultat 202408
Politisk verksamhet	1,6	-0,2	0,0	-0,1
Infrastruktur, skydd m.m	29,2	-0,2	0,1	-0,4
Övriga verksamheter	0,0	0,0	0,0	0,0
Nämnden totalt	30,8	-0,4	0,1	-0,4

Sammanfattning av ekonomiskt resultat

Miljö- och hälsoskyddsnämndens resultat är ett underskott på 0,4 miljoner kronor för räkenskapsåret 2024.

Årets intäkter uppgår till 61,8 miljoner kronor vilket är 1 miljon kronor lägre än prognos och 4,5 miljoner kronor lägre än budget.

Nämndens kostnader uppgår till 93 miljoner kronor vilket är 1 miljon kronor lägre än prognos och 4,1 miljoner kronor lägre än budget, vilket främst beror på lägre kostnader för personal och övriga tjänster.

Eftersom den tillsyn som fakturerats under året genom årliga avgifter inte har kunnat utföras fullt ut, så har en ny tillsynsskuld uppstått. Nämndens totala tillsynsskuld har dock minskat från 1,6 miljoner kronor till 0,6 miljoner under räkenskapsåret 2024.

Avdelningen miljöskydd har inte kunnat genomföra tillsynsplanen för 2024 i dess helhet på grund av fler inkommande ärenden i form av remisser, ansökningar och informationsärenden och omfattande ny lagstiftning inom avfallsområdet och personalförändringar, vilket tagit tid från tillsynsarbetet. Avdelningen planerar att rekrytera för att kunna hantera kommande års tillsynsbehov.

Resultat per verksamhet

Politisk verksamhet

Den politiska verksamhetens resultat är ett underskott på 0,2 miljoner kronor. Det negativa utfallet beror på att kommunbidraget inte täcker nämndens kostnader. Detta trots att antal nämndmöten är färre än vad som är önskvärt för att ha en snabb och effektiv beslutsprocess.

Infrastruktur, skydd mm

Årets resultat för verksamheten infrastruktur, skydd m.m. är ett underskott om 0,2 miljoner kronor.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden erhöll inte den bemanningsnivå som det hade budgeterats för, vilket innebär totalt lägre intäkter och även lägre personalkostnader. Det ger i sin tur upphov till att en del planerad tillsyn skjuts fram till kommande år.

Intäkterna för enheten livsmedelskontroll är 1,4 miljoner kronor lägre än budget. Det beror främst på att det var svårt att uppskatta intäkter vid övergång till ny riskklassning och efterhandsdebitering.

Osäkra kundfordringar och kundförluster uppgår till 0,8 miljoner i år jämfört med föregående år som uppgick till 0,4 miljoner kronor. Ökningen kan vara en effekt av lågkonjunkturen. Osäkra kundfordringar avser kundfakturer som har förfallit och inte har betalats inom 6 månader från förfalldatum.

Tabell 2: Resultaträkning MHN

Belopp i miljoner kronor	Utfall 2024	Budget 2024	Prognos 2024	Utfall 2023
Taxor, avgifter, hyror och försäljning	61,6	66,3	62,6	53,7
Erhållna bidrag, kostnadsersättningar och gåvor	0,2	0,0	0,2	0,6
Summa intäkter	61,8	66,3	62,8	54,3
Personalkostnader	-65,1	-68,1	-65,3	-61,5
Kommungemensamma fördelade kostnader	-21,3	-21,5	-21,4	-18,6
Övriga kostnader	-6,6	-7,4	-7,3	-6,5
Summa kostnader	-93,0	-97,1	-94,0	-86,6
Kommunbidrag				
Politisk verksamhet	1,6	1,6	1,6	1,6
Infrastruktur, skydd m.m	29,2	29,2	29,2	30,8
Summa kommunbidrag	30,8	30,8	30,8	32,4
Resultat	-0,4	0,0	-0,4	0,1

Investeringar

Nämnden har inte genomfört några investeringar under 2024.

Måluppfyllelse

Nämnden bedömer att fokusmål 2 och 4 är helt uppfyllda samt att fokusmål 1 och 3 är i hög grad uppfyllda under 2024.

Avvikelser från plan när det gäller fokusmål 1 är att automatisering av ärendeflöden inte har kunnat genomföras. Nämnden har förberett en förnyad upphandling för att kunna genomföra detta senare. Tid som var avsatt för att arbeta med automatisering av ärendeflöden kunde i stället läggas på att förbereda deltagande i innovationsprojekt tillsammans med AI Sweden. Avvikelser från plan när det gäller fokusmål 3 är att

avdelningen för miljöskydd inte kunnat genomföra tillsynsplanen för 2024 i dess helhet.

Nedan följer några exempel på vad nämnden gjort för att bidra till respektive fokusmål:

Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden

- Nämnden genomförde under våren omfattande arbete med att se över verksamhetens rutiner och föra över dem till det nya kommungemensamma kvalitetsledningssystemet, vilket stärker en rättssäker och effektiv handläggning.
- Förvaltningen har tagit fram nya roller för handläggare, som samordnare och enhetsledare. Syftet är att skapa en mer effektiv organisation utan flaskhalsar samt avlasta cheferna i deras uppdrag så att de kan ägna mer tid åt verksamhet och medarbetare.

Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb

- Nämnden har återupprättat tjänsten Livsmedelskollen på Uppsala.se. På Livsmedelskollen kan konsumenter se resultat från nämndens kontroller av restauranger, butiker och andra livsmedelsverksamheter. Tjänsten lanserades i oktober och hade 22 000 besök första dagen.
- Nämnden har under året deltagit i flera aktiviteter anordnade av näringslivsenheten, bland annat företagsbesök, "Uppsala möts" och en artikelserie om hur kommunens arbete för företagsklimatet utvecklats inom flera myndighetsområden. Nämnden har också deltagit i möte med kommunens Näringslivsråd.
- I liten skala har nämnden provat att använda en digital bokningstjänst för hälsoskyddsinspektioner.

Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen

- Nämnden beslutade om ett lokalt kostråd att känsliga grupper inte bör konsumera abborre på grund av förekomst av PFAS. Kostrådet byggde på att nämnden analyserat fisk med avseende på PFAS i Fyrisån och några andra aktuella vattendrag.
- Ett flertal förorenade områden med stor eller mycket stor risk för människors hälsa och miljön har fått tillsyn under året. Nämnden har utfört flera ansvarsutredningar, bland annat nämndens första PFAS-ansvarsutredning.
- Nämnden använde den värmekartering som finns framtagna i kommunen för att se vilka vård- och omsorgsboenden som finns i de kritiska områdena. Vid tillsyn på vård- och omsorgsboenden kontrollerades bland annat temperaturen vid besöket, hur temperaturen upplevs under sommar och vinter och om det finns solskydd och annan värmedämpande utrustning.

Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

- Nämnden har under året fortsatt utvecklat och upprätthållit kontaktvägar till andra myndigheter för att bättre kunna bidra i samhällets arbete mot illegal verksamhet. Exempel på myndigheter är polisen, arbetsmiljöverket, Skatteverket, brandförsvaret och länsstyrelsen.
- Nämnden kontrollerade byggföretag för att säkerställa att dessa följer lagstiftningen angående avfallshantering.

- Nämnden tog fram slutligt förslag till nya lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön och överlämnade dem till kommunstyrelsen.
- Nämnden genomförde uppsökande bostadstillsyn i Sala backe, Tuna backar, Gränby och Valsätra. Genom att aktivt arbeta för att nå ut med information om rätten till en god inomhusmiljö kan nämnden bidra till att skapa förutsättningar för en jämlik hälsa i Uppsala kommun. Vid tillsynen noterades i flera fall problem med inomhustemperatur, för låg varmvattentemperatur (risk för tillväxt av legionella), tecken på skadedjur, fuktskador och ventilationsproblem.

Utvecklingen av grunduppdraget över tid

Nämndens gruppuppdrag omfattar tillsyn och prövning enligt ett flertal olika lagstiftningar samt att ansvara för den kommunala lantmäterimyndigheten. Det innebär att nämndens verksamhet påverkas av flera nationella myndigheter.

Enheten för livsmedelskontroll började att arbeta enligt Livsmedelsverkets frivilliga men rekommenderade kontrollprocess. Det har resulterat i att fler kontroller leder till beslut om åtgärder och uppföljande kontroller. Tidigare år har uppföljande kontroller i större utsträckning gjorts i samband med nästa planerade kontrolltillfälle.

Omfattningen av nämndens uppdrag har ökat under flera år. Ny lagstiftning och nya ansvarsområden innebär dels att nämnden behöver sätta sig in i vad som gäller enligt den aktuella lagstiftningen, dels att nämnden behöver ta fram formalia som nya taxor och reviderad delegationsordning för att kunna bedriva tillsynen.

Nämnden samverkade aktivt med andra kommuner och myndigheter. Samverkan är en viktig del både i inspektörers kompetensutveckling, effektivisering av tillsyn och kontroll samt för rättssäkra bedömningar som är kommunoberoende.

Nämndens verksamhet är till stor del förebyggande och det är därför svårt att kvantifiera effekten och mätetalen blir ofta i stället indirekta över utförd mängd arbete. Delar av nämndens grunduppdrag i siffror 2024:

- nära 2 000 inspektioner utifrån miljöbalken av miljöfarliga verksamheter, hälsoskydd och enskilda avlopp
- 330 tillstånd för enskilt avlopp
- granskning av 630 analysresultat inom ramen för tillsyn på strandbad och bassängbad samt inom smittspårning
- granskning av 470 radon- och fastighetsuppgifter i radonärenden
- granskning av 450 rapporter om läckagekontroll på köldmediaanläggningar
- nära 1 000 förebyggande livsmedelskontroller
- tillsyn av samtliga 480 tillståndshavare (serveringstillstånd och tobak)
- 310 tillsynsbesök gällande serveringstillstånd
- 80 tillsynsbesök på detaljhandel (tobak, folköl och receptfria läkemedel) och 170 kontrollköp
- 220 lantmäteriförrättningar

Under 2024 har nämnden analyserat samtliga överklagade ärenden 2023, inom områdena tillsyn och prövning enligt miljöbalken och livsmedelskontroll. Det var 56 ärenden som överklagades. Av dessa avslag första överprövande instans 71 procent av överklagandena, 11 procent avvisades eller avskrevs och 16 procent upphävdes,

ändrades eller återförvisades till nämnden för fortsatt handläggning. Den övervägande delen av nämndens beslut höll alltså vid överprövning.

Uppföljning av privata utförare och verksamhet i egen regi

Nämnden har inte några privata utförare.

Framtida utmaningar

Nämnden behöver rusta sig för att kunna agera allt mer förutseende och proaktivt. Såväl belastningen som förändringstrycket väntas öka som en följd av omvärldsfaktorer som nämnden inte själv styr över. Exempel på det är ny och mer komplex lagstiftning, ökad brottslighet och ökat tryck på naturresurser.

Förändrad lagstiftning och kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning är ett prioriterat område för nämnden. Samtidigt som utvecklad lagstiftning gör nämndens arbetsområde nytt, oprövat och mer komplext så råder det nationellt en brist på utbildade miljö- och hälsoskyddsinspektörer. Ny och förändrad lagstiftning ställer även allt högre krav på nämndledamöters kompetens och nämnden har därmed behov av goda möjligheter till fortbildning.

Förändrad lagstiftning kan komma att ställa krav på att nämnden sammanträder oftare än tidigare, för att kunna möta kortade svarstider på remisser. För att utveckla näringslivet och för att Försvarsmaktens utbyggnad ska kunna ske i avsedd takt kan tillståndsprocesser behöva genomföras snabbare än tidigare. Nämnden kan även behöva sammanträda oftare för att bidra till att processtider för att ta fram nya detaljplaner kortas.

Det är nödvändigt att bevaka och läsa in sig på den snabbt förändrade lagstiftningen. Nämnden ser också att det är angeläget att besvara remisser om förändrad lagstiftning inom nämndens ansvarsområden. Arbetet är resurskrävande och utmanar nämndens förmåga och tillräcklighet.

Samhällsutveckling och hårdnande samhällsklimat

Nämnden ser att verksamheten påverkas av ett hårdnande samhällsklimat. Dels kan nämnden se en tendens att det blivit svårare för intressenter att lösa intressekonflikter. Dels finns ett ökat behov av att arbeta med att förebygga otillåten påverkan mot anställda och förtroendevalda. Ett ökat fokus på att motverka illegal verksamhet leder också till nationella förväntningar på en mer kontrollbaserad tillsyn, utöver den tillitsbaserade tillsynen av verksamheters egenkontroll enligt miljöbalken.

När staden och landsbygden utvecklas och växer så ökar trycket på naturen. Fler människor på samma yta ökar påverkan på varandras livsmiljö och resurs- och målkonflikter kan uppkomma. Frågor som är aktuella för nämnden är bland annat hantering av förorenade områden, PFAS, buller och luftkvalitet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Rapport

Nämndbehandlas:
2025-03-12

Diarienummer:
MHN-2023-00513

Handläggare:
Sara Johansson

Uppföljning av verksamhetsplan 2024

Innehåll

Bedömningskriterier	6
Bedömning av fokusmål	6
Bedömning av uppdrag, nämndmål och åtgärder	6
Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden	7
Uppdrag 1: Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att effektivisera administrationen och minska den administrativa belastningen.....	8
Åtgärd: Se över möjligheten att överföra arbetsuppgifter till förvaltningens administrativa personal för att frigöra resurser till nämndens tillsyn, kontroll och förrättningar.....	9
Uppdrag 3: Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande.	10
Åtgärd: Utveckla digitala tjänster som förenklar för näringsliv och kommuninvånare samt effektiviserar nämndens arbete.	10
Uppdrag 4: Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt inom kommunkoncernen.	12
Åtgärd: Säkra strategisk och långsiktigt hållbar kompetensförsörjning.	12
Åtgärd: Säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt.....	13
Åtgärd: Säkerställa att medarbetare och chefer har kompetens för att driva antidiskrimineringsarbetet framåt.	13
Kommungemensamt nämndmål 1.1. Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv.	14
Åtgärd: Säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt.....	14
Nämndmål: Nämnden ska ha en jämställd och hållbar ekonomi.	15
Åtgärd: Åtgärder för effektivare tillsyn, kontroll och förrättningar.....	15
Åtgärd: Livsmedelskontroll: Följa upp effekterna av efterhandsdebitering och ny riskklassning.....	15
Åtgärd: Synliggöra nyttan med nämndens miljö- och hälsoskyddsarbete.	15
Nämndmål: Nämndens verksamhet utvecklas i dialog med de vi möter i tillsyn, kontroller och förrättningar.	17
Åtgärd: Nämnden ska ligga i framkant genom tillitsskapande dialog och kommunikation. All kommunikation ska vara tillgänglig, begriplig och användbar för alla. Vårt bemötande utgår från respekt för alla människors lika värde.....	17
Åtgärd: Nämndens medarbetare och chefer har kunskap om minoritetspolitiken och kan omsätta den i praktiken.	17
Åtgärd: Fortsätta utvecklingen av digitala lösningar inom nämndens verksamheter.	17
Kommunfullmäktiges indikatorer.....	18
Antal nya innovationsinitiativ tillsammans med externa parter	18
Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb	19
Uppdrag 12: Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.....	20

Åtgärd: Nämnden ska ge en rådgivande, rättssäker och effektiv företagservice och ett gott bemötande i sina kontakter med näringslivet.....	20
Åtgärd: Bidra till utvecklingen av digitala tjänster som förenklar för företagen och bidrar till näringslivets utveckling.	21
Uppdrag 15: Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden.	22
Åtgärd: Delta i internationella, nationella och regionala nätverk inom nämndens sakområden.	22
Nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun.	23
Åtgärd: Kommunala lantmäterimyndigheten: Inom myndighetsuppdraget, lantmäteriförrättningar.	23
Åtgärd: Kommunala lantmäterimyndigheten: Bidra vid framtagande av detaljplaner.	23
Åtgärd: Kommunala lantmäterimyndigheten: Svara på bygglovsremisser.	23
Åtgärd: Kommunala lantmäterimyndigheten: Fortsätta och förbättra samarbetet med stadsbyggnadsförvaltningen.	23
Åtgärd: Samhällsbyggnad och miljöövervakning: Bidra med miljö- och hälsoskyddskompetens i stadsbyggnadsprocessen, bygglov, planer och program.	24
Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen.....	25
Uppdrag 20: Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050.	26
Åtgärd: Miljöskydd: Inom myndighetsuppdraget tillsyn på miljöfarliga verksamheter med fokus på minskad klimatpåverkan.....	26
Åtgärd: Miljöskydd: Tillsyn av fluorerade växthusgaser (f-gaser).	26
Åtgärd: Verka för mindre klimatpåverkan och energianvändning på förvaltningen.	27
Uppdrag 21: Utveckla det systematiska arbetet för att anpassa Uppsala till ett förändrat klimat.	28
Åtgärd: I tillsynen lyfta in frågor om verksamheternas beredskap och anpassning till ett förändrat klimat.	28
Uppdrag 24: Motverka förluster av biologisk mångfald och skydda hotade arter genom sammanhängande livsmiljöer för växter och djur.....	29
Åtgärd: Områdesskydd: Tillsyn och prövning av strandskydd.	29
Nämndmål: Vi har en god livsmiljö i Uppsala kommun.	30
Åtgärd: Områdesskydd: Tillsyn och prövning av naturreservat.	30
Åtgärd: Områdesskydd: Tillsyn och prövning av strandskydd.	30
Nämndmål: Vi förbättrar våra vattenmiljöer och skyddar grundvattnet.	31
Åtgärd: Enskilt vatten och avlopp: Bidra till plan för hållbar vatten- och avloppsförsörjning i hela kommunen.	31
Åtgärd: Enskilt vatten och avlopp: Tillsyn och prövning av små avlopp.....	31
Åtgärd: Miljöskydd: Bidra till kommungemensamt vattenarbete.	31
Nämndmål: Vi har giftfria och slutna kretslopp.	32

Åtgärd: Miljöskydd: Inom myndighetsuppdraget tillsyn av tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter (A- och B-verksamheter).....	32
Åtgärd: Miljöskydd: Inom myndighetsuppdraget tillsyn av anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter (C-verksamheter).....	32
Åtgärd: Miljöskydd: Inom myndighetsuppdraget tillsyn av miljöfarliga verksamheter som inte är anmälningspliktiga (U-verksamheter).	32
Åtgärd: Miljöskydd: Tillsyn högluorade ämnen (PFAS).	33
Åtgärd: Miljöskydd: Tillsyn förorenade områden.	33
Åtgärd: Miljöskydd: Utföra kontroll av hantering av växtskyddsmedel.	33
Åtgärd: Miljöskydd: Kontroll av hantering av animaliska biprodukter och handlägga inkommande ärenden.	33
Åtgärd: Bidra till ett cirkulärt Uppsala med en hållbar avfallshantering.	34
Åtgärd: Miljöskydd: Kontroll enligt marknadskontrollförordningen.	35
Nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun.	36
Åtgärd: Samhällsbyggnad och miljöövervakning: Tillsyn luftkvalitet och arbete med åtgärdsprogram för luft.	36
Kommunfullmäktiges indikatorer.....	36
Andel förnybart bränsle i kommunala fordon	36
Andel ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet	37
Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor	38
Uppdrag 26: Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.	39
Åtgärd: Stärkt tillsyn mot misstänkt illegal verksamhet genom myndighetssamverkan.	39
Åtgärd: Miljöskydd: Tillsyn försäljning av kemiska produkter med prekursorer. ...	40
Uppdrag 30: Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända.	41
Åtgärd: Fortsätta att erbjuda provanställningar/anställningar genom olika typer av arbetsmarknadsåtgärder.....	41
Uppdrag 32: Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.....	42
Åtgärd: Som arbetsgivare verka för en god psykosocial arbetsmiljö.....	42
Uppdrag 35: Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft.	43
Åtgärd: Stärkt beredskap för allvarliga störningar.....	43
Åtgärd: Stärkt beredskap för höjd beredskap.	44
Nämndmål: Vi har en god och jämlik hälsa i Uppsala kommun.	44
Åtgärd: Hälsoskydd: Projekt för bättre inomhusmiljö i utsatta områden.	44
Åtgärd: Hälsoskydd: Inom myndighetsuppdraget, förebyggande hälsoskyddstillsyn förskolor, skolor och fritidshem.	44
Åtgärd: Hälsoskydd: Stödja tobakspreventivt arbete i skolan.....	45
Åtgärd: Hälsoskydd: Medverka i arbetet med att ta fram en konceptförskola.	45
Åtgärd: Hälsoskydd: Inom myndighetsuppdraget, hälsoskyddstillsyn vård- och omsorgslokaler.	45

Åtgärd: Hälsoskydd: Inom myndighetsuppdraget, tillsyn på hygieniska m.fl. anmälningsskyddiga hälsoskyddsverksamheter.	46
Åtgärd: Hälsoskydd: Inom myndighetsuppdraget, tillsyn på hälsoskyddsverksamheter som inte är anmälningsskyddiga.	46
Åtgärd: Hälsoskydd: Projekt för minskad skadlig påverkan från radon i inomhusmiljön i flerbostadshus.	47
Åtgärd: Hälsoskydd: Beredskap för smittspårning av objektburen smitta.	47
Åtgärd: Livsmedelskontroll: Inom myndighetsuppdraget, genomföra årsplanen för planerad livsmedelskontroll.	48
Åtgärd: Livsmedelskontroll: Inom myndighetsuppdraget, utreda oförutsedda händelser.	48
Åtgärd: Livsmedelskontroll: Bidra till provtagning inom ramen för den svenska veterinära antibiotikaresistenskontrollen.	49
Åtgärd: Livsmedelskontroll: Utveckla livsmedelskontrollen så den blir mer verkkningsfull.	49
Åtgärd: Livsmedelskontroll: Utveckla dricksvattenkontrollen.	49
Åtgärd: Livsmedelskontroll: Information och rådgivning till de nya livsmedelsföretag som får tillsyn under första verksamhetsåret.	49
Åtgärd: Livsmedelskontroll: Kontroll av hantering av animaliska biprodukter.	50
Åtgärd: Tillståndsenheten: Verka för en ansvarsfull alkoholservering.	50
Åtgärd: Tillståndsenheten: Verka för en ansvarsfull tobaksförsäljning.	50
Åtgärd: Tillståndsenheten: Verka för ansvarfull försäljning av tobaksfria nikotinprodukter, receptfria läkemedel, e-cigarettor och folköl.	50
Åtgärd: Tillståndsenheten: Verkar för en sund och säker spelmarknad.	50

Bedömningskriterier

Nedan redovisas förklaringstexter till de bedömningskriterier som presenteras i denna rapport.

Bedömning av fokusmål

Målet är helt uppfyllt innebär att nämndens verksamhet tycks leda till de resultat den vill se inom målet.

Målet är i hög grad uppfyllt innebär att nämndens verksamhet till övervägande del tycks leda till de resultat den vill se inom målet.

Målet är delvis uppfyllt innebär att nämndens verksamhet tycks bara till viss del leda till de resultat den vill se inom målet.

Målet är ej uppfyllt innebär att nämnden inte har någon verksamhet som bidrar till måluppfyllelse.

Bedömning av uppdrag, nämndmål och åtgärder

Färdig innebär att uppdraget/nämndmålet/åtgärden är färdig. Det gäller även när det som började som ett uppdrag fortsättningsvis hanteras i ordinarie verksamhet.

Påbörjad innebär att uppdraget/nämndmålet/åtgärden är påbörjad och går enligt plan.

Väntar innebär att uppdraget/nämndmålet/åtgärden inte är påbörjad och att det är i enlighet med plan.

Ej startad innebär att uppdraget/nämndmålet/åtgärden inte är påbörjad trots att den borde vara påbörjad.

Försenad innebär att uppdraget/nämndmålet/åtgärden är påbörjad, men flyter inte på enligt plan.

Stoppad innebär att uppdraget/nämndmålet/åtgärden inte kommer att genomföras.

Fokusrmål 1: Uppsala ska sakra en stark ekonomi och vrna vlfarden

Bedmning
I hbg grad uppfyllt

Nmnden arbetade fr att effektivisera administrativa uppgifter genom digitalisering.

Under året har flera viktiga steg tagits fr att frbättra och utveckla nmndens e-tjnst. Bland annat har e-tjnstn fr registrering och ändring av livsmedelsanlggningar uppdaterats fr att sskerstlla overensstmmelse med nuvarande lagstiftning. Dessutom har en ny e-tjnst implementerats som mjliggfr fr invnare att anmla ett underknt avlopp. Nmnden har uppdaterat e-tjnstn fr externa parter att flja och komplettera sina ärenden, med en ny funktion fr överklagande. Utöver detta har arbete pbrjats med att se över ytterligare en e-tjnst fr att forenkla dess utformning och anvandarupplevelse. Nmnden har även arbetat med marknadsfring av e-tjnsterna, fr att oka knnedomen om dem och anvandandet av dem.

Nmnden utvecklade en digital checklista som ska effektivisera inspektioner av hygieniska verksamheter. Denna checklista är nu redo att implementeras av hlsoskyddsavdelningen fr att underlätta deras arbete.

Nmnden har under vren genomfrt ett omfattande arbete med att se över verksamhetens rutiner och att frä över dem till det nya kommungemensamma kvalitetsledningssystemet.

Nmnden har tillsammans med kommunens webb- och digitala utvecklingsenhet arbetat med att återupprätta tjnstn Livsmedelskollen p Uppsala.se. Tjnstn lanserades i oktober och hade 22 000 besök frsta dagen.

Ett projekt som syftar till att Kontaktcenter ska bli frsta kontaktväg in till miljöförvaltningen är pbrjat. I december beslutades en tidplan fr överlämningar till Kontaktcenter under 2025.

Förvaltningen har tagit fram nya roller fr handläggare, som samordnare och enhetsledare. Syftet är att skapa en mer effektiv organisation utan flaskhalsar samt avlasta cheferna i deras uppdrag så att de kan ägna mer tid åt verksamhet och medarbetare.

Nmnden deltog i ett stort antal nätverk samt regionala och nationella samverkansforum både fr att utveckla och sprida nmndens kompetens. Nmnden har flera medarbetare som under året föreläst p universitet och hbgskolor inom flera områden och p så sätt bidragit till att synliggöra miljöförvaltningen och Uppsala kommun som en potentiell framtida arbetsgivare.

Fokusrmålet bedms som i hbg grad uppfyllt. Vad gäller automatisering i ärendeflödet i förvaltningens största ärendehanteringssystem Ecos har miljöförvaltningen blivit tvungna att stoppa införandet då de nuvarande avtalen inte omfattar den tänkta produkten. Fr att kunna fortsätta frbättra de digitala lösningarna som finns inom förvaltningens verksamheter tidigareläggs en upphandling i enlighet med Lagen om offentlig upphandling (LOU).

Uppdrag 1: Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att effektivisera administrationen och minska den administrativa belastningen.

Status
Påbörjad

Nämnden kommer att arbeta med uppdraget under hela planperioden 2024–2026.

1. Beskriv vad ni har gjort och ert pågående arbete med åtgärder för att effektivisera inom era stödprocesser och/eller administration för att frigöra resurser till kärnverksamheten (inte det ni planerar att göra framöver).

Nämnden omhändertar uppdraget genom att se över möjligheten att överföra administrativa arbetsuppgifter från handläggare och inspektörer till förvaltningens administrativa personal, för att frigöra resurser till nämndens tillsyn, kontroll och förrättningar. Nämnden kommer att arbeta med uppdraget under hela planperioden 2024–2026.

Genom ökad digitalisering frigörs tid hos förvaltningens administrativa personal, som kan användas för att avlasta handläggare. Genom e-tjänster skapas vissa ärenden automatiskt i ärendehanteringssystemet i stället för att administrativ personal upprättar dem manuellt. Under 2024 har en ny e-tjänst införts, två befintliga har uppdaterats och arbete påbörjats med att se över en ytterligare e-tjänst för att förenkla dess utformning och användarupplevelse.

Förvaltningen arbetar löpande med att identifiera vilka arbetsuppgifter som bör överföras till administrativa enheten. Under delar av året har arbetet påverkats av en ansträngd bemanningssituation på den administrativa enheten. En uppgift som identifierats ha stor inverkan på handläggares och inspektörers tid för grunduppdraget är utlämnande av allmän handling. Därför har administrativa enheten stärkts upp med kompetens inom det området.

Ett projekt som syftar till att Kontaktcenter ska bli första kontaktväg in till miljöförvaltningen är påbörjat. I december beslutades tidplan för vilka moment som Kontaktcenter tar över vid vilken tidpunkt under 2025.

2. Vilka effekter har åtgärderna gett? (exempelvis för ekonomi, brukare, personal, kvalitet)

Stöd från administrativa enheten ger dels en avlastning för inspektörer, dels en kvalitetsökning i vissa administrativa moment. Det som för enskilda handläggare och inspektörer blir sällan-uppgifter med lång startsträcka blir på förvaltningen som helhet en återkommande uppgift som administrativa enheten kan ha goda rutiner för. Exempel är att skicka in överklagade ärenden till överprövande instans, vilket sparar tid för handläggarna.

3. Beskriv hur ni mäter effekterna (ange eventuella indikatorer som kan bidra vid mätning).

För de ärendetyper där det finns e-tjänst så har nämnden mätt hur stor andel av de nya ärendena som inkommit via e-tjänsteportal.

För e-tjänster lanserade under år 2022 var andelen nya ärenden via e-tjänsteportal 37%-46% under 2024.

För e-tjänster lanserade under år 2023 var andelen nya ärenden via e-tjänsteportal 10%-85% under 2024.

För den e-tjänst som lanserades under 2024 var andelen nya ärenden via e-tjänsteportal 7%.

Samtliga e-tjänster, förutom för köldmedierapport, har en ökad användningsgrad under 2024. Vad gäller e-tjänst för köldmedierapport har nämnden inför 2025 genomfört en förenkling i e-tjänsten för att den ska bli enklare att använda.

Åtgärd: Se över möjligheten att överföra arbetsuppgifter till förvaltningens administrativa personal för att frigöra resurser till nämndens tillsyn, kontroll och förrättningar.

Status
Färdig

1. Beskriv vad ni har gjort och ert pågående arbete med åtgärder för att effektivisera inom era stödprocesser och/eller administration för att frigöra resurser till kärnverksamheten (inte det ni planerar att göra framöver).

Nämnden omhändertar uppdraget genom att se över möjligheten att överföra administrativa arbetsuppgifter från handläggare och inspektörer till förvaltningens administrativa personal, för att frigöra resurser till nämndens tillsyn, kontroll och förrättningar. Nämnden kommer att arbeta med uppdraget under hela planperioden 2024–2026.

Genom ökad digitalisering frigörs tid hos förvaltningens administrativa personal, som kan användas för att avlasta handläggare. Genom e-tjänster skapas vissa ärenden automatiskt i ärendehanteringssystemet i stället för att administrativ personal upprättar dem manuellt. Under året har en ny e-tjänst införts, två befintliga har uppdaterats och arbete påbörjats med att se över en ytterligare e-tjänst för att förenkla dess utformning och användarupplevelse.

Förvaltningen arbetar löpande med att identifiera vilka arbetsuppgifter som bör överföras till administrativa enheten. Under delar av året har arbetet påverkats av en ansträngd bemanningssituation på den administrativa enheten. En uppgift som identifierats ha stor inverkan på handläggares och inspektörers tid för grunduppdraget är utlämnande av allmän handling. Därför har administrativa enheten stärkts upp med kompetens inom det området.

Ett projekt som syftar till att Kontaktcenter ska bli första kontaktväg in till miljöförvaltningen är påbörjat. I december beslutades en tidplan för överlämningar till Kontaktcenter under 2025.

2. Vilka effekter har åtgärderna gett? (exempelvis för ekonomi, brukare, personal, kvalitet)

Stöd från administrativa enheten ger dels en avlastning för inspektörer, dels en kvalitetsökning i vissa administrativa moment. Det som för enskilda handläggare och inspektörer blir sällan-uppgifter med lång startsträcka blir på förvaltningen som helhet en återkommande uppgift som administrativa enheten kan ha goda rutiner för.

Exempel är att skicka in överklagade ärenden till överprövande instans, vilket sparar tid för handläggarna.

3. Beskriv hur ni mäter effekterna (ange eventuella indikatorer som kan bidra vid mätning).

För de ärendetyper där det finns e-tjänst så har nämnden mätt hur stor andel av de nya ärendena som inkommit via e-tjänsteportal.

För e-tjänster lanserade under år 2022 var andelen nya ärenden via e-tjänsteportal 37%-46% under 2024.

För e-tjänster lanserade under år 2023 var andelen nya ärenden via e-tjänsteportal 10%-85% under 2024.

För den e-tjänst som lanserades under 2024 var andelen nya ärenden via e-tjänsteportal 7%.

Samtliga e-tjänster, förutom för köldmedierapport, har en ökad användningsgrad under 2024. Vad gäller e-tjänst för köldmedierapport har nämnden inför 2025 genomfört en förenkling i e-tjänsten för att den ska bli enklare att använda.

Uppdrag 3: Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande.

Status
Påbörjad

Nämnden omhändertar uppdraget genom fortsatt arbete med datadriven förvaltning och digitalisering i enlighet med digital färdplan. Nämnden kommer att arbeta med uppdraget under hela planperioden 2024–2026.

Under året har en ny e-tjänst införts, två befintliga har uppdaterats och arbete påbörjats med att se över en ytterligare e-tjänst för att förenkla dess utformning och användarupplevelse.

Nämnden har tillsammans med kommunens webb- och digitala utvecklingsenhet arbetat med att återupprätta tjänsten Livsmedelskollen på Uppsala.se. Tjänsten kommer åter finnas tillgänglig för allmänheten från och med mitten av september.

Under året utvecklades en digital checklista som ska effektivisera inspektioner av hygieniska verksamheter. Denna checklista är nu redo att implementeras av hälsoskyddsavdelningen för att underlätta deras arbete.

Åtgärd: Utveckla digitala tjänster som förenklar för näringsliv och kommuninvånare samt effektiviserar nämndens arbete.

Status
Påbörjad

Nämnden omhändertar uppdraget genom fortsatt arbete med datadriven förvaltning och digitalisering i enlighet med digital färdplan. Nämnden kommer att arbeta med uppdraget under hela planperioden 2024–2026. Nämndens arbete löper på enligt plan.

Under året har flera viktiga steg tagits för att förbättra och utveckla e-tjänsterna. Bland annat har e-tjänsten för registrering och ändring av livsmedelsanläggningar

uppdaterats för att säkerställa överensstämmelse med den nuvarande lagstiftningen. Dessutom har en ny e-tjänst implementerats som möjliggör för invånare att anmäla ett underkänt avlopp. Förvaltningen har också uppdaterat e-tjänsten för externa parter att följa och komplettera sina ärenden, med en ny funktion för överklagande. Utöver detta har arbete påbörjats med att se över en ytterligare e-tjänst för att förenkla dess utformning och användarupplevelse. På detta sätt bidrar nämnden till kommunens näringslivsprogram och dess handlingsplan.

Uppdrag 4: Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt inom kommunkoncernen.

Status
Påbörjad

Nämnden omhändertar uppdraget genom att arbeta för att säkra strategisk och långsiktigt hållbar kompetensförsörjning och att säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt. Nämnden kommer att arbeta med uppdraget under hela planperioden 2024–2026.

Aktiviteter för att säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt pågår alternativt har genomförts enligt plan. Bland annat har resultat från medarbetarundersökning analyserats och handlingsplaner har tagits fram.

Förvaltningen har tagit fram nya roller för handläggare, som samordnare och enhetsledare. Syftet är att skapa en mer effektiv organisation utan flaskhalsar samt avlasta cheferna i deras uppdrag så att de kan ägna mer tid åt verksamhet och medarbetare.

Förvaltningens chefer har genomgått utbildning om mångfald och inkludering på arbetsplatsen. Delar av utbildningen har även visats för förvaltningens medarbetare. Medarbetarna har arbetat med frågor om mångfald och inkludering genom en ”open space”-övning.

Nämnden har flera medarbetare som under året föreläst på universitet och högskolor inom flera områden och har på så sätt bidragit till att synliggöra miljöförvaltningen och Uppsala kommun som en potentiell framtida arbetsgivare. Nämnden deltar i ett stort antal nätverk samt regionala och nationella samverkansforum för att utveckla och sprida nämndens kompetens.

Åtgärd: Säkra strategisk och långsiktigt hållbar kompetensförsörjning.

Status
Påbörjad

Nämnden har genomfört ett flertal aktiviteter, både internt och externt.

Arbete pågår med att utveckla introduktionsprogrammet för nyanställda på miljöförvaltningen. Förvaltningens informationsbroschyr om hur det är att arbeta som inspektör eller lantmätare uppdaterades och trycktes upp i en mindre upplaga. Broschyren användes på Bio-dagarna, en jobbmässa för studenter, där flera av förvaltningens medarbetare medverkade. Förvaltningen representerades på Uppsala universitet genom en gästföreläsare från avdelningen för hälsoskydd på miljörettskursen där vi bland annat berättade om hur det är att arbeta som hälsoskyddsinspektör. Livsmedelskontrollen har föreläst för veterinärstudenter för att sprida kunskap om nämndens roll och synliggöra miljöförvaltningen som en framtida arbetsplats. Kommunala lantmäterimyndigheten har föreläst vid Uppsala universitet och högskolan i Gävle. För att förbättra kunskapen internt om förvaltningens arbete har kollegor från andra avdelningar medverkat vid livsmedelskontroller.

Förvaltningen deltar i flera nätverk kopplade till sina sakfrågor så som legionella, bassängbad, ventilation, luftfrågor, förorenade områden, livsmedelskontroll, alkohol, tobak med mera. Avdelningen för enskilt avlopp deltog i nationell VA-konferens.

Flera tidigare anställda har valt att återkomma till förvaltningen under året, då de trivts här.

Åtgärd: Säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt.

Status
Påbörjad

Aktiviteter för att säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt pågår alternativt har genomförts enligt plan. Bland annat har resultat från medarbetarundersökning analyserats och handlingsplaner har tagits fram.

Förvaltningen har tagit fram nya roller för handläggare, som samordnare och enhetsledare. Syftet är att skapa en mer effektiv organisation samt avlasta cheferna i deras uppdrag för att på så vis kunna ägna mer tid åt verksamhet och medarbetare. Ledningsgruppen har tillsammans arbetat på temat "Hållbart ledarskap och hållbar verksamhet".

Åtgärd: Säkerställa att medarbetare och chefer har kompetens för att driva antidiskrimineringsarbetet framåt.

Status
Färdig

Förvaltningens chefer har genomgått utbildning om mångfald och inkludering på arbetsplatsen. Delar av utbildningen har även visats för förvaltningens medarbetare. Medarbetarna har arbetat med frågor om mångfald och inkludering genom en "open space"-övning. På detta sätt bidrar nämnden till Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun.

Kommungemensamt nämndmål 1.1. Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv.

Status
Påbörjad

Nämnden kommer att arbeta med det kommungemensamma nämndmålet under hela planperioden 2024–2026. Aktiviteter för att säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt pågår alternativt har genomförts enligt plan. Bland annat har resultat från medarbetarundersökning analyserats och handlingsplaner har tagits fram.

Förvaltningen har tagit fram nya roller för handläggare, som samordnare och enhetsledare. Syftet är att skapa en mer effektiv organisation samt avlasta cheferna i deras uppdrag för att på så vis kunna ägna mer tid åt verksamhet och medarbetare.

Förvaltningens chefer har genomgått utbildning om mångfald och inkludering på arbetsplatsen. Delar av utbildningen har även visats för förvaltningens medarbetare. Medarbetarna har arbetat med frågor om mångfald och inkludering genom en ”open space”-övning.

Åtgärd: Säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt.

Status
Påbörjad

Aktiviteter för att säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt pågår alternativt har genomförts enligt plan. Bland annat har resultat från medarbetarundersökning analyserats och handlingsplaner har tagits fram.

Förvaltningen har tagit fram nya roller för handläggare, som samordnare och enhetsledare. Syftet är att skapa en mer effektiv organisation samt avlasta cheferna i deras uppdrag för att på så vis kunna ägna mer tid åt verksamhet och medarbetare.

Förvaltningens chefer har genomgått utbildning om mångfald och inkludering på arbetsplatsen. Delar av utbildningen har även visats för förvaltningens medarbetare. Medarbetarna har arbetat med frågor om mångfald och inkludering genom en ”open space”-övning.

Nämndmål: Nämnden ska ha en jämställd och hållbar ekonomi.

Status
Färdig

Åtgärd: Åtgärder för effektivare tillsyn, kontroll och förrättningar.

Status
Färdig

Ett projekt som syftar till att Kontaktcenter ska bli första kontaktväg in till miljöförvaltningen är påbörjat. I december beslutades en tidplan för överlämningar till Kontaktcenter under 2025. Arbetet förväntas minska kostnaderna för miljöförvaltningen och kommunen totalt samt öka tillgängligheten för kommuninvånarna och förbättra servicen. Målet är också att förbättra arbetsmiljön genom att avlasta inspektörerna från flera inkommande samtal och frågor. Nämndens handläggare kommer fortsätta att stå för fördjupad information om nämndens sakfrågor.

Arbetet med att utveckla användandet av uppföljningsverktyg anpassade till verksamhetens behov har fortsatt under perioden. Förvaltningen har gjort framsteg i att integrera Power BI som ett stödverktyg för uppföljning och rapportering, och verktyget har visat sig uppfylla de behov som finns. Dessutom har miljöförvaltningen inlett en samverkan med fem andra kommuner för att förbättra vår förmåga att utnyttja Power BI:s avancerade funktioner. Under perioden har även den befintliga rapportportalen uppdaterats vilket har förbättrat möjligheterna till uppföljning och analys.

Nämnden har genomfört ett omfattande arbete med att se över verksamhetens rutiner och att föra över dem till det nya kommungemensamma kvalitetsledningssystemet.

Åtgärd: Livsmedelskontroll: Följa upp effekterna av efterhandsdebitering och ny riskklassning.

Status
Färdig

All livsmedelskontroll debiteras från och med 2024 efter utförd kontroll. Avstämningar görs regelbundet för att följa upp att debitering och fakturering hanteras på ett enhetligt sätt på avdelningen. Arbetet har gjorts med att revidera taxa och taxeföreskrifter. I samband med livsmedelskontroll verifieras att anläggningarna är korrekt klassade enligt det nya systemet för riskklassning som började gälla från och med 1 januari 2024.

Åtgärd: Synliggöra nyttan med nämndens miljö- och hälsoskyddsarbete.

Status
Färdig

Nämnden arbetar löpande med att synliggöra nyttan med nämndens miljö- och hälsoskyddsarbete som en del i många aktiviteter. Nämnden har haft 40 kontakter

med media under året. En del av dessa resulterade i artiklar, bland annat om förbättrad luftkvalitet, strandskyddsfrågor och eldning av trädgårdsavfall. Nämnden har haft flera inlägg i sociala medier. Det första var inför den nationella biltvättarhelgen, om att tvätta bilen i en biltvätt och inte på gatan. Under sommaren hade förvaltningen flera inlägg som var relaterade till information om badplatser.

Under perioden startades det också upp en serie med verksamhetsreportage. Syfte är att sprida kunskap internt inom förvaltningen om förvaltningens roller och yrken. Reportagen utgör också en grund för information till externa målgrupper. Förvaltningens informationsbroschyr om hur det är att arbeta som inspektör eller lantmätare uppdaterades. Broschyren användes bland annat på Bio-dagarna, en mässa för studenter. Förvaltningen deltog på C-sam (samverkan inom Uppsala Län med fokus på beredskap) där vi lyfte miljöförvaltningens grunduppdrag och arbete.

Förvaltningen har tillsammans med kommunens webb- och digitala utvecklingsenhet arbetat med att återupprätta tjänsten Livsmedelskollen på Uppsala.se. Tjänsten hade ca 22 000 besök första dagen.

Nämndmål: Nämndens verksamhet utvecklas i dialog med de vi möter i tillsyn, kontroller och förrättningar.

Status
Påbörjad

Åtgärd: Nämnden ska ligga i framkant genom tillitsskapande dialog och kommunikation. All kommunikation ska vara tillgänglig, begriplig och användbar för alla. Vårt bemötande utgår från respekt för alla människors lika värde.

Status
Färdig

Förvaltningen arbetade löpande med att se över information på uppsala.se för att förenkla, klarspråka och förtydliga. På detta sätt bidrar nämnden till Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun samt till kommunens näringslivsprogram och dess handlingsplan.

Åtgärd: Nämndens medarbetare och chefer har kunskap om minoritetspolitiken och kan omsätta den i praktiken.

Status
Färdig

Förvaltningen har genomfört möte med kommunledningskontorets hållbarhetsavdelning för att få mer information om vilket ansvar nämnden har när det gäller minoritetspolitiken. Informationsinsats är bokad att genomföras för förvaltningens personal under 2025. På detta sätt bidrar nämnden till Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun.

Åtgärd: Fortsätta utvecklingen av digitala lösningar inom nämndens verksamheter.

Status
Påbörjad

Under året har flera viktiga steg tagits för att förbättra och utveckla e-tjänsterna. Bland annat har e-tjänsten för registrering och ändring av livsmedelsanläggningar uppdaterats för att säkerställa överensstämmelse med den nuvarande lagstiftningen. Dessutom har en ny e-tjänst implementerats som möjliggör för invånare att anmäla ett underkänt avlopp. Nämnden har också uppdaterat e-tjänsten för externa parter att följa och komplettera sina ärenden, med en ny funktion för överklagande. Utöver detta har arbete påbörjats med att se över en ytterligare e-tjänst för att förenkla dess utformning och användarupplevelse. Dessa insatser bidrar till att förbättra tillgängligheten och användarvänligheten för invånare och externa parter, och stödjer förvaltningens övergripande mål om digitalisering och verksamhetsutveckling.

Under den aktuella perioden har arbete gjorts i projektet som behandlar artificiell intelligens, bildanalys och bryggor (strandskydd). Dessutom har utvecklingen av en kartbaserad applikation avslutats, vilken kommer att underlätta för miljöskydd att planera och genomföra sin tillsyn på ett mer effektivt sätt med hjälp av kartstöd. Denna

applikation är ett viktigt steg i att öka användningen av GIS inom förvaltningen och förbättra möjligheterna till datadrivet beslutsfattande. Genom att fortsätta att utveckla och använda GIS-lösningar kan förvaltningen förbättra sin förmåga att analysera och visualisera geografiska data, vilket i sin tur kan leda till bättre beslut och mer effektiv verksamhet. Nämnden kan se att införandet av olika kartlager underlättar i verksamheten dock är det för tidigt att mäta effekten av införandena som är gjorda under året.

Under året har en digital checklista utvecklats för att effektivisera inspektionen av hygieniska verksamheter. Denna checklista är nu redo att implementeras av hälsoskyddsavdelningen för att underlätta deras arbete.

Miljöförvaltningen har stoppat införandet av automatisering i ärendeflödet i förvaltningens största ärendehanteringssystem Ecos, eftersom de nuvarande avtalen inte omfattar den tänkta produkten. För att kunna fortsätta förbättra de digitala lösningarna som finns inom förvaltningens verksamheter tidigareläggs en upphandling i enlighet med Lagen om offentlig upphandling (LOU) vilket nu är en aktivitet som förvaltningen förbereder.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Antal nya innovationsinitiativ tillsammans med externa parter

1. Uppge antal nya innovationsinitiativ med externa parter under året

Miljöförvaltningen deltar i ett nytt innovationsinitiativ med extern part under 2024. Initiativet med bland annat AI Sweden startades upp under hösten 2024 och kommer främst genomföras under 2025.

2. Beskriv gärna vilken partner ni arbetat med, hur ni har arbetat nyskapande och vilka effekter som uppnåtts.

Miljöförvaltningen ingår som en av de förvaltningar inom Uppsala kommun som under 2025 ska samarbeta med AI Sweden och andra intresserade kommuner och regioner i arbetet med att utveckla och testa Svea. Svea är en AI-baserad prototyp som utvecklats för att hjälpa medarbetare i offentlig sektor med textbaserade uppgifter. Medarbetare kan interagera med Svea via en chatt i ett webbaserat gränssnitt, och AI-assistenten kan redan nu svara på verksamhetsspecifika frågor, sammanfatta dokument, extrahera information, skriva om texter på lättläst svenska och mycket mer. Genom att medarbetarna kan ge återkoppling på Sveas beteende, hjälper det till att finjustera och förbättra Svea kontinuerligt för att möta verksamhetens behov och hantera mer avancerade uppgifter. AI Sweden koordinerar datainsamling, infrastruktur, finjustering, utveckling av den digitala assistenten, utbildning och förändringsledning, med experter inom artificiell intelligens, data science och AI-transformation. I och med att miljöförvaltningen precis gått in i arbetet har ingen effektmätning genomförts ännu.

Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb

Status
Helt uppfyllt

Nämndens grunduppdrag innebär dels tillsyn och kontroll som bidrar till ett hållbart näringsliv med sund konkurrens, dels arbetar nämnden för ett hållbart samhällsbyggande som i sin tur ger en attraktiv kommun.

Nämnden har under året deltagit i flera aktiviteter anordnade av näringslivsenheten, bland annat företagsbesök, "Uppsala möts" och en artikelserie om hur kommunens arbete för företagsklimatet utvecklats inom flera myndighetsområden. Nämnden har också deltagit i möte med kommunens Näringslivsråd.

Nämnden genomförde lantmäteriförrättningar, bidrog i framtagande av detaljplaner och besvarade bygglovsremisser. På så sätt bidrog nämnden till kommunens utveckling med kompetens inom lantmäteri samt miljö- och hälsoskydd.

Nämnden arbetade aktivt för att använda klarspråk, ge information som möter behoven hos nämndens målgrupper samt kommunicera proaktivt. Exempel är information till livsmedelsföretagare om förändrad lagstiftning.

Nämnden deltog aktivt i ett stort antal nätverk och samarbeten med andra kommuner och myndigheter. På så sätt har nämnden både utvecklat och synliggjort sin kompetens.

Uppdrag 12: Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.

Status
Påbörjad

Nämnden kommer att arbeta med uppdraget under hela planperioden 2024–2026. Nämnden har under året deltagit i flera aktiviteter anordnade av näringslivsenheten, bland annat företagsbesök, "Uppsala möts" och en artikelserie om hur kommunens arbete för företagsklimatet utvecklats inom flera myndighetsområden. Nämnden har också deltagit i möte med kommunens Näringslivsråd.

Vid höstens förvaltningsdagar, där all personal deltar, fanns pass om företag och service där förvaltningens personal fick ta del av tankar från inbjudna företagare och möjlighet att reflektera över verksamhetsutveckling kopplat till företagets behov tillsammans med dem.

Resultat från NKI-undersökning och vilka utvecklingsbehov som framkommer där, har följts upp både på respektive avdelning och förvaltningsövergripande. Nämnden arbetar för att få mer representativa resultat som tydligare kan ligga till grund för fortsatt verksamhetsutveckling, genom att ha beställt rapportering där resultat för avdelningarna för enskilt avlopp respektive hälsoskydd skiljs åt.

Nämnden har aktivt informerat livsmedelsföretagare om de förändringar som trätt i kraft 2024 när det gäller riskklassning och efterhandsdebitering, för att de ska vara förberedda och välinformerade och veta vart de ska vända sig om de behöver rådgivning.

Förvaltningen arbetade löpande med att se över information på uppsala.se för att förenkla, klarspråka och förtydliga.

Nämnden har uppdaterat och sett över användarupplevelse för några av nämndens e-tjänster. Nämnden har även arbetat med marknadsföring av e-tjänsterna, för att öka kännedomen om dem och användandet av dem.

På detta sätt bidrar nämnden till kommunens näringslivsprogram och dess handlingsplan.

Åtgärd: Nämnden ska ge en rådgivande, rättssäker och effektiv företagservice och ett gott bemötande i sina kontakter med näringslivet.

Status
Påbörjad

Nämnden har under året deltagit i flera aktiviteter anordnade av näringslivsenheten, bland annat företagsbesök, "Uppsala möts" och en artikelserie om hur kommunens arbete för företagsklimatet utvecklats inom flera myndighetsområden. Nämnden har också deltagit i möte med kommunens Näringslivsråd.

Vid höstens förvaltningsdagar, där all personal deltar, fanns pass om företag och service där förvaltningens personal fick ta del av tankar från inbjudna företagare och möjlighet att reflektera över verksamhetsutveckling kopplat till företagets behov tillsammans med dem.

Resultat från NKI-undersökning och vilka utvecklingsbehov som framkommer där, har följts upp både på respektive avdelning och förvaltningsövergripande. Nämnden arbetar för att få mer representativa resultat som tydligare kan ligga till grund för fortsatt verksamhetsutveckling, genom att ha beställt rapportering där resultat för avdelningarna för enskilt avlopp respektive hälsoskydd skiljs åt.

Nämnden har aktivt informerat livsmedelsföretagare om de förändringar som trätt i kraft 2024 när det gäller riskklassning och efterhandsdebitering, för att de ska vara förberedda och välinformerade och veta vart de ska vända sig om de behöver rådgivning.

Förvaltningen arbetade löpande med att se över information på uppsala.se för att förenkla, klarspråka och förtydliga.

På detta sätt bidrar nämnden till kommunens näringslivsprogram och dess handlingsplan.

Åtgärd: Bidra till utvecklingen av digitala tjänster som förenklar för företagarna och bidrar till näringslivets utveckling.

Status
Påbörjad

Under året har nämnden uppdaterat e-tjänsten för registrering och ändring av livsmedelsanläggningar för att säkerställa överensstämmelse med den nuvarande lagstiftningen. Nämnden har också uppdaterat e-tjänsten för externa parter att följa och komplettera sina ärenden, med en ny funktion för överklagande. Utöver detta har arbete påbörjats med att se över en ytterligare e-tjänst för att förenkla dess utformning och användarupplevelse. Nämnden har också vidareutvecklat underlag som används av inspektörerna vid tillsyn, för att effektivisera tillsynen. Dels har en digital checklista för inspektion av hygieniska verksamheter tagits fram, dels har en kartbaserad applikation för planering av miljöskyddstillsyn avslutats.

Nämnden har återupprättat tjänsten Livsmedelskollen på Uppsala.se. Tjänsten tillgängliggjordes för allmänheten under oktober och hade 22 000 besök första dagen.

På dessa sätt bidrar nämnden till kommunens näringslivsprogram och dess handlingsplan.

Uppdrag 15: Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden.

Status
Påbörjad

Nämnden omhändertar uppdraget genom att delta i internationella, nationella och regionala nätverk inom nämndens sakområden. Nämnden kommer att arbeta med uppdraget under hela planperioden 2024–2026.

Nämnden deltog aktivt i ett stort antal nätverk och samarbeten med andra kommuner och myndigheter. "Mitt Miljösamverkan" är ett forum för miljö- och hälsoskydds-förvaltningar inom Uppsala, Dalarna, Gävleborgs och Västmanlands län och syftar till en ökad samsyn och en mer enhetlig myndighetsutövning. Miljöförvaltningen hade också utbyte med andra miljöförvaltningar i nio storstadskommuner. Nämndens medarbetare deltar i flera fall i nationella myndigheters referensgrupper samt i flera av SKR:s nätverk.

Avdelningen för enskilt avlopp deltog i den årliga nationella konferensen Vatten-Avlopp-Kretslopp i Sundsvall.

Internationellt är nämnden en del av det europeiska larmsystemet för livsmedel, vilket innebär att vi varnar andra om farliga livsmedel som vi upptäcker och vi ser till att livsmedelsfaror som andra upptäcker tas bort från försäljning i Uppsala kommun.

Åtgärd: Delta i internationella, nationella och regionala nätverk inom nämndens sakområden.

Status
Påbörjad

Nämnden till kommunens näringslivsprogram och dess handlingsplan genom att delta aktivt i ett stort antal nätverk och samarbeten med andra kommuner och myndigheter.

"Mitt Miljösamverkan" är ett forum för miljö- och hälsoskydds-förvaltningar inom Uppsala, Dalarna och Västmanlands län och syftar till en ökad samsyn och en mer enhetlig myndighetsutövning. Miljöförvaltningen hade också utbyte med andra miljöförvaltningar i nio storstadskommuner. Nämndens medarbetare deltar i flera fall i nationella myndigheters referensgrupper.

Avdelningen för enskilt avlopp deltog i den årliga nationella konferensen Vatten-Avlopp-Kretslopp i Sundsvall och offentliggjorde att konferensen kommer att äga rum i Uppsala nästa år.

Internationellt är nämnden en del av det europeiska larmsystemet för livsmedel, vilket innebär att vi varnar andra om farliga livsmedel som vi upptäcker och vi ser till att livsmedelsfaror som andra upptäcker tas bort från försäljning i Uppsala kommun.

Nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun.

Status
Färdig

Åtgärd: Kommunala lantmäterimyndigheten: Inom myndighetsuppdraget, lantmåteriförrättningar.

Status
Färdig

Lantmåteriförrättningar har genomförts enligt plan. Kötider har minskat under året. På grund av svårigheter att få ut akter från statliga Lantmåteriet kommer sannolikt handläggningstider att påverkas.

Åtgärd: Kommunala lantmäterimyndigheten: Bidra vid framtagande av detaljplaner.

Status
Färdig

Myndigheten deltar i kommungemensamt granskningsråd, för att kunna bidra med kompetens från planarbetets början.

Åtgärd: Kommunala lantmäterimyndigheten: Svara på bygglovsremisser.

Status
Stoppad

Myndigheten får planremisser, inte bygglovsremisser. Samtliga planremisser har besvarats.

Åtgärd: Kommunala lantmäterimyndigheten: Fortsätta och förbättra samarbetet med stadsbyggnadsförvaltningen.

Status
Färdig

Myndigheten har haft dialog med MEX för att få till rätt kontaktvägar och smidigare dialog KLM-MEX, för att förrättningar som är grund till samhällsbyggnadsprojekt ska kunna genomföras mer effektivt.

Myndigheten har utvärderat deltagande i de "Minimässor" som delvis ersatt "Bygglov på väg", och ser att där möter myndigheten inte sin målgrupp.

Åtgärd: Samhällsbyggnad och miljöövervakning: Bidra med miljö- och hälsoskyddskompetens i stadsbyggnadsprocessen, bygglov, planer och program.**Status**

Färdig

Uppsala kommun behöver växa hållbart. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en viktig roll i stadsbyggnadsprocessen genom miljö- och hälsoskyddsgranskning av detaljplaner, program och förhandsbesked inför bygglov utanför detaljplan. Nämnden har yttrat sig löpande på inkommande remisser angående detaljplaner, program, bygglov och lokaliseringsprövningar.

Nämnden har också deltagit på samråd med bygglovs- och planenheten. På så sätt bidrar nämnden till en hållbar stadsutveckling och kommunens Vattenprogram samt Handlingsplan för trafikbuller samt till att frågor kring miljö och klimat belyses i bygglov, planer och program.

Nämnden har utvecklat samarbetet med stadsbyggnadsförvaltningen när det gäller bygglovsremisser och kommer fortsätta med detta under 2025.

Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen

Status
I hög grad uppfyllt

Nämnden arbetade för en god livsmiljö i Uppsala kommun, för att förbättra våra vattenmiljöer och skydda grundvattnet, för giftfria och slutna kretslopp, för ett hållbart samhällsbyggande samt för att minska växthusgasutsläpp. Detta gjorde nämnden genom att bedriva tillsyn och prövning enligt miljöbalken bland annat gällande miljöfarliga verksamheter, förorenade områden, PFAS, fluorerade växthusgaser, luftkvalitet, strandskydd, naturreservat samt enskilda avlopp.

Östra Sveriges Luftvårdsförbund har utfört mätningar av kvävedioxid och partiklar vid Vaksalaskolans skolgård för att få en bättre bild över den luftkvalitet som råder där barn vistas i sin skolmiljö. Resultaten visar att halterna av luftföroreningar vid Vaksalaskolan ligger närmare den urbana bakgrundshalten än de nivåer som observerats på andra trafikerade gator i staden. Miljökvalitetsnormer klaras med god marginal, och WHO riktvärden uppfylls också, med undantag för antalet dygnsmedelvärden av kvävedioxid över $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ som bedöms bli något fler än WHO rekommendationer. Under augusti kom nyheten om att Uppsala tillsammans med Umeå har renast luft i Europa enligt Europeiska miljöbyråns (EEA) senaste rankning.

Fokusmålet bedöms som i hög grad uppfyllt. Nämnden har behövt hantera följd effekter av omfattande förändringar i avfallslagstiftningen. Nämnden har lagt mycket resurser på att besvara frågor från verksamhetsutövare och allmänhet, samt att ta fram nya handläggningsrutiner och informationsmaterial. Nämnden har också lagt mycket tid på att bidra vid framtagandet av nya lokala avfallsföreskrifter. Detta, tillsammans med att det under början av året varit temporära chefslösningar vid avdelningen för miljöskydd, har medfört att delar av den tillsyn som var planerad inom miljöskyddsområdet inte hann utföras under året.

Uppdrag 20: Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050.

Status
Påbörjad

Nämnden omhändertar uppdraget genom att bedriva tillsyn på miljöfarliga verksamheter, med fokus på minskad klimatpåverkan, samt på hantering av fluorerade växthusgaser. Nämnden verkar också för mindre klimatpåverkan och energianvändning inom miljöförvaltningen. Nämnden kommer att arbeta med uppdraget under hela planperioden 2024–2026.

Energittillsyn utförs huvudsakligen som en del av den ordinarie miljötillsynen. Exempel på frågor som ställs är vad verksamheten har gjort för energibesparande åtgärder och om en energikartläggning genomförts.

Fluorerade växthusgaser (f-gaser) kan påverka klimatet och finns ofta i köldmedier som finns i kylar, frysar, luftkonditioneringar och värmepumpar. Den som bedriver yrkesmässig verksamhet och har en köldmedianläggning måste följa ett antal bestämmelser när det gäller installation, kontroll och rapportering av anläggningen. Nämndens tillsyn innebär bland annat granskning av uppgifter i inlämnade årliga köldmediarapporter och utifrån dessa genomföra uppföljande tillsyn vid behov. Arbetet pågick enligt plan.

Nämnden har en låg energianvändning. Den viktigaste posten är resor. Nämnden tillämpar kommunens resepolicy och väljer när möjligt gång, cykel eller kollektivtrafik. Nämnden har också behov av att köra bil för att kunna genomföra sin verksamhet. Till stor del nyttjas stadshusets bilpool. Nämnden har egna fordon för VA-tillsyn och lantmäteri, vilka kan drivas helt och hållet fossilfritt.

Åtgärd: Miljöskydd: Inom myndighetsuppdraget tillsyn på miljöfarliga verksamheter med fokus på minskad klimatpåverkan.

Status
Färdig

Energittillsyn utförs huvudsakligen som en del av den ordinarie miljötillsynen. Exempel på frågor som ställs är vad verksamheten har gjort för energibesparande åtgärder och om en energikartläggning genomförts.

På detta sätt bidrar nämnden till kommunens energiprogram samt miljö- och klimatprogram.

Åtgärd: Miljöskydd: Tillsyn av fluorerade växthusgaser (f-gaser).

Status
Färdig

Nämnden har granskat inkomna köldmediarapporter enligt plan. På detta sätt bidrar nämnden till kommunens miljö- och klimatprogram.

Åtgärd: Verka för mindre klimatpåverkan och energianvändning på förvaltningen.

Status
Färdig

Alla förvaltningens egna fordon kan drivas helt fossilfritt, med HVO, biogas eller el. Vid tillsyn på enskilda avlopp, som kan innebära långa körsträckor, planeras inspektionsrutterna så att tillsynen sker effektivt och med minskat klimatavtryck. På detta sätt bidrar nämnden bland annat till kommunens energiprogram och åtgärdsprogram för kvävedioxid och handlingsplan för luftkvalitet.

Uppdrag 21: Utveckla det systematiska arbetet för att anpassa Uppsala till ett förändrat klimat.

Status
Påbörjad

Nämnden omhändertar uppdraget genom att i tillsynen lyfta in frågor om verksamheternas beredskap och anpassning till ett förändrat klimat. Nämnden kommer att arbeta med uppdraget under hela planperioden 2024–2026.

I hälsoskyddstillsynen har nämnden använt den värmekartering som finns framtagen i kommunen och vilka vård- och omsorgsboenden som finns i de kritiska områdena. Vid tillsyn på vård- och omsorgsboenden kontrolleras bland annat temperaturen vid besöket, hur temperaturen upplevs under sommar och vinter, om det finns rutiner för att mäta temperatur vid behov och om det finns solskydd och annan värmedämpande utrustning.

Kopplat till arbetet med konceptförskola har nämnden påtalat behovet att ta hänsyn till förändrat klimat.

Vid tillståndsprovning av enskilda avlopp finns flera av klimatscenarierna med vid bedömning i handläggningen. Till exempel skyfall och översvämningar kan påverka små avlopp både avseende funktion och placering.

Åtgärd: I tillsynen lyfta in frågor om verksamheternas beredskap och anpassning till ett förändrat klimat.

Status
Färdig

I hälsoskyddstillsynen har nämnden använt den värmekartering som finns framtagen i kommunen och vilka vård- och omsorgsboenden som finns i de kritiska områdena. Vid tillsyn på vård- och omsorgsboenden kontrolleras bland annat temperaturen vid besöket, hur temperaturen upplevs under sommar och vinter, om det finns rutiner för att mäta temperatur vid behov och om det finns solskydd och annan värmedämpande utrustning.

Kopplat till arbetet med konceptförskola har nämnden påtalat behovet att ta hänsyn till förändrat klimat.

Vid tillståndsprovning av enskilda avlopp finns flera av klimatscenarierna med vid bedömning i handläggningen. Till exempel skyfall och översvämningar kan påverka små avlopp både avseende funktion och placering.

Uppdrag 24: Motverka förluster av biologisk mångfald och skydda hotade arter genom sammanhängande livsmiljöer för växter och djur.

Status
Påbörjad

Nämnden omhändertar uppdraget genom att bedriva strandskyddstillsyn. Nämnden kommer att arbeta med uppdraget under hela planperioden 2024–2026. Tillsyn längs sträckan Flottsund-Vårdsätravik genomfördes under 2024.

Åtgärd: Områdesskydd: Tillsyn och prövning av strandskydd.

Status
Påbörjad

Nämnden omhändertar uppdraget genom att bedriva strandskyddstillsyn. Nämnden kommer att arbeta med uppdraget under hela planperioden 2024–2026. Tillsyn längs sträckan Flottsund-Vårdsätravik genomfördes under 2024.

Nämndmål: Vi har en god livsmiljö i Uppsala kommun.

Status
Färdig

Åtgärd: Områdesskydd: Tillsyn och prövning av naturreservat.

Status
Färdig

Syftet med naturreservaten är bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv men också att tillgodose ett rikt friluftsliv.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har besökt några fasta kontroller på arrangemanget "Hitta ut" för att bilda sig en uppfattning om eventuellt slitage. Dessutom har nämnden studerat vad som står om fasta kontroller i naturreservatsföreskrifterna och hur de ska hanteras framöver. Nämnden medverkar vid olika möten inför arrangemang i naturreservaten.

Åtgärd: Områdesskydd: Tillsyn och prövning av strandskydd.

Status
Färdig

Strandskyddet ska långsiktigt skydda människors tillgång till strandområden genom allemansrätten men även bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv. Mötet mellan land och vatten har stor betydelse för såväl djur- och växtliv som för människors upplevelsevärden.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fattat beslut i de ansökningsärenden som kommit in. Flera ansökningar gäller åtgärder som uppmärksammats vid tidigare tillsyn.

Tillsyn av strandskydd skedde av sträckan Flottsund till Vårdsätraviken. Nämnden följde upp ärenden där beslut med förelägganden inte hade följts med vitesförelägganden.

Genom att ha proaktiv tillsyn av strandskydd och vara noggrann vid beslut i prövningar, bidrar förvaltningen med att upprätthålla rättssäkerheten vid våra stränder.

Nämndmål: Vi förbättrar våra vattenmiljöer och skyddar grundvattnet.

Status
Färdig

Åtgärd: Enskilt vatten och avlopp: Bidra till plan för hållbar vatten- och avloppsförsörjning i hela kommunen.

Status
Färdig

Det finns en ny vattentjänstplan. Förvaltningen bidrar till att samverka med Uppsala vatten kring tillsynsfrågor om enskilt avlopp kopplade till vattentjänstplanen samt ibland lämna underlag som Uppsala vatten behöver. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har också ett uppdrag i att sammankalla berörda nämnder och bolag för att säkerställa att VA-försörjningen i så kallade VA-utredningsområden utreds. På så sätt bidrar förvaltningen till vattenprogrammet och handlingsplanen för VA-utbyggnad och vattentjänstplan.

Åtgärd: Enskilt vatten och avlopp: Tillsyn och prövning av små avlopp.

Status
Färdig

Antalet ansökningar om enskilt avlopp har ökat jämfört med tidigare år som en följd av ökad tillsyn av gamla avlopp som behöver åtgärdas. Ökningen var något större än prognos. Väntetiden för handläggning av en ansökan ökade något. Det beror på en ökning av antal ansökningar, men också på att antalet inspektörer blev färre under slutet av året. Avdelningen har rekryterat flera inspektörer inför 2025.

Genom att ha tillsyn av små enskilda avlopp och göra en noggrann prövning av nya avlopp bidrar nämnden till kommunens vattenprogram, handlingsplan för VA-utbyggnad och vattentjänstplan.

Åtgärd: Miljöskydd: Bidra till kommungemensamt vattenarbete.

Status
Färdig

Miljöförvaltningen har löpande under året deltagit i det kommungemensamma vattenarbetet, bland annat med att bidra vid framtagande av lokalt åtgärdsprogram för Jumkilsån och i arbetet med att ta fram en kommunövergripande släckvattenplan.

På så sätt bidrar nämnden till kommunens vattenprogram och dess handlingsplan.

Nämndmål: Vi har giftfria och slutna kretslopp.

Status
Försenad

Åtgärd: Miljöskydd: Inom myndighetsuppdraget tillsyn av tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter (A- och B-verksamheter).

Status
Försenad

På grund av omfattande ny lagstiftning bland annat inom avfallsområdet har mer tid än förväntat lagts på att möta frågor från verksamhetsutövare och allmänhet samt att ta fram nya handläggningsrutiner, vilket tagit tid från tillsynsarbetet. Avdelningen har också lagt tid på introduktion av nya medarbetare och kvalitetsarbete. Kvarvarande tillsyn genomförs under 2025.

Nämnden bidrar genom sitt arbete till kommunens vattenprogram samt miljö- och klimatprogram.

Åtgärd: Miljöskydd: Inom myndighetsuppdraget tillsyn av anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter (C-verksamheter).

Status
Försenad

På grund av omfattande ny lagstiftning bland annat inom avfallsområdet har mer tid än förväntat lagts på att möta frågor från verksamhetsutövare och allmänhet samt att ta fram nya handläggningsrutiner, vilket tagit tid från tillsynsarbetet. Avdelningen har också lagt tid på introduktion av nya medarbetare och kvalitetsarbete. Kvarvarande tillsyn genomförs under kommande år.

Nämnden bidrar genom sitt arbete till kommunens vattenprogram samt miljö- och klimatprogram.

Åtgärd: Miljöskydd: Inom myndighetsuppdraget tillsyn av miljöfarliga verksamheter som inte är anmälningspliktiga (U-verksamheter).

Status
Försenad

På grund av omfattande ny lagstiftning bland annat inom avfallsområdet har mer tid än förväntat lagts på att möta frågor från verksamhetsutövare och allmänhet samt att ta fram nya handläggningsrutiner, vilket tagit tid från tillsynsarbetet. Avdelningen har också lagt tid på introduktion av nya medarbetare och kvalitetsarbete. Kvarvarande tillsyn genomförs under kommande år.

Nämnden bidrar genom sitt arbete till kommunens vattenprogram samt miljö- och klimatprogram.

Åtgärd: Miljöskydd: Tillsyn högfluorerade ämnen (PFAS).

Status
Färdig

Nämnden har deltagit i olika forum och nätverk gällande hälso- och miljörisker med PFAS. Nämnden har även fortsatt spårningsarbete och ansvarsutredningar avseende PFAS. Nämnden har fortsatt samarbete med stadsbyggnadsförvaltningen gällande PFAS i deponier och grundvatten samt påverkan på befintlig och ny bebyggelse. Nämnden har även under året analyserat fisk med avseende på PFAS i Fyrisån och några andra aktuella vattendrag. Detta resulterade i att nämnden beslutade om ett lokalt kostråd om att känsliga grupper ej bör konsumera abborre på grund av förekomst av PFAS.

Nämnden bidrar också genom sitt arbete till kommunens vattenprogram.

Åtgärd: Miljöskydd: Tillsyn förorenade områden.

Status
Färdig

Nämnden har utfört tillsyn av förorenade områden enligt plan.

Ett flertal objekt med stor eller mycket stor risk för människors hälsa och miljön har fått tillsyn under året. Nämnden har utfört flera ansvarsutredningar samt granskat provtagningsplaner och rapporter från undersökningar.

Nämnden bidrar genom sin tillsyn bland annat till kommunens Vattenprogram och Avfallsplan.

Åtgärd: Miljöskydd: Utföra kontroll av hantering av växtskyddsmedel.

Status
Färdig

Nämndens kontroll inom området växtskyddsmedel och uppdatering av registret över aktörer som använder växtskyddsmedel genomfördes enligt plan.

Åtgärd: Miljöskydd: Kontroll av hantering av animaliska biprodukter och handlägga inkommande ärenden.

Status
Färdig

Nämnden uppdaterade register över kontrollobjekt avseende animaliska biprodukter löpande i samband med tillsynsbesöken. Även nämndens riskbaserade kontrollplan har uppdaterats.

Åtgärd: Bidra till ett cirkulärt Uppsala med en hållbar avfallshantering.

Status
Påbörjad

Nämnden hanterade ett flertal avfallsärenden under året. Till följd av förändringar inom avfallslagstiftningen har nämnden lagt mycket tid på att hantera frågor om eldning av trädgårdsavfall. Nämnden har också bidragit i arbetet med att ta fram nya lokala avfallsföreskrifter för Uppsala kommun. Dessutom bedriver nämnden tillsyn av verksamheter där bland annat hantering av farligt avfall kontrolleras.

Genom tillsynen bidrar nämnden till en hållbar avfallshantering. Nämnden bidrar genom sitt arbete som tillsynsmyndighet till kommunens avfallsplan.

Vad gäller åtgärder i handlingsplan till kommunens avfallsplan så har nämnden bidragit på följande sätt:

- 1.2 Ställa krav i relevanta upphandlingar som bidrar till en förflyttning uppåt i avfallstrappan: Större avtal som gäller flera kontorshus, förvaltningar eller verksamheter upphandlas centralt. Nämnden försöker ta hänsyn till avfallstrappan den mån som avrop av upphandlingarna tillåter. Nämnden kan starta egna upphandlingar men det har enbart skett när vi önskar en specifik tjänst till förvaltningen. Även i dessa fall försöker vi ta hänsyn till avfallstrappan.
- 2.8 Säkerställa källsorteringsmöjligheter i kommunala verksamheter: Miljöförvaltningen sitter i Stadshuset och är därmed beroende av Stadshusets centrala organisation för källsortering. Källsorteringsmöjligheter ligger underintendentens ansvar. Miljöförvaltningen har deltagit i ett nätverk för miljöombud i Stadshuset, där bland annat frågor om källsortering har tagits upp med de andra deltagare, bland annat Internservice och intendenturen. På våning 3 i Stadshuset där miljöförvaltningen sitter har ett försök utförts under 2024, med ändringar i sorteringsupplägget för att se om källsorteringen förbättras. Alla anställda på miljöförvaltningen har påmint om källsortering vid ett förvaltningsövergripande möte.
- 2.9 Bedriva tillsyn över bygg- och rivningsavfall, matavfall och avfall som faller under producentansvaret: Tillsynsinsatser avseende avfallshantering på byggarbetsplatser har utförts under 2024. Viss uppföljning av tillsynen kvarstår.
- 2.10 Föra dialog kring resurshushållning och cirkularitet vid tillsyn av avfall: Dialog kring resurshushållning och cirkularitet av avfall ingår i nämndens återkommande tillsyn på miljöfarliga verksamheter. Även i samband med händelsestyrd tillsyn och klagomål tar nämnden upp frågan vid behov.
- 3.7 Utredda ansvar för deponier i riskklass 1 och 2 samt utreda förorenings-spridning till vatten från minst fem deponier: Nämnden har utfört tillsyn av förorenade områden enligt plan. Tillsyn genomfördes bland annat på nedlagda deponier med riskklass 2, genom framtagande av en ansvars-utredning för en deponi samt kontakt med verksamhetsutövare för ytterligare en deponi. Inventering av objekt inom översvämningsområden har fortsatt.

Åtgärd: Miljöskydd: Kontroll enligt marknadskontrollförordningen.

Status
Färdig

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har deltagit i ett av Kemikalieinspektionens samordnade tillsynsprojekt under 2024 och utvecklat kontrollplanen 2025 för tillsynsområdet marknadskontroll.

Nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun.

Status
Färdig

Åtgärd: Samhällsbyggnad och miljöövervakning: Tillsyn luftkvalitet och arbete med åtgärdsprogram för luft.

Status
Färdig

Under augusti kom nyheten om att Uppsala tillsammans med Umeå har renast luft i Europa enligt Europeiska miljöbyråns (EEA) senaste rankning.

Östra Sveriges Luftvårdsförbund har utfört mätningar av kvävedioxid och partiklar vid Vaksalaskolans skolgård för att få en bättre bild över den luftkvalitet som råder där barn vistas i sin skolmiljö. Resultaten visar att halterna av luftföroreningar vid Vaksalaskolan ligger närmare den urbana bakgrundshalten än de nivåer som observerats på andra trafikerade gator i staden. Miljökvalitetsnormer klaras med god marginal, och WHO riktvärden uppfylls också, med undantag för antalet dygnsmedelvärden av kvävedioxid över $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ som bedöms bli något fler än WHO rekommendationer.

Under 2024 klarade Uppsala miljökvalitetsnormen för luft gällande PM_{2,5}, PM₁₀ och kvävedioxid.

Under hösten antog EU parlamentet det nya luftkvalitetsdirektivet. Detta innebär att nya striktare miljökvalitetsnormer börjar gälla i Sverige senast under slutet av år 2026.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Andel förnybart bränsle i kommunala fordon

Under perioden januari-augusti var andelen använt förnybart bränsle i nämndens fordon 91%. Information om andel använt förnybart bränsle på helår 2024 kommer till apriluppföljningen 2025.

Ett av nämndens fordon skadades under året i samband med ett verkstadsarbete. Det ersättningsfordon nämnden fick att använda temporärt kunde inte drivas fossilfritt, vilket påverkar andelen använd förnybar energi negativt.

Alla förvaltningens egna fordon kan drivas helt fossilfritt, med HVO, biogas eller el. Vid tillsyn på enskilda avlopp, som kan innebära långa körsträckor, planeras inspektionsrutterna så att tillsynen sker effektivt och med minskat klimatavtryck.

Andel ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet

Kommunledningskontoret tar fram statistik över andel ekologiska livsmedel i kommunen som helhet och per nämnd. Statistiken bygger på data som finns inrapporterade från upphandlade leverantörer. Alla kommunens leverantörer av livsmedel ingår inte i statistiken men de stora leverantörerna gör det. Därför är den statistik som redovisas för kommunen som helhet relevant. Miljö- och hälsoskyddsnämnden däremot gör små inköp av livsmedel och det blir stort genomslag av att alla leverantörer inte ingår. Det gör att de data som redovisas för miljö- och hälsoskyddsnämnden inte är relevanta. Kommunledningskontoret arbetar för att få in fler leverantörer i underlaget och därmed förbättra statistiken.

Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

Status
Helt uppfyllt

Nämnden arbetade för en god och jämlik hälsa i Uppsala kommun bland annat genom att bedriva tillsyn enligt miljöbalken och strålskyddslagen. Tillsynen syftar till att förhindra att människor blir besvärade eller sjuka av inomhusmiljön eller bristfällig hygien. Tillsynen är riskbaserad och fokuserar på vardagsmiljön för känsliga grupper, som barn, unga och äldre samt verksamheter med ökad risk på grund av till exempel stickande eller skärande inslag. Det innebär bland annat tillsyn av förskolor, skolor, vårdlokaler, bassängbad och tatueringar.

Nämnden bedrev även livsmedelskontroll, med syfte att konsumenterna ska få säkra och korrekt märkta livsmedel. Nämnden ska genom regelbundna kontroller säkerställa att Uppsalas livsmedelsföretag uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen.

Nämnden verkade genom tillsyn och prövning för ansvarsfull alkoholserving, ansvarsfull tobaksförsäljning samt ansvarsfull försäljning av tobaksfria nikotinprodukter, receptfria läkemedel, e-cigarettor och folköl.

Nämnden arbetade för att bibehålla och stärka sin beredskap för allvarliga störningar samt höjd beredskap. Nämnden var nåbar dygnet runt, alla dagar, för att bistå vid olyckor eller utsläpp med risk för påverkan på människors hälsa eller miljö.

Genom stärkt samverkan med andra myndigheter arbetade nämnden för ökad upptäckt av illegal verksamhet.

Uppdrag 26: Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.

Status
Påbörjad

Nämnden omhändertar uppdraget genom att skapa förutsättningar för stärkt tillsyn mot misstänkt illegal verksamhet genom myndighetssamverkan. Nämnden kommer att arbeta med uppdraget under hela planperioden 2024–2026.

Nämnden har under året fortsatt utvecklat och upprätthållit kontaktvägar till andra myndigheter för att bättre kunna bidra i samhällets arbete mot illegal verksamhet. Exempel på myndigheter är polisen, arbetsmiljöverket, Skatteverket, brandförsvaret och länsstyrelsen. En djupare samverkan har startat med kommunpolisen i samarbete med kommunledningskontoret. Målet med denna samverkan är att få fler gemensamma tillsynsinsatser samt en tydligare lägesbild.

Nämnden har i sin ordinarie tillsyn och kontroll även samverkat med andra myndigheter för ökad upptäckt av illegal verksamhet. Berörda områden är både miljö- och hälsoskyddstillsyn, livsmedelskontroll och tillståndsenheten.

Nämnden genomförde områdesinventeringar för att se om det i ett geografiskt område finns verksamheter som borde ha anmälts eller registrerats hos nämnden men som inte är kända för nämnden. Nämnden hittade flera anmälningspliktiga verksamheter vid områdesinventeringarna.

I samverkan med andra myndigheter genomförde nämnden tillsyn över avfalls- transporter och livsmedelstransporter. Trenden från förra året kvarstår och fler och fler avfallstransportörer följer sitt tillstånd.

Flera andra myndighetsgemensamma insatser utfördes under året, både insatser som andra myndigheter bjöd in nämnden att delta i och insatser som nämnden samordnade. En insats som nämnden samordnade var tillsyn av bygg- och rivningsavfall.

Åtgärd: Stärkt tillsyn mot misstänkt illegal verksamhet genom myndighetssamverkan.

Status
Påbörjad

Nämnden har under året fortsatt utvecklat och upprätthållit kontaktvägar till andra myndigheter för att bättre kunna bidra i samhällets arbete mot illegal verksamhet. Exempel på myndigheter är polisen, arbetsmiljöverket, Skatteverket, brandförsvaret och länsstyrelsen. En djupare samverkan har startat med kommunpolisen i samarbete med kommunledningskontoret. Målet med denna samverkan är att få fler gemensamma tillsynsinsatser samt en tydligare lägesbild.

Nämnden har i sin ordinarie tillsyn och kontroll även samverkat med andra myndigheter för ökad upptäckt av illegal verksamhet. Berörda områden är både miljö- och hälsoskyddstillsyn, livsmedelskontroll och tillståndsenheten.

Nämnden genomförde områdesinventeringar för att se om det i ett geografiskt område finns verksamheter som borde ha anmälts eller registrerats hos nämnden men som

inte är kända för nämnden. Nämnden hittade flera anmälningspliktiga verksamheter vid områdesinventeringarna.

I samverkan med andra myndigheter genomförde nämnden tillsyn över avfalls- transporter och livsmedelstransporter. Trenden från förra året kvarstår och fler och fler avfallstransportörer följer sitt tillstånd.

Flera andra myndighetsgemensamma insatser utfördes under året, både insatser som andra myndigheter bjöd in nämnden att delta i och insatser som nämnden samordnade. En insats som nämnden samordnade var tillsyn av bygg- och rivningsavfall.

På dessa sätt bidrar nämnden till kommunens program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggandearbete.

Åtgärd: Miljöskydd: Tillsyn försäljning av kemiska produkter med prekursorer.

Status
Stoppad

Tillsynsprojektet avseende prekursorer har stoppats för 2024 på grund av omprioriteringar. Tillsynen har planerats in att genomföras 2025.

Uppdrag 30: Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända.

Status
Påbörjad

Nämnden omhändertar uppdraget genom att löpande arbeta med att erbjuda anställningar genom olika typer av arbetsmarknadsåtgärder när så är möjligt. Nämnden kommer att arbeta med uppdraget under hela planperioden 2024–2026.

Åtgärd: Fortsätta att erbjuda provanställningar/anställningar genom olika typer av arbetsmarknadsåtgärder.

Status
Påbörjad

Nämnden arbetar löpande med att erbjuda provanställning/anställning genom olika arbetsmarknadsåtgärder när så är möjligt.

Uppdrag 32: Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.

Status
Påbörjad

Nämnden omhändertar uppdraget genom att som arbetsgivare verka för en god psykosocial arbetsmiljö. Nämnden kommer att arbeta med uppdraget under hela planperioden 2024–2026.

Medarbetarundersökningen för förvaltningen visar ett gott resultat i arbetsmiljön. Arbetsgivaren arbetar aktivt med handlingsplan utifrån resultatet i medarbetarundersökningen. Arbetsgivaren har ständiga pågående medarbetardialoger och vid behov tar vi hjälp av företagshälsovården.

Åtgärd: Som arbetsgivare verka för en god psykosocial arbetsmiljö.

Status
Påbörjad

Medarbetarundersökningen för förvaltningen visar ett gott resultat i arbetsmiljön. Arbetsgivaren arbetar aktivt med handlingsplan utifrån resultatet i medarbetarundersökningen. Arbetsgivaren har ständiga pågående medarbetardialoger och vid behov tar vi hjälp av företagshälsovården.

Uppdrag 35: Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft.

Status
Försenad

Nämnden kommer att arbeta med uppdraget under hela planperioden 2024–2026.

Nämnden är representerad i det kommuninterna beredskapsnätverket. Revidering har gjorts av nämndens ledningsplan och stödmaterial för allvarlig störning. Det har även hållits en beredskapsövning. Framtagande av utbildningsplan samt revidering av kontinuitetshanteringsplan har försenats och planeras att göras under 2025.

Nämnden är genom sin utökade beredskapsfunktion nåbar dygnet runt, alla dagar, för att bistå med sin kompetens vid exempelvis olyckor med potentiell påverkan på miljö och hälsa.

Genom regelbundna referensmätningar för gammastrålning upprätthåller nämnden en god beredskap för oförutsedda händelser med strålningspåverkan och minskar risken för att människor utsätts för hög strålning. Nämnden bidrar genom sitt arbete till kommunens program för krisberedskap.

Krigsorganisation är framtagen. Avstämning med beredskapsenheten angående inlämnat förslag för krigsorganisation har skett.

Arbete med ledningsplan för höjd beredskap har försenats och planeras till 2025. Nämnden har besvarat internremiss gällande detta. Nämnden bidrar genom sitt arbete till kommunens program för krisberedskap.

Nämnden bidrar genom sitt arbete till kommunens program för krisberedskap.

Åtgärd: Stärkt beredskap för allvarliga störningar.

Status
Påbörjad

Nämnden är representerad i det kommuninterna beredskapsnätverket. Revidering har gjorts av nämndens ledningsplan och stödmaterial för allvarlig störning. Det har även hållits en beredskapsövning. Framtagande av utbildningsplan samt revidering av kontinuitetshanteringsplan har försenats och planeras att göras under 2025.

Nämnden är genom sin utökade beredskapsfunktion nåbar dygnet runt, alla dagar, för att bistå med sin kompetens vid exempelvis olyckor med potentiell påverkan på miljö och hälsa.

Genom regelbundna referensmätningar för gammastrålning upprätthåller nämnden en god beredskap för oförutsedda händelser med strålningspåverkan och minskar risken för att människor utsätts för hög strålning. Nämnden bidrar genom sitt arbete till kommunens program för krisberedskap.

Åtgärd: Stärkt beredskap för höjd beredskap.

Status
Försenad

Krigsorganisation är framtagen. Avstämning med beredskapsenheten angående inlämnat förslag för krigsorganisation har skett.

Arbete med ledningsplan för höjd beredskap har försenats och planeras till 2025. Nämnden har besvarat internremiss gällande detta. Nämnden bidrar genom sitt arbete till kommunens program för krisberedskap.

Nämndmål: Vi har en god och jämlik hälsa i Uppsala kommun.

Status
Färdig

Åtgärd: Hälsoskydd: Projekt för bättre inomhusmiljö i utsatta områden.

Status
Färdig

Under hösten genomförde nämnden uppsökande bostadstillsyn i Sala backe, Tuna backar, Gränby och Valsätra. Vid tillsynen noterades i flera fall problem med inomhustemperatur, för låg varmvattentemperatur (risk för tillväxt av legionella), tecken på skadedjur, fuktskador och ventilationsproblem. Nämnden följer upp de brister som noterades.

Genom att aktivt arbeta för att nå ut med information om rätten till en god inomhusmiljö till de delar av kommunen där kunskap om nämndens verksamhet kan vara lägre kan nämnden bidra till att skapa förutsättningar för en jämlik hälsa i Uppsala kommun.

Åtgärd: Hälsoskydd: Inom myndighetsuppdraget, förebyggande hälsoskyddstillsyn förskolor, skolor och fritidshem.

Status
Färdig

Nämnden genomför tillsyn enligt miljöbalken på förskolor, skolor och fritidshem. Målet med tillsynen är att alla förskolor, skolor och fritidshem ska ha en god miljö för barn. Vid tillsynen kontrollerar nämnden att miljöbalken och dess följdbestämmelser efterlevs och att verksamheterna har en fungerande egenkontroll. I årets tillsyn fokuserade nämnden på städning enligt den nationella tillsynsstrategin (2022–2025). Städprojektet har nu pågått i två år, och nämnden har under denna tid genomfört tillsyn med fokus på städning på samtliga skolor och förskolor i Uppsala. Nästan alla verksamheter har haft någon avvikelse gällande städfrekvenser, men de flesta har ökat städfrekvensen efter tillsynen utan att nämnden behövt förelägga om det.

Nämnden ser att samarbetet mellan alla kommunens parter kring inomhusmiljö och fastighetsfrågor har utvecklats och behöver fortsätta utvecklas för att brister ska åtgärdas. Förvaltningen deltar i ett kommungemensamt samverkansarbete för att

utveckla samarbetet och bidra till hälsosamma inomhusmiljöer för alla barn i skola och förskola.

Flera verksamheter har haft problem med höga temperaturer i sina lokaler under somrarna, vilket påverkar barnens miljö i skola och förskola negativt. Eftersom värmeböljorna förutspås öka, behöver ökad hänsyn tas till ett förändrat klimat vid underhåll och nybyggnationer av skolor, förskolor och fritidshem.

Genom tillsyn av skolor, förskolor och fritidshem bidrar nämnden till att säkerställa att verksamhetsutövarna tar sitt ansvar för bland annat inomhusmiljön i lokalerna, så att barnens hälsa inte påverkas negativt.

Åtgärd: Hälsoskydd: Stödja tobakspreventivt arbete i skolan.

Status
Färdig

Nämnden bedriver tillsyn av skolornas tobakspreventiva arbete genom ett tillsynsprojekt. I samband med detta har nämnden genomfört ett informationsutskick till skolorna och genomfört oanmälda inspektioner på högstadieskolor i kommunen för att kontrollera om det förekommer rökning inomhus eller utomhus vid skolorna och om det finns tydlig skyltning om det rådande rökförbudet.

Genom denna tillsyn bidrar nämnden till att öka efterlevnaden av de krav på rökfria skolmiljöer som anges i lagen om tobak och liknande produkter och därmed minska risken för att barn och unga börjar röka.

Åtgärd: Hälsoskydd: Medverka i arbetet med att ta fram en konceptförskola.

Status
Färdig

Förvaltningen har bidragit i det kommungemensamma projektet om att ta fram en konceptförskola i samverkan med skolfastigheter, fastighetsstaben, utbildningsförvaltningen, stadsbyggnadsförvaltningen med flera.

Åtgärd: Hälsoskydd: Inom myndighetsuppdraget, hälsoskyddstillsyn vård- och omsorgslokaler.

Status
Färdig

Fokus vid tillsyn av vård- och omsorgslokaler är att säkerställa att verksamheten har fungerande egenkontrollrutiner för att garantera en god inomhusmiljö för de boende, med särskilt fokus på legionella, ventilation, buller, fukt, radon, temperatur och städning.

Nämnden har identifierat problem med inomhustemperaturen på många boenden, där det är för kallt vintertid och för varmt sommartid. Ytterligare åtgärder krävs för att säkerställa en behaglig temperatur i både allmänna utrymmen och boenderum. Nämnden har också noterat brister i det förebyggande arbetet mot legionella, såsom utebliven kontroll av vattentemperaturer och avsaknad av spolning av tappställen som inte används.

Genom tillsyn av vård- och omsorgslokaler bidrar nämnden till en jämlik hälsa. Som tillsynsmyndighet stödjer nämnden kommunens program för en äldrevänlig kommun.

Åtgärd: Hälsoskydd: Inom myndighetsuppdraget, tillsyn på hygieniska m.fl. anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter.

Status
Färdig

Nämnden genomför tillsyn på strandbad, bassängbad och så kallade hygieniska verksamheter med risk för blodsmitta (t.ex. tatuering, fotvård, piercing mm) och annan smitta.

Inom strandbad genomförde nämnden tillsyn, granskade analysrapporter och rapporterade analysresultat löpande till Havs- och vattenmyndigheten. Utöver det hanterades händelser som innebär en hälsorisk för badande, bland annat ett flertal avrådan på grund av otjänligt vatten och flera avrådanden på grund av algblomningar samt varningar och övervakning av badvattenkvaliteten i samband med bräddningar av reningsverk. Sommaren präglades av lokala nederbörd och skyfall. Markavrinningen efter regn påverkade badvattenkvaliteten negativt främst på badplatserna som ligger i Fyrisån, uppströms centrala Uppsala.

I tillsynen av bassängbad har nämnden bland annat följt upp brister som noterades i tillsynen. Utöver det har nämnden hanterat flera driftstörningsärenden där störningarna medförde risk för människors hälsa. Bristen på tillgång till badanläggningar i kommunen i kombination med att befintliga anläggningar är äldre och slitna medför ett stort tillsynsbehov. För att förhindra att ett högt besöksstryck på äldre badanläggningar medför risk för att badande blir sjuka efter bad, fokuserar förvaltningen på att se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Bland annat utreddes höga trikloraminalter, höga trihalometanhalter och höga halter bundet klor, vilka kan påverka hälsan negativt.

Nämnden genomför förebyggande tillsyn på verksamheter som medför risk för (blod)smitta (tatuering, piercing m.m.) samt solarier. Under hösten genomfördes tillsyn på tatuering med fokus på tatueringsfärger inom ramen av ett nationellt tillsynsprojekt som koordinerades av Läkemedelsverket.

Nämnden bidrar genom sitt arbete till att dels förebygga att hälsorisker uppstår, dels till att se till att brister åtgärdas.

Åtgärd: Hälsoskydd: Inom myndighetsuppdraget, tillsyn på hälsoskyddsverksamheter som inte är anmälningspliktiga.

Status
Färdig

Nämnden genomför tillsyn av gym och idrottsanläggningar. Utöver nya inspektioner följde nämnden även upp den tidigare avsaknaden av helgstädning i idrottshallar som används på helger. Nämnden arbetar vidare för att fler idrottsanläggningar ska få helgstädning om de används på helgerna, och från och med år 2025 kommer ytterligare 21 idrottshallar som nyttjas frekvent under helger att städas även på helgen.

Nämnden har handlagt 260 inkommande klagomål, bland annat om buller och inomhusmiljön i fastigheter och bostäder. Nämnden genomför även förebyggande tillsyn av fastigheter, bostäder och tillfälliga boenden för att förebygga risk för olägenheter som leder till klagomål. På detta sätt bidrar nämnden till mer jämlika förutsättningar i boendemiljöerna.

Nämnden genomför förebyggande ljudmätningar vid olika typer av arrangemang och hanterar dessutom klagomål om höga ljudnivåer.

Genom sitt arbete bidrar nämnden till att förebygga och åtgärda hälsorisker.

Åtgärd: Hälsoskydd: Projekt för minskad skadlig påverkan från radon i inomhusmiljön i flerbostadshus.

Status
Färdig

Nämnden genomför tillsyn av radonmätningar i flerbostadshus. Genom denna tillsyn bidrar nämnden till att minska risken för att människor utsätts för höga radonhalter i sina bostäder och till att skapa likvärdiga förutsättningar i bostäder med avseende på strålmiljön.

Tillsynen kommer att pågå i flera år framåt, då 1 200 flerbostadshus ska granskas. Ett resultat av arbetet är att fastighetsägare har börjat mäta radonhalter i sina byggnader sedan den förstärkta tillsynen påbörjades. Under 2024 har nämnden genomfört 880 timmar tillsyn av radonmätningar i flerbostadshus, varav den största delen är avgiftsfinansierad. Totalt har 103 radonärenden avslutats under 2024, vilket innebär att fastigheterna i dessa ärenden har mätts enligt Strålsäkerhetsmyndighetens metodbeskrivning och har halter under riktvärdet. Nästan 860 ärenden av 1200 har slutförts totalt inom ramen av projektet.

Åtgärd: Hälsoskydd: Beredskap för smittspårning av objektburen smitta.

Status
Färdig

Förvaltningen arbetar för att upprätthålla en god beredskap för smittspårning, både vad gäller material, resurser och kompetens. Under året har flera inspektörer utbildats i handläggning av smittspårningsärenden och kunskapshöjande åtgärder har genomförts.

Under perioden har nämnden haft färre inkommande smittspårningsärenden än föregående år. Generellt sett ligger antalet insjuknade i legionella på en historiskt hög nivå i Sverige, men trenden för Uppsala län visar motsatt riktning med ett sjunkande antal drabbade de senaste tre åren (25 fall år 2022, 14 fall år 2023 och 9 fall år 2024). Det är oklart vad denna trend beror på, men avdelningen arbetar i sin tillsyn mycket aktivt med verksamheternas åtgärder för att förebygga risk för legionellatillväxt.

Nämnden har också stärkt sitt samarbete med andra myndigheter.

Åtgärd: Livsmedelskontroll: Inom myndighetsuppdraget, genomföra årsplanen för planerad livsmedelskontroll.

Status
Färdig

Livsmedelskontrollen bidrar till säkra livsmedel och sund konkurrens i Uppsala kommun. Kontrollplanen omfattar målen i den nationella kontrollplanen vilket innebär kontroller av utpekade operativa mål. Under hösten påbörjades planering av kontrollens inriktning 2025. Arbetet har genomförts enligt plan.

Åtgärd: Livsmedelskontroll: Inom myndighetsuppdraget, utreda oförutsedda händelser.

Status
Färdig

Nämnden bidrar till att förebygga ohälsa hos invånarna genom att utreda matförgiftningar och klagomål. Antalet misstänkta matförgiftningar överskred förväntat antal för året och även antal klagomål har varit fler än planerat. Detta har lett till att mer tid än planerat lagts på händelsestyrda kontroller för att utreda de inkomna ärendena.

Åtgärd: Livsmedelskontroll: Bidra till provtagning inom ramen för den svenska veterinära antibiotikaresistenskontrollen.

Status
Färdig

Nämnden bidrar till Sveriges övervakning av antibiotikaresistens i djur och livsmedel genom att ta ut prover på kyckling- och kalkonkött från butiker i Uppsala som sedan analyseras av Sveriges veterinärmedicinska Anstalt (SVA).

Åtgärd: Livsmedelskontroll: Utveckla livsmedelskontrollen så den blir mer verkningsfull.

Status
Färdig

Förvaltningen har arbetat med att skapa samsyn bland inspektörerna och implementera Livsmedelsverkets arbetssätt för att bibehålla kontrollen verkningsfull, rättssäker och riskbaserad. Förvaltningen finns representerade i den nationella arbetsgruppen för kosttillskott som leds av Livsmedelsverket för att göra Sveriges och Uppsalas kosttillskotts kontroll bättre och mer effektiv. Mallar och arbetssätt har tagits fram för kontroll av kontaktmaterialverksamheter.

Åtgärd: Livsmedelskontroll: Utveckla dricksvattenkontrollen.

Status
Färdig

Uppsala kommun är en av de kommuner i landet med störst antal vattenverk. Både för vår egen skull och för att stötta andra kommuner driver nämnden ett omfattande arbete för att utveckla dricksvattenkontrollen. Förvaltningen deltar i den nationella dricksvattenkontrollgruppen som leds av Livsmedelsverket för att göra Sveriges och Uppsalas dricksvattenkontroll bättre och mer effektiv. Förvaltningen deltar även i samarbeten med andra kommuner och bistår även andra kommuner med material och stöd.

Åtgärd: Livsmedelskontroll: Information och rådgivning till de nya livsmedelsföretag som får tillsyn under första verksamhetsåret.

Status
Färdig

Nämnden arbetar aktivt med att ge extra information och stöd till nya livsmedelsföretag så att de känner till vilka regelverk de behöver följa och vilket stöd de kan få av förvaltningen. Arbetet har genomförts enligt plan.

Åtgärd: Livsmedelskontroll: Kontroll av hantering av animaliska biprodukter.

Status
Färdig

Förvaltningen har en kontrollplan för animaliska biprodukter och har utfört kontroll enligt plan.

Åtgärd: Tillståndsenheten: Verka för en ansvarsfull alkoholserving.

Status
Färdig

Löpande kontroller av alkoholserving görs genom yttre och inre tillsyn. För den inre tillsyn har förfrågningar skickats och uppgifterna har hanterats. Planen för yttre tillsyn har genomförts, enheten har genomfört 310 tillsynsbesök av 280 planerade besök. Varje tillsynsbesök omfattar även en kontroll att kravet på rökfria miljöer (serveringsområden) efterlevs. Det har beviljats 70 ansökningar inklusive ändringar samt 158 tillfälliga tillstånd inkl. slutna sällskap, inga ansökningar har avslagits. Enheten har anordnat två utbildningstillfällen för serveringspersonal i ansvarsfull alkoholserving (STAD).

Åtgärd: Tillståndsenheten: Verka för en ansvarsfull tobaksförsäljning.

Status
Färdig

Löpande kontroller av tobaksförsäljning görs genom yttre och inre tillsyn av tobaksförsäljare. Planen för helåret har genomförts enligt plan då enheten genomfört 250 tillsynsbesök (inkl. 166 kontrollköp) på ca 145 försäljningsställen. 17 tobakstillstånd har beviljats.

Åtgärd: Tillståndsenheten: Verka för ansvarfull försäljning av tobaksfria nikotinprodukter, receptfria läkemedel, e-cigaretter och folköl.

Status
Färdig

Kontroller av försäljning av tobaksfria nikotinprodukter, receptfria läkemedel, e-cigaretter och folköl genomförs genom yttre tillsyn. Tillsynsplanen för helåret har genomförts. Försäljningsställena besöks en gång varje år, ofta i samband med tobakstillsyn.

Åtgärd: Tillståndsenheten: Verkar för en sund och säker spelmarknad.

Status
Färdig

Handläggning av registreringar av lotterier har skett löpande. Totala antalet registreringar är 12.

Frågor om synpunktshantering

Beskrivning: Synpunkter innefattar beröm, klagomål och förbättringsförslag.

Fråga 1: *Har ni ändamålsenliga arbetssätt, systemstöd och rutiner för synpunktshantering? Om inte, beskriv vad ni saknar och önskar utveckla.*

Svar årsbokslut 2024: Nämnden har avvaktat att gå med i det kommungemensamma verktyget Digitalt stöd för medborgarärenden (synpunktshantering), för att utifrån erfarenheter från andra förvaltningar bedöma om det är lämpligt att framöver ansluta sig. För nämnden är det en risk att invånare misstar systemet för en plats där man kan rapportera akuta klagomål på exempelvis utsläpp av olika slag. Att säkerställa att nämnden kan hantera detta på ett bra sätt är en viktig förutsättning för nämnden för att kunna gå med i det kommungemensamma verktyget.

Nämnden har en digital lösning för synpunktshantering. Det är ett formulär på Insidan som ska användas av alla nämndens medarbetare. Medarbetarna ansvarar för att rapportera de synpunkter de får in från externa parter, liksom avvikelser som man själv upptäcker. Varje avdelningschef ansvarar för att årligen informera medarbetarna om rutinen för synpunktshantering och att följa upp att synpunkter inom det egna verksamhetsområdet hanteras enligt beslutad rutin. Det är ett fåtal synpunkter som inkommer via formuläret.

Nämndens verksamhet består till största delen av myndighetsutövning. Som komplement till synpunktshanteringen sammanställer nämnden systematiskt vilka beslut som överklagats, vad utfallet blev vid överprövning och om överprövning av nämndens beslut visar att det finns verksamhetsområden som behöver utvecklas.

Fråga 2: *Har ni under året identifierat något övergripande mönster gällande inkomna synpunkter? Beskriv kort vilka mönster ni sett och hur ni i så fall arbetat med det?*

Svar årsbokslut 2024: De inkomna synpunkterna gäller olika sakfrågor, och nämnden ser inte något övergripande mönster.

Fråga 3: *Är det någon/några inkomna synpunkter under året som lett till något större utvecklingsarbete hos er? Beskriv det i så fall kort.*

Svar årsbokslut 2024:

- Förvaltningen har haft dialog med Kontaktcenter om hur oanmälda besök till miljöförvaltningen ska hanteras, för att säkerställa korrekt information till besökaren och god service.
- Förvaltningen har arbetat med att delfakturera ärenden som pågår över flera år, så att verksamhetsutövaren ska kunna bokföra kostnaderna på rätt räkenskapsår.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Verksamhetsrapport

Nämndbehandlas
2025-03-12

Diarienummer:
MHN-2023-00513

Handläggare:
Sara Johansson

Verksamhetsberättelse

För miljö- och hälsoskyddsnämnden 2024

Innehåll

Verksamhetsberättelsen.....	6
Sammanfattning	7
Ekonomiskt resultat.....	7
Sammanfattning tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller.....	7
Avdelningen för miljöskydd	7
Avdelningen för hälsoskydd	8
Avdelningen för områdesskydd och enskilt vatten och avlopp.....	8
Kommunala lantmäterimyndigheten	8
Livsmedelskontroll	9
Tillståndsenheten	9
Bakgrund.....	10
Den kommunala organisationen.....	10
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	10
Miljöförvaltningen.....	11
Begreppsdefinitioner.....	12
Tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller	14
Myndighetssamverkan mot illegal verksamhet.....	14
Miljösamverkan	15
Avdelningen för miljöskydd	16
Fokus i tillsynen 2024	16
Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken	16
Tillsyn.....	16
Inkommande ansökningar och anmälningar	18
Inkommande remisser.....	19
Inkommande klagomål och incidentärenden	19
Övriga ärenden för kännedom och tillsyn.....	19
Verksamhetsresultat	20
Sammanfattande bedömning.....	20
Avdelningen för hälsoskydd.....	22
Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken	22
Tillsyn.....	22
Inkommande ansökningar och anmälningar	26
Inkommande remisser och klagomål.....	26
Smittspårning	26
Verksamhetsresultat	27
Sammanfattande bedömning.....	27
Avdelningen för områdesskydd och enskilt vatten och avlopp	28
Fokus i tillsynen 2024	28

Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken	28
Tillsyn.....	28
Inkommande ansökningar	29
Inkommande remisser och klagomål.....	30
Verksamhetsresultat	30
Sammanfattande bedömning.....	31
Kommunala lantmäterimyndigheten.....	32
Fokus 2024.....	32
Förrättningar	32
Inkommande ansökningar	32
Inkommande remisser	32
Uppdrag från Lantmäteriet.....	33
Verksamhetsresultat	33
Sammanfattande bedömning.....	33
Enheten för livsmedelskontroll	35
Fokus i kontrollen 2024.....	35
Nationell strategi för kontroll i livsmedelskedjan	35
Riskklassning och kontroll enligt ny frekvens.....	36
Efterhandsdebitering av kontroll.....	36
Kontroller.....	36
Insatser mot livsmedelsfusk.....	37
Inkommande ansökningar och anmälningar	37
Inkommande remisser och klagomål.....	38
**Förvaltningen saknar tekniska lösningar för att utläsa hur många tillsynshändelser som skett genom ett kontrollbesök på plats eller hur många som skett genom t.ex. telefonkontakt eller granskning av inskickade handlingar i samband med klagomål. Detta gör att siffror för denna post inte längre kan redovisas.....	38
Verksamhetsresultat	38
Sammanfattande bedömning.....	39
Tillståndsenheten	41
Fokus 2024.....	41
Tillsyn.....	41
Inkommande ansökningar och anmälningar	42
Inkommande remisser och klagomål.....	43
Verksamhetsresultat	43
Sammanfattande bedömning.....	44
Viktiga händelser på miljöförvaltningen.....	45
Arbete med digital utveckling.....	45
Beredskap och säkerhet.....	46
Bemötande och service	47

NKI-resultat	47
Medarbetare och ledare	49
Arbetsmiljöansvar.....	49
Chef- och ledarskap.....	50
Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare	50
Kommunikation	51
Strategisk plan för kommunikation.....	51
Internkommunikation.....	51
Utveckla förvaltningens sidor på uppsala.se.....	51
Press/media	52
Externt informationsmaterial	52
Resultat för miljöförvaltningens verksamheter	54
Uppföljning av indikatorer	56
Mål.....	57
Antal dygn som mätningar överskrider normvärde för partiklar PM10 (avser mätpunkt i centrala staden)*	57
0.....	57
Antal dygn som mätningar överskrider normvärde för kvävedioxid (avser mätpunkt i centrala staden)*	57
0.....	57
Mål.....	57
Fordon	57
Andel av förvaltningens egna fordon som kan drivas fossilfritt	57
100%	57
Använd förnybar energi, andel.....	57
100%	57
Kommunfullmäktiges fokusråd och uppdrag	58
Ekonomiskt resultat miljö- och hälsoskyddsämnden.....	59
Politisk verksamhet	59
Administrativa enheten.....	59
Avdelningen för miljöskydd	59
Avdelningen för områdesskydd och enskilt vatten och avlopp	60
Avdelningen för hälsoskydd.....	60
Kommunala lantmäterimyndigheten.....	60
Enheten för livsmedelskontroll	60
Tillståndsenheten	60
Tabell ekonomiskt resultat och prognos (mnkr)	61

Verksamhetsberättelsen

Den här verksamhetsberättelsen omfattar miljö- och hälsoskyddsnämndens (nämndens) verksamhetsresultat och ekonomiskt resultat i förhållande till verksamhetsplan och budget 2024.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag är att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Nämnden svarar för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, strålskyddslagen, livsmedelslagen, alkohollagen, spellagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om tobaksfria nikotinprodukter, lagen om handel med vissa receptfria läkemedel, lagen om sprängämnesprekursorer, lagen om åtgärder mot föroreningar från fartyg samt för den kommunala lantmäterimyndigheten. Miljö- och hälsoskyddsnämnden stöds av miljöförvaltningen.

En stor del av nämndens arbete utgörs av tillsyn och kontroll inom nämndens ansvarsområden samt lantmäteriförrättningar. Därutöver arbetar nämnden mot de fokusmål och uppdrag som ges av kommunfullmäktige varje år.

Sammanfattning

Ekonomiskt resultat

Miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisar ett underskott på 0,4 miljoner kronor.

Årets taxeintäkter uppgick till 60,2 miljoner kronor vilket är en ökning jämfört med föregående år. Årets totala intäkter, där även ersättning för KLM:s arbete med detaljplaner ingår, uppgår till 61,8 miljoner kronor vilket är 4,5 miljoner kronor lägre än budget.

Kommunbidraget uppgick till 30,8 miljoner kronor vilket är en minskning med 1,6 miljoner kronor jämfört med föregående år. Det beror på att nämnden under 2023 fått tidsbegränsade extra medel bland annat för omställning av livsmedelskontrollen.

Nämndens kostnader uppgår till 93 miljoner kronor vilket är 4,1 miljoner kronor lägre än budget, vilket främst beror på lägre kostnader för personal och övriga tjänster. Personalkostnaderna utgör cirka 70 procent av förvaltningens totala kostnader vilket är i linje med 2023. Personalstyrkan har dock ökat i jämförelse med räkenskapsåret 2023. Den totala sjukfrånvaron för miljöförvaltningen bedöms som låg och är i linje med föregående år.

Eftersom den tillsyn som fakturerats under året genom årliga avgifter inte har kunnat utföras fullt ut, så har en ny tillsynsskuld uppstått. Nämndens totala tillsynsskuld har dock minskat från 1,6 miljoner kronor till 0,6 miljoner under räkenskapsåret 2024.

Avgiftsfinansieringsgraden uppgick till 65 procent under 2024.

Sammanfattning tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller

Avdelningen för miljöskydd

Trots utmaningar har avdelningen lyckats utföra en stor del av den tillsyn som planerats för 2024. Avdelningen har prioriterat tillsyn på förorenade områden, tillsyn på större miljöfarliga verksamheter och myndighetssamverkan mot illegal verksamhet. Avdelningen har slutfört sin första ansvarsutredning av ett PFAS-förorenat område. Spårningsarbetet kring PFAS har under året fortsatt och analys av fisk från Fyrisån resulterade i att nämnden beslutade om lokala kostråd.

Avdelningen har behövt prioritera ned tillsyn på små miljöfarliga verksamheter. Avdelningen har ändå kunnat genomföra tillsyn på bland annat tandläkarkliniker, byggarbetsplatser och elartiklar/mobiltelefonskal.

Avdelningen har lagt mer tid än planerat på att hantera inkommande ärenden, i många fall relaterade till ny lagstiftning inom avfallsområdet. Även antalet remisser var fler än föregående år och handläggningen tog mer tid än planerat.

Avdelningen har bidragit i flera kommungemensamma arbeten, både vad gäller nya lokala Föreskrifter för avfallshantering i Uppsala kommun och vattenrelaterade frågor så som lokalt åtgärdsprogram för Jumkilsån och Björklingeån och en kommunövergripande släckvattenplan.

Genom att lägga tid på att introducera nya medarbetare och skapa samsyn har avdelningen lagt grunden för en stark och effektiv organisation. Dessutom planeras rekrytering för att kunna hantera kommande års tillsynsbehov.

Avdelningen för hälsoskydd

Tillsynen kom i gång bra tidigt under året och fortsatte att löpa på bra med en hög takt av inspektioner under hela året. Avdelningen var fullt bemannad vilket skapade goda förutsättningar att genomföra i stort sett allt som var planerat i tillsynsplanen.

Mängden uppföljande tillsyn blev något mindre än planerat och delar av tillsynen på timavgift har tagit mindre tid i anspråk än vad som uppskattades i planeringen.

Avdelningen har utfört cirka 770 inspektioner under året, vilket är avsevärt fler än tidigare år.

Avdelningen för områdesskydd och enskilt vatten och avlopp

Tillsynen av enskilda avlopp gick enligt plan. Under mars inspekterades 125 mini-reningsverk och från och med mitten av april till och med oktober pågick den mer etablerade tillsynen på äldre markbaserade avlopp.

Antalet inkommande ärenden i form av framför allt ansökningar om tillstånd till nytt enskilt avlopp ökade och var något fler än prognosen. Det beror mycket på att många avlopp dömts ut och behöver ersättas. Antalet inspektörer har minskat något på avdelningen under året. Ny rekrytering startades under hösten som kan vara på plats 2025.

Tiden som lades på planremisser och bygglovsremisser är mer än den tid som avsattes.

Kommunala lantmäterimyndigheten

Antalet fattade beslut under året låg på samma nivå som under 2023, däremot har antalet påbörjade ärenden ökat i och med att antalet anställda förrättningslantmätare ökat. Väntetiden har gått ned och den genomsnittliga tiden är kortare än förra året. Myndigheten har haft ett större fokus på att påbörja handläggningen av Prio 2-ärenden, för att minska väntetiden för dessa.

För att öka effektiviteten på sikt har myndigheten inrättat en ny tjänst som förrättningsassistent. Myndigheten har också förstärkts med ytterligare en ingenjör som gjort att kötiden för mätnings- och kartjobb har minskat, vilket leder till en kortare handläggningstid.

Sedan i maj har det statliga Lantmäteriet stängt ner åtkomsten till gamla akter som den kommunala lantmäterimyndigheten behöver för att slutföra många ärenden. Myndigheten är för tillfället hänvisad till att begära ut akterna som allmän handling, vilket leder till merarbete för myndigheten och en väntetid som myndigheten inte själv kan styra över. Det finns i dagsläget ingen prognos för när eller hur problemet med åtkomsten ska lösas. Myndigheten löpande igenom ärenden som ännu ej påbörjats, för att se vilka akter som kan komma att behövas och lägger en beställning redan i tidigt skede. Tyvärr händer det ofta att man under handläggningen upptäcker att fler akter behövs, vilket då medför en väntetid som myndigheten inte själv kan påverka. Om situationen håller i sig under längre tid kan det leda till problem i arbetet med att slutföra förrättningar.

Livsmedelskontroll

Arbetet med att utföra kontrollbesök och handläggning av klagomål och matförgiftningar har fungerat väl, det har gjorts något färre planerade kontroller men betydligt fler uppföljande kontroller än planerat. Det har även fungerat bra med handläggning av administrativa ärenden så som registreringar och avregistreringar. Antalet beslut om åtgärd och antalet uppföljande kontroller har ökat till följd av nya arbetssätt inom kontrollen. Ökningen har varit större än förväntat.

Under den första tertialen prioriterades införandet av nya rutiner och arbetssätt gällande kontroll, debitering och riskklassning. Den andra och tredje tertialen lades mer tid på kontroll och fortsatt arbete med samsyn inom kontrollen. Tid från avdelningen har även lagts på att hjälpa till vid framtagande av nya avfallsföreskrifter för kommunen då dessa berör avfall som är tidigare livsmedel och animaliska biprodukter. Under den andra tertialen minskade bemanningen på avdelningen med en heltidstjänst till följd av pensionsavgång. Bemanningen bedöms motsvara behovet framöver.

Tillståndsenheten

Arbetet har fungerat bra. Planen för yttre tillsyn, serveringstillstånd har genomförts, enheten har genomfört 310 tillsynsbesök av 280 planerade besök på serveringsställen. Planen för den inre tillsynen har genomförts. Under året har 67 tillsynsärenden handlagts.

Under året har elva företag erhållit en erinran och fyra företag en varning. Inget serveringstillstånd har återkallats.

Planen för inre och yttre tillsyn på tobaksförsäljare har genomförts. Likaså övriga tillsynen inom butiksledet som avser receptfria läkemedel, tobaksfria nikotinprodukter, e-cigarettor och folköl. Enheten har genomfört 250 tillsynsbesök av ca 145 försäljningsställen. Av dessa är 166 kontrollköp, som syftar till att kontrollera att ålderskontrollen efterlevs. 17 tobakstillstånd har beviljats. Ett tobakstillstånd har återkallats. Under året har 6 tillsynsärenden handlagts.

Bakgrund

Den kommunala organisationen

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Kommunfullmäktige representerar folket i kommunen och tar beslut i kommunens viktigaste frågor. Kommunfullmäktige tar beslut om kommunens inriktning, verksamhet och ekonomi, beslutar om den kommunala förvaltningens organisation och verksamhetsformer, väljer ledamöter och ersättare till kommunstyrelsen och nämnderna samt väljer revisorer som granskar kommunens verksamhet. Kommunfullmäktige beslutar vilka nämnder som ska finnas och väljer dess ledamöter. Varje nämnd ansvarar för ett visst område.

Nämnderna ansvarar för den löpande verksamheten inom kommunen, förbereder ärenden som ska beslutas av fullmäktige och genomför beslut som fattas i fullmäktige.

Varje nämnd stöds av en förvaltning vars uppdrag är att genomföra de beslut som nämnderna fattar och förse nämnderna med beslutsunderlag. I förvaltningarna arbetar anställda tjänstepersoner och i praktiken är det de som sköter genomförandet av kommunens verksamheter, men de förtroendevalda har alltid det yttersta ansvaret.

Kommunfullmäktige ger nämnderna årliga uppdrag och fleråriga fokusmål. Nämnderna upprättar därefter verksamhetsplaner som beskriver hur varje nämnd ska nå fokusmålen och vilka beslut som måste tas. I slutet av året beskriver varje nämnd sedan i en verksamhetsberättelse resultaten för sin verksamhet samt hur de har genomfört de uppdrag och mål som getts ut av Kommunfullmäktige.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag är att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Nämnden svarar för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, strålskyddslagen, livsmedelslagen, alkohollagen, spellagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om tobaksfria nikotinprodukter, lagen om handel med vissa receptfria läkemedel, lagen om sprängämnesprekursorer, lagen om åtgärder mot förorening från fartyg samt för den kommunala lantmäterimyndigheten. Nämnden arbetar också förebyggande genom att sprida information, ge råd och anvisningar. Målet är ett friskt och tryggt Uppsala som utvecklas strukturerat och hållbart.

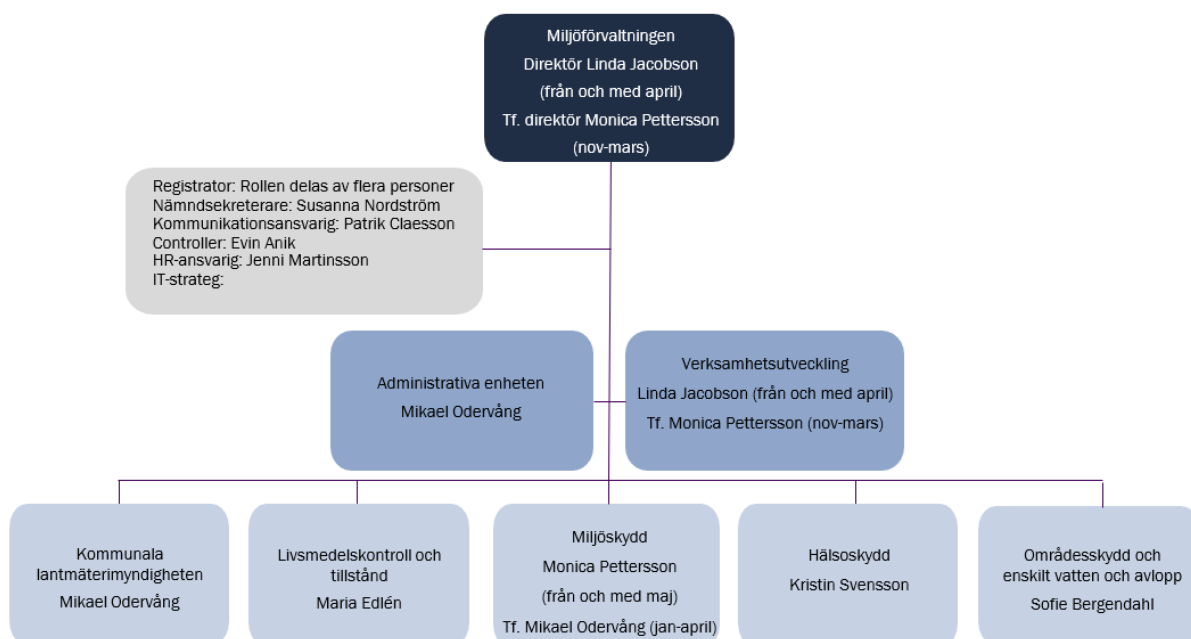
Miljöförvaltningen

Miljö- och hälsoskydds nämnden stöds av miljöförvaltningen. Miljöförvaltningens verksamhet delas upp i åtta verksamhetsområden vilka organiseras i fem avdelningar som åskådliggörs i organisationsbilden nedan.

Verksamhetsområdena är:

- Miljöskyddstillsyn
- Hälsoskyddstillsyn
- Enskilt vatten och avloppstillsyn
- Områdesskydd
- Samhällsbyggnad och miljöövervakning
- Kommunala lantmäteri myndigheten
- Livsmedelskontroll
- Tillståndsenheten

Förutom de fem avdelningarna finns en administrativ enhet samt två verksamhetsutvecklare som stödjer förvaltningens övergripande arbete. Dessutom finns stabsfunktioner från kommunledningskontoret knutna till miljöförvaltningen som stödjer med registratur, nämndsekretariat, kommunikation, ekonomi, HR och IT.

Begreppsdefinitioner

De begrepp som används i verksamhetsberättelsen förklaras under detta avsnitt.

Tillsyn	<p>Aktiviteter som syftar till att säkerställa att lagstiftningen följs. Förebyggande tillsyn definieras som de aktiviteter som planeras utifrån risk och erfarenhet. Uppföljande tillsyn föränleds av att brister har uppmärksamats i en verksamhet.</p> <p>Inom alkoholtillsynen finns yttre respektive inre tillsyn. Yttre tillsyn definieras som den tillsyn som sker på plats på serveringsstället. Inre tillsyn är den tillsyn som genomförs genom förfrågningar till andra myndigheter (granskning av bland annat handel och vandel).</p>
Kontroll	<p>Aktiviteter som syftar till att säkerställa att livsmedels- och foderlagstiftningen följs. Likheter med tillsyn är stora, men tillsyn enligt miljöbalken har en bredare innebörd än kontroll via livsmedels- och foderlagstiftningen. Motsvarigheten till förebyggande tillsyn och uppföljande tillsyn benämns i livsmedelslagstiftningen som normal kontroll respektive extra offentlig kontroll.</p>
Förrättning	<p>Ett ärende inom kommunala lantmäterimyndigheten som oftast tillkommit genom en ansökan och som alltid leder till ett myndighetsbeslut fattat av en förrättningslantmätare. En förrättning hanterar frågor gällande fastighetsbildning, fastighetsbestämning, servitutsfrågor m.m.</p>
Inspektion	<p>Ett föränmält eller oanmält tillsynsbesök för att kontrollera hur en verksamhet eller fastighetsägare lever upp till krav och informera om lagstiftningen.</p>
Besök	<p>Alla möten på plats hos verksamhetsutövaren.</p>
Ärende	<p>En avgränsad fråga som myndigheten/förvaltningen arbetar med. Det innehåller handlingar som har upprättats eller inkommit till förvaltningen.</p>
Ärendebalans	<p>Antal ärenden som inte är avgjorda.</p>

Remiss	Ett ärende som myndigheten får för yttrande.
Anmälan	Alla ärenden där någon gör en anmälan om något. Genererar ett beslut, men inte ett tillstånd.
Ansökan	Alla ärenden där någon ansöker om något. Genererar ett beslut eller ett tillstånd.
Klagomål	Aktiviteter för att se att lagstiftningen följs. Tillsynen föränleds av att andra misstänker brister. Här inkluderas "extra offentlig kontroll".

Tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller

Nämnden bidrar till en hållbar samhällsutveckling genom sitt grunduppdrag med tillsyn, tillståndsprövningar, förrättningar och kontroller. Genom att kontrollera att miljöbalken, livsmedelslagen, alkohollagen och lagen om tobak och liknande produkter med flera följs minskar utsläppen av miljöskadliga ämnen, maten blir säkrare att äta och folkhälsan blir bättre. Genom ett effektivt, rättssäkert och serviceinriktat arbete och tydlig och lättillgänglig information ger nämnden kommunens invånare och verksamheter förutsättningar att göra rätt och bidrar till likvärdiga konkurrensvillkor. På så sätt bidrar nämnden till de globala hållbarhetsmålen och de nationella miljö kvalitetsmålen.

Myndighetssamverkan mot illegal verksamhet

Nämnden har under året fortsatt utvecklat och upprätthållit kontaktvägar till andra myndigheter för att bättre kunna bidra i samhällets arbete mot illegal verksamhet. Exempel på myndigheter är polisen, arbetsmiljöverket, Skatteverket, brandförsvaret och länsstyrelsen. En djupare samverkan har startat med kommunpolisen i samarbete med kommunledningskontoret. Målet med denna samverkan är att få fler gemensamma tillsynsinsatser samt en tydligare lägesbild.

Nämnden har i sin ordinarie tillsyn och kontroll även samverkat med andra myndigheter för ökad upptäckt av illegal verksamhet. Berörda områden är både miljö- och hälsoskyddstillsyn, livsmedelskontroll och tillståndsenheten.

Nämnden genomförde områdesinventeringar för att se om det i ett geografiskt område finns verksamheter som borde ha anmälts eller registrerats hos nämnden men som inte är kända för nämnden. Nämnden hittade flera anmälningspliktiga verksamheter vid områdesinventeringarna.

Nämnden arbetar med att upptäcka och få bort osäkra livsmedel från marknaden. Förvaltningen har genomfört riktade kontroller mot kioskverksamheter och där upptäckt otillåten ompaketering av livsmedel. Vid kontroll på restauranger har det upptäckts verksamheter som vilseleder konsumenter genom felaktig information på menyn. Det har även påvisats verksamheter som startat utan att först registrera sin verksamhet. Om en verksamhet startar utan tillstånd beslutar nämnden om livsmedelssanktionsavgift för överträdelsen.

I samverkan med andra myndigheter genomförde nämnden tillsyn över avfalls- transporter och livsmedelstransporter. Trenden från förra året kvarstår och fler och fler avfallstransportörer följer sitt tillstånd.

Flera andra myndighetssammansatta insatser utfördes under året, både insatser som andra myndigheter bjöd in nämnden att delta i och insatser som nämnden samordnade. En insats som nämnden samordnade var tillsyn av hantering och utsortering av bygg- och rivningsavfall.

Miljösamverkan

"Mitt Miljösamverkan" är ett forum för miljö- och hälsoskyddsförvaltningar inom Uppsala, Dalarna, Gävleborgs och Västmanlands län och syftar till en ökad samsyn och en mer enhetlig myndighetsutövning. Nämnden deltog aktivt i arbetet med att utveckla Mitt Miljösamverkan dels genom arbete i styrgruppen, dels genom medverkan i tillsynsprojekt och utbildningsinsatser. Under året deltog nämnden i seminarier om UV-skydd på förskolegårdar, solarier och strandbad.

Inom ramen för Mitt Miljösamverkan finns även en gemensam arbetsyta som alla inspektörer har tillgång till. Där ställdes, besvarades och diskuterades tillsynsrelaterade frågor och utmaningar.

Genom miljösamverkan stärker nämnden sina kontakter med kommuner i länet och angränsande län.

Avdelningen för miljöskydd

Nämnden utövar tillsyn enligt miljöbalken till skydd för miljön. Tillsynen är en viktig del i arbetet med att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Tillsynen omfattar ett stort antal olika typer av verksamheter så som lantbruk, kemisk industri, fordonsservice, avloppsreningsverk, täkter och förbränningsanläggningar.

Fokus i tillsynen 2024

- Utöva tillsyn på miljöfarliga verksamheter.
- Samverka med andra myndigheter kring tillsyn av misstänkt illegal verksamhet och genomföra egen tillsyn på miljöfarliga verksamheter för att upptäcka misstänkt illegal verksamhet.
- Arbeta med förorenade områden, identifiera ansvariga för förorenade områden och förelägga om markundersökningar och slutligen efterbehandling.
- Minska klimatpåverkan genom tillsyn av energihushållning och energianvändning.
- Genomföra kontroll enligt marknadskontrollförordningen.
- Utveckla arbetet och kunskapen kring PFAS-föroreningar i mark och vatten och fortsätta arbetet med källspårning av PFAS.
- Bidra i kommunens övergripande arbete med att ta fram lokala åtgärdsprogram för vatten.
- Delta i förvaltningens och kommunens arbete med plan- och bygglov genom att svara på remisser.

Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken

Den nationella tillsynsstrategin anger flera tillsynsområden och fokusområden som berör miljöskydd. De tillsynsområden som är aktuella för miljöskydd är förorenade områden, avfall, miljöfarlig verksamhet och kemikalier. De fokusområden som berörs är bland annat tillsyn av förorenade områden med riskklass 1 och 2, anmälan om avhjälpandeåtgärd enligt § 28 i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, illegal avfallshantering, masshantering, återvinning av avfall så att det upphör att vara avfall, fordonstvättar och fordonsverkstäder, växtnärläckage från jordbruk och hästgårdar, energihushållning, kemikalielagstiftningen Reach och biocider. Avdelningen har tagit hänsyn till den nationella strategin och dess fokusområden i tillsynsplaneringen.

Tillsyn

Avdelningen har under året 2024 arbetat hårt för att skydda miljön och säkerställa att verksamheter i kommunen följer lagstiftningen. Den ordinarie förebyggande tillsynen inom miljöskydd omfattar verksamheter med påverkan på mark, vatten och luft och har fokus på att begränsa utsläpp till miljön för att på så sätt bidra till giftfria miljöer. Det innebär tillsyn på tillståndspliktiga (A och B) och anmälningspliktiga (C) verksamheter samt ej anmälningspliktiga verksamheter (U) inom många olika branscher.

Miljöskydd	Planerad tillsyn 2024	Genomförd tillsyn per 31 december 2024	
		Timmar	Andel av planerat för helår
Tillsyn av objekt med årlig avgift (inkl. köldmedia och tillsynsskuld)	3 200 timmar	2 830 timmar	89 %
Tillsyn med timavgift inkl. uppföljande tillsyn	2 385 timmar	850 timmar	36 %
Tillsyn med kommunbidrag (tillsynsprojekt)	925 timmar	940 timmar	102 %

Avdelningen har under året utfört 89 procent av den planerade tillsynen på årlig avgift, inklusive kvarvarande tillsyn från föregående år. Verksamheter med årlig avgift är tillståndspliktiga A- och B- verksamheter, anmälningspliktiga C-verksamheter samt köldmediaanläggningar.

Därutöver genomförde nämnden tillsyn på timavgift på anmälningspliktiga och ej anmälningspliktiga verksamheter inom olika branscher. Under året genomfördes även riktade tillsynsinsatser på tandläkarkliniker, byggarbetsplatser och elartiklar/mobiltelefonskal.

Alla tillsynsuppdrag som finansierats med kommunbidrag har genomförts. Förebyggande tillsyn av förorenad mark och samverkan mot illegal verksamhet har här varit de största tillsynsprojekten i antal timmar.

Den största utmaningen under året för avdelningen har varit att utföra tillsyn på timavgift, på grund av tillgängliga personalresurser. Utförd tillsyn på timavgift inklusive uppföljande tillsyn under året motsvarande 36 procent av årets planering. Det betyder också att avdelningen totalt har genomfört ett mindre antal inspektioner och även besökt färre verksamheter under året jämfört med föregående år. Kvarvarande tillsyn på årlig avgift överförs till 2025 och tillsyn på timavgift planeras om till de kommande åren.

Avvikelser mot tillsynsplanen beror bland annat på fler inkommande ärenden i form av remisser, ansökningar och informationsärenden och omfattande ny lagstiftning inom avfallsområdet samt personalförändringar, vilket tagit tid från tillsynsarbetet. Den nya lagstiftningen har till exempel resulterat i att mer tid behövt läggas på att svara på frågor från verksamhetsutövare och allmänhet samt att ta fram nya handläggningsrutiner. Avdelningen har under året även haft flera vikarierande chefer och fått fyra nya medarbetare, vilket betyder att avdelningen har behövt lägga mer tid än planerat på introduktion. Under hösten skedde dessutom ytterligare personalförändringar som påverkade avdelningens möjlighet att utföra tillsyn.

Förorenade områden och PFAS

Under året har avdelningen deltagit i olika forum och nätverk gällande hälso- och miljörisiker med PFAS och fortsatt sitt spårningsarbete kring PFAS.

Avdelningen genomförde tillsyn enligt plan på förorenade områden, inklusive egeninitierad tillsyn av nedlagda deponier och objekt med stor eller mycket stor risk för människors hälsa och miljön (riskklass 1 och 2). Under året har nämnden bland annat genomfört ansvarsutredningar för en brandövningsplats och en deponi. Nämnden har även genomfört samsyn med länsstyrelsen kring riskklass för ett antal handelsträdgårdar och granskat ett flertal undersökningsrapporter.

Spårningsarbetet kring PFAS har under året fortsatt och avdelningen har samarbetat med stadsbyggnadsförvaltningen gällande PFAS i deponier och PFAS i grundvatten och dess påverkan på befintlig och ny bebyggelse.

I juni beslutade nämnden även om kostråd för konsumtion av abborre från bland annat Fyrisån baserat på en provtagning avseende PFAS i fisk som genomfördes under föregående år.

Energitillsyn

Avdelningen utförde energitillsyn huvudsakligen som en del av den ordinarie miljötillsynen. Exempel på frågor som inspektörer ställde var om verksamheten har genomfört en energikartläggning och vilka energibesparande åtgärder verksamheten har vidtagit. I slutet av året påbörjade avdelningen en riktad tillsynsinsats på fastighetsägare med uppgifter från Boverket om fossil uppvärmning.

Kommungemensamt vattenarbete

Avdelningen har löpande deltagit i det kommungemensamma vattenarbetet, bland annat i arbetet med att fram ett lokalt åtgärdsprogram för Jumkilsån och Björklingeån och en kommunövergripande släckvattenplan.

Avfallshantering

Under året har en revidering av lokala avfallsföreskrifter letts av Uppsala Vatten och Avfall AB. Avdelningen har bidragit i arbetet med att ta fram förslag till nya avfallsföreskrifter.

Ändringar i avfallslagstiftningen har också gjort att avdelningen har behövt lägga mycket tid på att hantera följd effekter av lagstiftningsförändringar genom ökat antal frågor från verksamhetsutövare, allmänhet och media. Ändringarna i avfallslagstiftningen har även resulterat i fler inkommande ärenden som anmälningar och ansökningar.

Inkommande ansökningar och anmälningar

Antalet inkomna ansökningar har mer än fördubblats jämfört med föregående år. Antalet anmälningar är däremot i nivå med föregående år. Den vanligaste ärendetyper i denna grupp var dispens för eldning av trädgårdsavfall (75 ärenden), vilket dessutom var en ny ärendetyp under 2024. Därefter följde anmälningar och ansökningar om installation av värmepumpar. Andra vanliga ärendetyper under året var anmälan om avhjälpande av föroreningar och anmälan om miljöfarlig verksamhet. Den nedlagda tiden på handläggning av inkommande ansökningar och anmälningar har överskridit den planerade tiden med 26 procent.

Det finns även några informationsärenden som tidigare har räknats till anmälningar och ansökningar och som kräver handläggning från miljöförvaltningens sida. Under 2024 har några fler ärenden av denna karaktär inkommit jämfört med 2023.

Inkommande remisser

Antalet inkommande ärenden i form av remisser är högre än föregående år och den totalt nedlagda tiden på handläggning av remisser har överskridit den planerade tiden med 33 procent. Exempel på remisser som ofta tar mycket tid i anspråk är remisser gällande tillståndsprövningar, lagstiftningsförslag, prøvotidsutredningar av miljöfarlig verksamhet samt olika typer av samråd. De till antalet vanligaste remisserna är vattenskyddsdispenser, bygglov och förhandsbesked och överlåtelse av särskilt farliga kemiska produkter.

Inkommande klagomål och incidentärenden

Avdelningen hanterar klagomål som gäller påverkan på miljön genom nedskräpning och utsläpp till mark, luft och vatten. Därutöver hanterar avdelningen incidentärenden som ofta utgörs av utsläpp av drivmedel vid olyckor. Incidentärenden kommer oftast till avdelningens kännedom via räddningstjänsten eller genom att verksamheter själva hör av sig.

Antalet inkomna klagomål är något fler än förra året, medan antalet inkomna incidentrapporter är något lägre än förra året. Totalt sett motsvarar den nedlagda tiden på klagomål och incidentärenden under året tiden som lades ned under föregående år. De flesta klagomål under året handlade om nedskräpning, avfallshantering och buller.

Övriga ärenden för kännedom och tillsyn

Antalet övriga ärenden för kännedom och tillsyn har ökat de senaste åren i samband med förändringar i lagstiftningen. Även under 2024 har antalet inkommande övriga ärenden för kännedom och tillsyn ökat jämfört med föregående år. De vanligaste ärendetyperna i denna kategori är information om tillstånd eller bekräftelse av anmälningar avseende transport av farligt avfall. Ett ökat antal inkomna informationsärenden för kännedom påverkar tillgänglig tid för att utföra tillsyn eller handlägga andra inkommande ärenden.

Verksamhetsresultat

Miljöskydd	December 2022	December 2023	December 2024
Antal inspektioner	294	388	320
Antal verksamheter som fått besök	185	290	248
Antal inkommande ansökningar	85	58	145
Antal inkommande anmälningar	268	207	209
Antal inkommande informationsärenden för prövning ¹	-	61	79
Antal remisser	156	123	141
Antal klagomål	103	95	107
Antal inkomna incidentrapporter	29	51	39
Antal övriga inkommande ärenden för kännedom och tillsyn ²	178	230	259

- 1) Inkluderar ärenden information om cisterninstallation, information om köldmedieinstallation och konvertering av köldmedieaggregat, information om nedgrävningsplats för häst samt underrättelse om påträffad förorening, som tidigare har varit anmälnings- och tillståndsärenden och som tidigare är räknades med under antalet anmälningar och ansökningar.
- 2) Inkludera ärenden som vi endast får in för kännedom och där ingen avgift tas ut samt händelsestyrda tillsynsärenden som t.ex. miljöskaktionsavgifter av olika slag, information om slamspridning och slamlagring, eldning av byggnad. Även egeninitierade, avgiftsfinansierade ärenden avseende förorenad mark ingår.

Sammanfattande bedömning

Trots utmaningar har avdelningen lyckats utföra en stor del av den tillsyn som planerats för 2024. Avdelningen har prioriterat tillsyn på förorenade områden, tillsyn på större miljöfarliga verksamheter och myndighetssamverkan mot illegal verksamhet. Avdelningen har slutfört sin första ansvarsutredning av ett PFAS-förorenat område. Spårningsarbetet kring PFAS har under året fortsatt och analys av fisk från Fyrisån resulterade i att nämnden beslutade om lokala kostråd.

Avdelningen har behövt prioritera ned tillsyn på små miljöfarliga verksamheter. Avdelningen har ändå kunnat genomföra tillsyn på bland annat tandläkarkliniker, byggarbetsplatser och elartiklar/mobiltelefonskal.

Avdelningen har lagt mer tid än planerat på att hantera inkommande ärenden, i många fall relaterade till ny lagstiftning inom avfallsområdet. Även antalet remisser var fler än föregående år och handläggningen tog mer tid än planerat.

Avdelningen har bidragit i flera kommundemensamma arbeten, både vad gäller nya lokala Föreskrifter för avfallshantering i Uppsala kommun och vattenrelaterade frågor så som lokalt åtgärdsprogram för Jumkilsån och Björklingeån och en kommunövergripande släckvattenplan.

Genom att lägga tid på att introducera nya medarbetare och skapa samsyn har avdelningen lagt grunden för en stark och effektiv organisation. Dessutom planeras rekrytering för att kunna hantera kommande års tillsynsbehov.

Avdelningen för hälsoskydd

Nämnden utövar tillsyn enligt miljöbalken och strålskyddslagen till skydd för människors hälsa. Tillsynen syftar till att förhindra att människor blir besvärade eller sjuka av inomhusmiljön eller bristfällig hygien. Tillsynen är riskbaserad och fokuserar på vardagsmiljön för känsliga grupper, som barn, unga och äldre samt verksamheter med ökad risk på grund av till exempel stickande eller skärande inslag. Det innebär bland annat tillsyn av förskolor, skolor, vårdlokaler, bassängbad och tatuering.

Fokus i tillsynen 2024:

- Utöva tillsyn på hälsoskyddsverksamheter.
- Fortsätta och utveckla samarbetet med de aktörer som är viktiga för inomhusmiljön i skolor, fritidshem, förskolor och vårdboenden.
- Utifrån vår roll som tillsynsmyndighet bidra i arbetet med luftkvalitet.
- Samverka med andra myndigheter kring tillsyn av misstänkt illegal verksamhet.
- Fortsätta en förstärkt tillsyn av radon i flerbostadshus.

Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken

Den nationella tillsynsstrategin anger fyra fokusområden för tillsynsområdet hälsoskydd. De utpekade fokusområdena i strategin för 2022–2025 är inomhusmiljö i bostäder, likvärdig tillsyn av yrkesmässig hygienisk verksamhet, bassängbad samt inomhusmiljö och egenkontroll i förskola och skola med extra fokus på städning.

Avdelningen har tagit hänsyn till den nationella strategin och dess fokusområden i tillsynsplaneringen med målet att uppfylla de angivna effektmålen genom tillsyn på till exempel skolor, förskolor, bassängbad och hygieniska verksamheter.

Tillsyn

Tillsynen kom i gång bra tidigt under året och fortsatte att löpa på bra med en hög takt av inspektioner under hela året. Avdelningen var fullt bemannad vilket skapade förutsättningar att genomföra i stort sett vad som var planerat i tillsynsplanen.

Mängden uppföljande tillsyn blev något mindre än planerat och delar av tillsynen på timavgift har tagit mindre tid i anspråk än vad som uppskattades i planeringen.

Avdelningen har utfört drygt 770 inspektioner under året, vilket är avsevärt fler än tidigare år.

Hälsoskydd	Planerad tillsyn 2024	Genomförd tillsyn per 31 december 2024	
		Timmar	Andel av planerat för helår
Tillsyn av objekt med årlig avgift	3 300 timmar	3 260	99 %
Tillsyn av objekt med timavgift (förebyggande & uppföljande)	1 805 timmar	1 540	85 %
Tillsyn med kommunbidrag (tillsynsprojekt)	620 timmar	600	97 %

Gym och idrottsanläggningar

Tillsynen av gym och idrottshallar har genomförts enligt plan, med samtliga 59 planerade tillsynsbesök utförda. All planerad tillsynstid har genomförts.

Eftersom både gym och idrottsanläggningar vanligtvis nyttjas av många personer dagligen är det viktigt att verksamheten har en fungerande egenkontroll. Tillsynen fokuserar på lokalens skick, ventilation, städning, hygien och att förebygga tillväxt av legionella. Nämnden arbetar för att säkerställa att verksamheter som används på helger även städas på helger. Under året har förvaltningen därför fortsatt sitt arbete med att verksamhetsutövarna ska införa utökad helgstädning på fler anläggningar. Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen (KIF) har meddelat att 21 ytterligare idrottshallar, som används frekvent under helger, kommer att städas från och med år 2025.

Förskolor, skolor och fritidshem

Tillsyn på förskolor, skolor och fritidshem utfördes enligt plan. Alla planerade tillsynsbesök genomfördes på skolorna, förskolorna och fritidshemmen.

Barns inomhusmiljöer har stor betydelse för deras välbefinnande och hälsa. Utöver bostaden är förskolan och skolan platser där barn vistas en stor del av sin tid. Många förskolor och skolor har brister i inomhusmiljön, till exempel förekommer ofta högre halter av damm i förskolan och skolan än i andra arbetsmiljöer.

Genom tillsyn på skolor, förskolor och fritidshem bidrog nämnden till att kontrollera att verksamhetsutövaren tar sitt ansvar för bland annat inomhusmiljön i lokalerna, så att barnens hälsa inte påverkas negativt.

Fokus i tillsynen på skolor och förskolor är städning i enlighet med nationella tillsynsstrategins utpekade fokusområden. Under 2023 och 2024 utförde förvaltningen tillsyn med fokus på städning i samtliga aktiva förskolor och skolor i Uppsala (340 skolor och förskolor). Städprojektet överträffade förväntningarna vad gäller att nämnden behövde besluta om färre förelägganden om ökad städfrekvens än förväntat. Nästan alla verksamheter hade någon avvikelse gällande städfrekvens men har efter tillsynen ökat städfrekvensen. Förvaltningen behövde lägga mindre tid på uppföljande tillsyn än förväntat.

Förvaltningen anordnade det årliga skol-/förskolemötet med deltagare från utbildningsförvaltningen, kulturförvaltningen, fastighetsstaben, skolfastigheter och städservice. Syftet är att förbättra samverkan inom kommunen så att parterna får

bättre förståelse för varandras arbete. Under mötet förmedlas även information, till exempel årets tillsynsriktning och fastighetsstabens information om lokalförändringar. Under årets möte fokuserade förvaltningen på information om egenkontrollansvaret, en e-tjänst för anmälan av nya verksamheter, domar om städning och projektet rökfri skola.

Förvaltningen ser att samarbetet mellan alla kommunens parter kring inomhusmiljö och fastighetsfrågor har utvecklats och behöver fortsätta utvecklas så att brister åtgärdas. Förvaltningen deltar i ett kommungemensamt samverkansarbete för att utveckla samarbetet och bidra till hälsosamma inomhusmiljöer för alla barn i skola och förskola.

Förvaltningen har bidragit i ett kommungemensamt projekt om att ta fram en konceptförskola i samverkan med skolfastigheter, fastighetsstaben, utbildningsförvaltningen, stadsbyggnadsförvaltningen med flera.

Vård och omsorgsboenden

Tillsynen på vård- och omsorgslokaler genomfördes enligt plan. Förvaltningen utförde 105 tillsynsbesök på vårdboendena. Förvaltningen behövde lägga mer tid på uppföljande tillsyn än vad vi planerat för.

Fokus vid tillsynen är att kontrollera att verksamheten har fungerande egenkontrollrutiner för att säkerställa att de boende har en god inomhusmiljö. Fokus är på frågor om legionella, ventilation, buller, fukt, radon, temperatur och städning.

Det nya allmänna rådet om temperatur inomhus som kom under året innebär en tydligare vägledning om vilka krav som kan ställas på temperaturen inomhus under sommaren.

Strandbad och bassängbad

Vid tillsyn av bassängbad prioriterade förvaltningen uppföljning av tidigare konstaterade brister och behövde lägga mer tid än planerat på uppföljningen. Bland annat utreddes höga trikloraminalter, höga trihalometanhalter och höga halter bundet klor, vilka kan påverka hälsan negativt. Förvaltningen granskade och hanterade analysrapporter löpande och genomförde en inventering med syfte att alla anmälningspliktiga bassänger ska inkomma med en anmälan.

Strandbadstillsynen utfördes enligt plan. Under våren deltog förvaltningen i ett diskussionsforum om tillsyn och provtagning vid strandbad genom Mitt Miljösamverkan samt utförde ett tillsynsmöte med stadsbyggnadsförvaltningen inför badsäsongen. Under hösten genomfördes ett uppföljande tillsynsmöte med stadsbyggnadsförvaltningen, som är verksamhetsutövare för de flesta strandbad i kommunen. Förvaltningen har även haft ett samarbete med SLU för analys av algblomningsprover samt deltagit i ett projekt om nya indikatorer för fekal förorening av badvatten.

Utöver det hanterades händelser som innebär en hälsorisk för badande, bland annat ett flertal avrådan på grund av otjänligt vatten och flera avrådanden på grund av algblomningar samt varningar och övervakning av badvattenkvaliteten i samband med bräddningar av reningsverk. Sommaren präglades av nederbörd och lokala skyfall. Markavrinningen efter regn påverkade badvattenkvaliteten negativt på några badplatser, särskilt badplatserna som är belägna i eller nära Fyrisån.

Tillsyn av radonmätningar i flerbostadshus

Tillsyn av radonhalter i flerbostadshus utfördes enligt plan.

Tillsynen kommer att pågå i flera år framåt då 1 200 flerbostadshus ska granskas. Mer än 100 radonärenden har avslutats under 2024, vilket innebär att fastigheterna i ärendet är mätta utifrån Strålsäkerhetsmyndighetens metodbeskrivning och har halter under riktvärdet. Totalt har nästan 860 av 1 200 ärenden slutförts. De ärenden som återstår handlar bland annat om fastigheter där radonhalter över referensnivån mätts upp. Nämnden kommer att följa upp att åtgärder vidtas och att de leder till sänkta radonhalter.

Genom tillsynen bidrar nämnden till att minska risken för att människor utsätts för höga radonhalter i sina bostäder och till att åstadkomma likvärdiga förutsättningar i bostäder med avseende på strålmiljön.

Tillsyn av luftkvalitet

Luftföroreningar påverkar både hälsa och miljön. De kan göra människor sjuka och förkorta den förväntade livslängden.

Under augusti kom nyheten om att Uppsala tillsammans med Umeå har renast luft i Europa enligt Europeiska miljöbyråns (EEA) senaste ranking.

Genom tillsyn, medverkan vid utbildning och luftmätningar bidrar nämnden till bättre luftkvalitet i kommunen. Nämnden är i rollen som tillsynsmyndighet delaktig i arbetet med handlingsplanen för bättre luftkvalitet. Nämnden bidrar genom sitt arbete som tillsynsmyndighet till kommunens åtgärdsprogram för bättre luftkvalitet.

Under 2024 klarade Uppsala miljökvalitetsnormen för luft gällande PM_{2,5}, PM₁₀ och kvävedioxid.

Utöver det samarbetade nämnden med Östra Sveriges Luftvårdsförbund som utförde mätningar av kvävedioxid och partiklar vid Vaksalaskolans skolgård för att få en bättre bild över luftkvaliteten där barn vistas i sin skolmiljö. Luftkvalitetsmätningar av partiklar (PM₁₀, PM_{2,5}) och kvävedioxid (NO₂) genomfördes på delen av skolgården som ligger närmast Väderkvarnsgatan där trafikens utsläpp bedöms ha störst påverkan. Mätningarna utfördes kontinuerligt från 1 oktober 2023 till 31 maj 2024. Eftersom mätperioden inte omfattar ett helt år, räknades resultaten om till årsmedelvärden för att kunna jämföras med miljökvalitetsnormer och WHO riktvärden. Resultaten visar att halterna av luftföroreningar vid Vaksalaskolan ligger närmare den urbana bakgrundshalten än de nivåer som observerats på andra trafikerade gator i staden. Miljökvalitetsnormer klarades med god marginal, och WHO riktvärden uppfylls också, med undantag för antalet dygnsmedelvärden av kvävedioxid över 25 µg/m³ som bedöms bli något fler än WHO rekommendationer. Vindriktningsfördelningen på den aktuella platsen gör att skolgården exponeras för trafikemissioner under endast 10 procent av tiden, vilket bidrar till en bättre luftkvalitet på skolgården.

Under hösten antog EU parlamentet det nya luftkvalitetsdirektivet. Detta innebär att nya striktare miljökvalitetsnormer börjar gälla i Sverige senast under slutet av år 2026.

Inkommande ansökningar och anmälningar

Förvaltningen hanterade 70 anmälningar av anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter under året. Utöver det hanterade förvaltningen 360 ärenden gällande avfallshantering, till exempel anmälan om kompostering och ansökan om uppehåll i sophämtning. Det kom fler ansökningar om uppehåll i sophämtning än förväntat.

Inkommande remisser och klagomål

Förvaltningen hanterade inkomna remisser och klagomål enligt plan. Under året kom 260 nya klagomålsärenden och avdelningen har lagt ner cirka 1 060 timmar för handläggning av klagomål vilket var mer tid än planerat. Cirka 24 procent av den nedlagda tiden bedömdes som debiterbar, resterande tid finansieras genom kommunbidrag. Av alla nya klagomål dominerades klagomål om störande buller (37 %) och klagomål om bristfällig inomhusmiljö (31 %).

Nämnden yttrade sig löpande över inkommande remisser angående detaljplaner, program, bygglov och lokaliseringsprövningar. Med anledning av ändrat arbetssätt hos polisen fick nämnden in fler remisser om offentliga tillställningar än tidigare. Totalt hanterade avdelningen 96 remisser under året, varav 48 remisser om alkoholservering, 22 remisser om offentlig tillställning och 10 remisser om bygglov/förhandsbesked.

Smittspårning

Nämnden ansvarar för smittspårning av objektburen smitta. Med objektburen smitta avses sjukdomar som sprids mellan objekt (till exempel vattenanläggningar) eller sällskapsdjur och människa. Det vanligaste smittspårningsärendet på avdelningen gäller smittspårning av legionella.

Smittspårning hanterades enligt plan utifrån avdelningens beredskap för objektburen smitta. Under året hanterades åtta ärenden gällande smittskydd och smittspårning av legionella. Generellt sett ligger antalet insjuknade i legionella på en historiskt hög nivå i Sverige, men trenden för Uppsala län visar en motsatt riktning med ett sjunkande antal drabbade de senaste tre åren (25 fall år 2022, 14 fall år 2023 och 9 fall år 2024). Det är oklart vad denna trend beror på, men avdelningen arbetar mycket aktivt i tillsynen med verksamheternas åtgärder för att förebygga risk för legionellatillväxt.

Under 2024 blev kyltorn anmälningspliktiga till nämnden. Ett av skälen till att anmälningsplikt infördes är att underlätta för kommunerna vid utredning av fall och utbrott av legionella. Genom att kommunerna får kunskap om var kyltornen finns får de också bättre förutsättningar att bedriva förebyggande tillsyn och därigenom förebygga smittspridning. Kyltorn som inte sköts korrekt kan utgöra en risk för spridning av legionella. Under året fick nämnden in fyra anmälningsärenden om anmälningspliktiga kyltorn, men troligen är antalet anmälningspliktiga kyltorn betydligt högre än så. Förvaltningen kommer fortsätta arbeta för att få in fler anmälningar under 2025.

Förvaltningen fortsatte sitt arbete för att upprätthålla en god beredskap för smittspårning, både gällande material, resurser och kompetens. Under året utbildades fler inspektörer i handläggning av smittspårningsärenden och kunskapshöjande åtgärder genomfördes.

Verksamhetsresultat

Verksamhetsresultat hälsoskyddstillsyn	December 2022	December 2023	December 2024
Antal inspektioner	548	622	768
Antal verksamheter som fått inspektion	467	413	662
Antal inkommande anmälningar av anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter	52	74	70
Antal övriga inkommande ansökningar och anmälningar	9	11	9
Antal remisser	72	63	96
Antal nya klagomål	262	273	260

Sammanfattande bedömning

Tillsynen kom i gång bra tidigt under året och fortsatte att löpa på bra med en hög takt av inspektioner under hela året. Avdelningen var fullt bemannad vilket skapade goda förutsättningar att genomföra i stort sett allt som var planerat i tillsynsplanen.

Mängden uppföljande tillsyn blev något mindre än planerat och delar av tillsynen på timavgift har tagit mindre tid i anspråk än vad som uppskattades i planeringen.

Avdelningen har utfört cirka 770 inspektioner under året, vilket är avsevärt fler än tidigare år.

Avdelningen för områdesskydd och enskilt vatten och avlopp

Nämnden utför tillsyn enligt miljöbalken över små avloppsanläggningar för upp till 200 personer. Detta är ett led i att minska övergödning och uppnå god ekologisk status i sjöar och vattendrag men också för att förbättra kommunens dricksvattenkvalitet.

Nämnden har också tillsynsansvar för områdesskydd. Det rör sig om strandskydd utan landskapsbildskydd och kommunala naturreservat. Tillsynen av strandskydd syftar till att trygga allmänhetens tillgång till stränder och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv. Tillsynen av naturreservaten syftar till att kontrollera att reservatsföreskrifterna följs.

Nämnden har också en viktig roll som remissinstans för förhandsbesked och bygglov på landsbygden och nya detaljplaner.

Nämnden behöver samordna åtgärder för enskild VA-försörjning kopplat till Uppsala kommuns VA-plan.

Fokus i tillsynen 2024

- Utöva tillsyn av enskilda avlopp med tillstånd från tiden före miljöbalken infördes.
- Utöva tillsyn av små och mellanstora reningsverk.
- Utöva tillsyn av strandskydd och naturreservat.
- Handlägga inkommande ansökningar om tillstånd för enskilt avlopp.
- Handlägga inkommande ansökningar inom områdesskydd.
- Handlägga bygglovsremisser och planremisser.

Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken

Små avlopp är ett av fokusområdena i den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken. Effektmålet är att tillsynen leder till att de små avloppsanläggningarna har liten påverkan på miljö och hälsa. Ett sätt att nå det är att tillsynen av små avloppsanläggningar blir bättre anpassad till avloppsanläggningens geografiska placering och tekniska lösning. Den tillsyn som bedrivs idag av nämnden bygger ungefär på samma princip. En succesiv förberedelse behövs för att möta de förändringar som den nya tillsynsvägledningen medför.

Tillsyn

Enskilt vatten och avlopp samt områdesskydd	Planerad tillsyn 2024	Genomförd tillsyn per 31 december 2024	
		Timmar	Andel av planerat för helår
Tillsyn av avlopp med årlig avgift (reningsverk 25–200 pe)	57 timmar	28	50%
Tillsynsprojekt med timavgift	2 337 timmar	1715	73%
Tillsynsprojekt med kommunbidrag	1 550 timmar	1685	109%
Inkommande ärenden med timavgift	3 137 timmar	3250	104%

Enskilt avlopp

Tillsynen av avlopp med tillstånd från tiden före miljöbalken gick enligt plan. Antalet tillsynstimmor med timavgift blev lägre än prognos. Det beror till största delen på att de var beräknade utifrån hur många avloppsanläggningar som skulle kontrolleras under året. Det visade sig att många fler fastighetsägare än beräknat delar avloppsanläggning och därmed blev det färre tillsynstimmor. Dessutom var det så många som 100 av drygt 500 fastighetsägare som själva dömde ut sitt avlopp och därmed valde bort inspektion.

Totalt skrevs sju vitesbeslut på grund av att fastighetsägare inte åtgärdat utdömt avlopp inom angiven tidsram. Den uppföljande tillsynen ligger något efter eftersom fokus under hösten varit att hantera inkommande ärenden. Nämnden har dock använt kommunbidragsfinansierad tid för att söka ut vilka fastigheter som behöver påminnas och handläggas vidare. Påminnelser gick ut och ärenden startades under hösten.

Under mars månad inspekterades 125 minireningsverk. Syftet med tillsynen är att kontrollera fastighetsägarens egenkontroll samt att fånga upp hur bra verket renar avloppsvatten. Fastighetsägaren ska lämna in analysresultat på utgående vatten (totalfosfor och BOD₇) enligt villkor i de tillstånd de har. Tillsynen gick enligt plan, men det tog tid att få in analysresultaten, vilket fördröjde ärendenas handläggningstid.

Med kommunens vattentjänstplan som grund genomfördes under 2024 flera överläggningar i kommunens VA-plangrupp bland annat om prioriteringsordningen på de utredningsområden som anges i vattentjänstplanen.

Tillsyn på mellanstora reningsverk sker vintertid. De timmar som saknas under 2024 kommer att genomföras i början av 2025.

Områdesskydd

Nämnden fortsatte med strandskyddstillsynen som påbörjades 2023 längs med Vårdsåtra strandpromenad till Flottsundsbron. Handläggningen fortsatte i pågående ärenden där förelägganden inte följts.

Mycket tid lades också på ett klagomålsärende som resulterade i förelägganden och åtalsanmälningar.

Nämnden fokuserade på att hitta riktlinjer för vad som gäller för fasta kontroller (orienteringskontroller som sitter ute en längre tid) i de olika naturreservaten. Olika naturreservat har olika föreskrifter gällande skyltar, fasta kontroller och liknande som kan vara svårtolkade. Dessutom studerades slitaget vid ett par fasta kontroller från ett arrangemang där fasta kontroller används.

Inkommande ansökningar*Enskilt avlopp*

Antalet inkommande ansökningar om enskilt avlopp var 385, vilket är en ökning jämfört med förra året och fler än prognosen. Ökningen beror mest på ökad tillsyn förra året, vilket resulterade i att fler fastighetsägare behöver göra om sitt avlopp. Antalet utfärdade tillstånd var däremot färre än förra året och färre än planerat. Detta berodde på personalminskningar under året som inte hann ersättas. Det gjorde att ärendebalansen vände till det sämre.

Det försämrade ekonomiska läget har påverkat privatpersoner och mindre andel ansökningar gäller avlopp för nybyggnation av hus och fler handlar om att ersätta utdömda avlopp. Vid nybyggnation är fastighetsägaren ofta angelägen om att snabbt få tillstånd och ansökningarna är mer kompletta. När det gäller att ersätta ett utdömt avlopp avvaktar fastighetsägaren i många fall så länge som möjligt med att sända in handlingar ofta är ärendena inte kompletta. Det blir därför svårare för inspektörerna att ha en snabb handläggning.

Övriga ärenden som utförandeintyg, ansökningar om slamdispens och kompostering var i samma omfattning som tidigare år.

Områdesskydd

Antalet ansökningar var färre jämfört med tidigare år. Det beror troligen på att den typen av tillsyn som bedrevs 2023 inte resulterar i lika många ansökningar om dispens i efterhand som tidigare tillsyn.

Inkommande remisser och klagomål

Antalet förhandsbeskeds- och bygglovsremisser var ungefär lika många som förra året och på en relativt låg nivå. Den tid som lades på att svara på remisser och ha kontakt med plan- och byggnadsnämndens handläggare ökade däremot i tid per ärende och ibland behövde nämnden svara plan och byggnadsnämnden två gånger i samma ärende. Ett arbete inleddes därför för att förbättra och effektivisera remissförfarandet.

Nämnden yttrade sig över 13 planremisser i samrådsskedet, vilket är i linje med tidigare år. Fler startmöten kan vara en indikation på att antalet remisser kommer att öka.

Antalet klagomål ökade något. Klagomålsärendena var ofta komplicerade att utreda och tog mycket tid i anspråk.

Verksamhetsresultat

Enskilt vatten och avloppstillsyn	December 2022	December 2023	December 2024
Antal inspektioner/platsbesök	739	874	904
Antal inkommande ansökningar om enskilt avlopp	459	315	385
Antal utfärdade tillstånd för enskilt avlopp	424	365	332
Ärendebalans ¹ tillståndsansökningar	+35	-50	+53
Antal utdömda avlopp (utfärdade utsläppsförbud)	213	412	420
Antal bygglovsremisser	157	93	92

¹ Antal påbörjade ärenden under en period minus antalet avslutade ärenden under samma period.

Antal klagomål	13	7	15
----------------	----	---	----

Områdesskydd	December 2022	December 2023	December 2024
Antal ansökningar	65	65	45
Antal beslut i ansökningsärenden	Ny 2024	Ny 2024	39
Ärendebalans ²	Ny 2024	Ny 2024	6
Antal beslut i tillsynsärenden	Ny 2024	Ny 2024	7
Antal remisser	33	26	24
Antal nya klagomål	7	11	10

Samhällsbyggnad (detaljplaner och program)	December 2022	December 2023	December 2024
Antal startmöten	11	11	17
Antal yttranden samråd	18	15	13
Antal yttranden granskning	10	10	21

Sammanfattande bedömning

Tillsynen av enskilda avlopp gick enligt plan. Under mars inspekterades 125 mini-reningsverk och från och med mitten av april till och med oktober pågick den mer etablerade tillsynen på äldre markbaserade avlopp.

Antalet inkommande ärenden i form av framför allt ansökningar om tillstånd till nytt enskilt avlopp ökade och var något fler än prognosen. Det beror mycket på att många avlopp dömts ut och behöver ersättas. Sedan har antalet miljö- och hälsoskyddsinspektörer minskat något på avdelningen under året. Ny rekrytering startades under hösten som kan vara på plats 2025.

Tiden som lades på planremisser och bygglovsremisser är mer än den tid som avsattes.

² Antal påbörjade ärenden under en period minus antalet avslutade ärenden under samma period.

Kommunala lantmäterimyndigheten

Den kommunala lantmäterimyndigheten är en fristående myndighet under miljö- och hälsoskyddsnämnden. Beslut fattas inte på delegation från nämnden utan av respektive förrättningslantmätare, vilket hanteras i Fastighetsbildningslagen.

Den kommunala lantmäterimyndigheten ansvarar för all fastighetsbildning inom Uppsala kommun och jobbar med allt från små avstyckningar till stora anläggningsförrättningar. Myndigheten ansvarar också för att uppdatera kommunens kartor vid bildande eller ombildande av fastigheter och för att bland annat lägga in rättigheter, såsom servitut för exempelvis väg och avlopp, i kommunens kartor.

Fokus 2024

- Korta väntetiderna samt minska ärendebalansen.
- Fortsätta arbetet med att utveckla ett digitalt och flexibelt arbetssätt.
- Förbättra kvaliteten på registerkartan, vilket är en del av ett större projekt som drivs av Lantmäteriet (den statliga myndigheten).

Förrättningar

Myndigheten fattade färre beslut än planerat under perioden vilket till viss del beror på föräldradeligheter och till viss del på förändringsarbete i syfte att stärka kvaliteten.

Under året har även möjligheten att ta del av förrättningsakter arkiverade hos Lantmäteriet spärrats, vilket gjort att mycket tid har lagts på att gå igenom ärenden och beställa akter. Den här begränsningen har också medfört lång väntan för att få akter som krävs för handläggning och avslut av ärenden, vilket ger längre handläggningstider. Det finns i dagsläget ingen prognos för när eller hur problemet med åtkomsten ska lösas, vilket skapar en stor osäkerhet kopplat till handläggning framåt.

För att öka effektiviteten på sikt har myndigheten också inrättat en ny tjänst som förrättningsassistent. I samband med uppstarten har ett nytt arbetssätt införts, vilket har tagit en hel del tid i uppstartsskedet. Myndigheten har också förstärkts med ytterligare en ingenjör som gjort att kötiden för mätnings- och kartjobb har minskat, vilket leder till en kortare handläggningstid.

Inkommande ansökningar

Antalet inkomna ansökningar om lantmåteriförrättningar fortsätter att vara något lägre än tidigare år. Tack vare att Uppsala både är en stad i tillväxt och en stor landsbygds kommun så har antalet ansökningar inte minskat så kraftigt som kunnat förväntas utifrån rådande konjunktur.

Inkommande remisser

De remisser som inkommer till myndigheten är huvudsakligen remisser om detaljplaner från Plan- och byggnadsnämnden. Under 2024 ökade antalet planremisser jämfört med föregående år. Myndigheten svarade på samtliga remisser.

Uppdrag från Lantmäteriet

Arbetet med förbättringar i registerkartan har genomförts löpande enligt den plan som skickats in till Lantmäteriet. Arbetet följs upp löpande av Lantmäteriet.

Verksamhetsresultat

Kommunala lantmäterimyndigheten	December 2022	December 2023	December 2024
Förrättningar	Antal	Antal	Antal
Förväntat antal beslut	300	300	300
Antal fattade beslut	162	207	224
Förväntat antal ansökningar	300	300	300
Antal inkomna ansökningar	234	196	186
Ärendebalans³	Antal	Antal	Antal
Förväntad ärendebalans i slutet av respektive år	240	240	240
Aktuell ärendebalans	294	283	278
- Varav ej påbörjade			117
- Varav pågående			144
- Varav vilande			17
Nyckeltal			
Handläggningstid (veckor) ⁴	61	70	84
Väntetid (veckor) ⁵	30	40*	35*
Väntetid (veckor) prio 1-ärenden			26
Väntetid (veckor) prio 2-ärenden			43
Antal äldre pågående ärenden ⁶	-	15	11

*Förändrat sätt att mäta väntetid jämfört med tidigare år.

Sammanfattande bedömning

Antalet fattade beslut under året låg på samma nivå som under 2023, däremot har antalet påbörjade ärenden ökat i och med att antalet anställda förrättningslantmätare ökat. Väntetiden har gått ned och den genomsnittliga tiden är kortare än förra året. Myndigheten har haft ett större fokus på att påbörja handläggningen av Prio 2-ärenden, för att minska väntetiden för dessa.

För att öka effektiviteten på sikt har myndigheten också inrättat en ny tjänst som förrättningsassistent. Myndigheten har också förstärkts med ytterligare en ingenjör

³ Samtliga ärenden som handläggs, eller är möjliga att handläggas.

⁴ Avser tiden från det att ansökan om lantmäteriförrättning har inkommit till dess att beslut om avslutad förrättning har tagits. Överklagandetid samt tid för registrering av förrättningen innefattas inte.

⁵ Avser tiden från det att ansökan om lantmäteriförrättning har inkommit till dess att en handläggare utses.

⁶ Innefattar pågående ärenden som är äldre än fem år.

som gjort att kötiden för mättnings- och kartjobb har minskat, vilket leder till en kortare handläggningstid.

Sedan i maj har det statliga Lantmäteriet stängt ner åtkomsten till gamla akter som den kommunala lantmäterimyndigheten behöver för att slutföra många ärenden. Myndigheten är för tillfället hänvisad till att begära ut akterna som allmän handling, vilket leder till merarbete för myndigheten och en väntetid som myndigheten inte själv kan styra över. Det finns i dagsläget ingen prognos för när eller hur problemet med åtkomsten ska lösas, vilket skapar en stor osäkerhet kopplat till handläggning framåt. För att förebygga så mycket som möjligt går myndigheten löpande igenom ärenden som ännu ej påbörjats, för att se vilka akter som kan komma att behövas och lägger en beställning redan i tidigt skede. Tyvärr händer det ofta att man under handläggningen upptäcker att fler akter behövs, vilket då medför en väntetid som myndigheten inte själv kan påverka. Om situationen håller i sig under längre tid kan det leda till problem i arbetet med att slutföra förrättningar.

Enheten för livsmedelskontroll

Nämnden ska genom regelbundna kontroller säkerställa att Uppsalas livsmedelsföretag uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen. Syftet är att konsumenten ska få säkra och korrekt märkta livsmedel. Kontrollen ska vara professionell, verkningsfull och ändamålsenlig för konsumenternas och företagens bästa. En bra kontroll bidrar till att konsumenterna får säkra livsmedel som de kan lita på, att företagen har tilltro till kontrollen, upplever den som meningsfull och att samverkan med andra berörda kontrollmyndigheter är god.

Fokus i kontrollen 2024

- Att planen för planerad kontroll genomförs.
- Utföra kontroll av de operativa mål⁷ som berör Uppsala.
- Utreda/upptäcka livsmedelsfusk och samverka mot illegal verksamhet.
- Ta fram en gemensam provtagningsplan tillsammans med Mittmiljösamverkan.
- Genomföra provtagning gällande förekomst av antibiotikaresistenta bakterier i kött från kyckling och kött från kalkon.
- Delta i nationella arbetsgrupper inom kosttillskott och dricksvatten.
- Utveckla livsmedelskontrollen så att den blir mer verkningsfull.
- Att handlägga RASFF⁸, klagomål och misstänkta matförgiftningar.
- Information och aktiv rådgivning till livsmedelsföretag som får tillsyn under sitt första verksamhetsår.
- Arbeta efter det nya systemet för riskklass/kontrollfrekvens för livsmedelsanläggningar.
- Fullt ut använda efterhandsdebitering av livsmedelskontroll.
- Införa rutiner för att kunna registrera och kontrollera kontaktmaterialanläggningar.

Nationell strategi för kontroll i livsmedelskedjan

De gemensamma målen för den offentliga livsmedelskontrollen i Sverige finns i den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP). Det finns fyra övergripande mål och till varje övergripande mål finns en önskad effekt.

Livsmedelsverket har fastställt 20 operativa mål för livsmedelskontrollen 2023–2025, varav 17 berör de kommunala kontrollmyndigheterna, som bryter ner och konkretiserar de övergripande målen inom områdena:

- Säkert dricksvatten
- Mikrobiologiska risker
- Kemiska risker
- Information i livsmedelskedjan

Nämnden utför kontroll av de operativa målen och bidrar på så sätt till en likvärdig och riskbaserad kontroll.

⁷ Operativa målen är en del av den nationella kontrollplanen för Sverige

⁸ RASFF är EU:s system för snabb varning om livsmedel som utgör eller kan antas utgöra en risk för människors hälsa

Riskklassning och kontroll enligt ny frekvens

Från och med 1 januari 2024 sker livsmedelskontrollerna enligt en ny fastställd kontrollfrekvens för varje livsmedelsanläggning. Den är framtagen från en nationell modell för riskklassning där frekvensen främst styrs av vilken omfattning och vilka aktiviteter verksamheten har, dessutom tas hänsyn till tidigare kontrollresultat. Kontrollfrekvensen ses regelbundet över så att den stämmer överens med verksamheten. Det gör att anläggningar redan 2024 fått en ny beslutad kontrollfrekvens när så varit nödvändigt.

Efterhandsdebitering av kontroll

Avgiften för livsmedelskontroll ska bekostas av respektive livsmedelsverksamhet. Från och med 1 januari 2024 debiteras all livsmedelskontroll efter att den utförts. Det innebär att ett beslut om avgift behöver göras i varje enskilt tillsynsärende, till skillnad mot tidigare då den planerade kontrollen debiterats via årliga avgifter. Efterhandsdebiteringen har därmed inneburit ökade administrativa uppgifter för inspektörerna.

Kontroller

Under januari till mars låg mycket fokus på att införa och revidera rutiner för att göra, följa upp, rapportera och debitera livsmedelskontroll. Detta gjorde att kontrollbesöken i januari var färre än föregående år. Under februari ökade antalet utförda kontroller och till och med 31 mars hade 20 procent av årets planerade kontrollbesök utförts. Vid augusti månads slut hade 56 procent genomförts och när december månad var slut hade 93 procent av de verksamheter som skulle få kontroll under året kontrollerats.

I och med den nya riskklassningen har antalet kontrollbesök som förvaltningen ska genomföra per år sjunkit något, antalet kontrolltimmar som ska genomföras har dock inte sjunkit lika mycket. På grund av förändringar i förvaltningens verksamhetssystem som trädde i kraft i början av 2024 kan inte uppföljande kontrollbesök på plats skiljas från uppföljande kontroller som görs administrativt, vilket gör att siffror för denna post inte längre kan redovisas på samma sätt som tidigare år. Under året har cirka 1 000 timmar uppföljande kontroll utförts, vilket är betydligt mer än planerat. Att uppföljande kontroller varit fler beror främst på att livsmedelskontroller från och med 1 januari 2024 som planerat utförs enligt livsmedelsverkets rekommenderade kontrollprocess. Det har resulterat i att fler kontroller leder till beslut om åtgärder och uppföljande kontroller. Tidigare år har uppföljande kontroller i större utsträckning gjorts i samband med nästa planerade kontrolltillfälle.

Livsmedelskontroll	Mål för 2024 (helår)	Genomförd kontroll per 31 december 2024	
		Utfall	Andel av planerat för helår
Planerade kontrollbesök	Ursprunglig plan: 1 150 besök (4 600 kontrolltimmar) Reviderad plan, där under året nedlagda verksamheter ej ingår: 1047 besök	970 besök (4070 timmar)	93% (av reviderad plan)
Uppföljande kontrollbesök	190 kontrollbesök (380 kontrolltimmar)	* 995 timmar	262%

*Förvaltningen saknar tekniska lösningar för att särskilja antalet uppföljande kontrollbesök från uppföljande kontroller av annat slag (administrativa) vilket gör att siffror för denna post inte längre kan redovisas.

Insatser mot livsmedelsfusk

Under året har det inom kontrollen gjorts utredning av fuskrelaterade klagomål, samt vid planerad kontroll fokuserats på till exempel spårbarhet och livsmedelsinformation. Det har också gjorts separata samverkanskontroller med polis av bland annat livsmedelstransporter. Det har upptäckts verksamheter som vilseleder konsumenter genom felaktig information på menyn, verksamheter som sålt otillåtna varor samt verksamheter som ompaketerat livsmedel i annan företagares namn.

Inkommande ansökningar och anmälningar

Prognosen på helår var att cirka 250 livsmedelsanläggningar skulle registreras under året. Under perioden januari till augusti inkom det 150 registreringar vilket var något färre än förväntat. En anledning till att färre nya anläggningar registrerats kan vara att många företagare varit påverkade ekonomiskt av höga elpriser, råvarupriser och hyreshöjningar vilket kan göra att de avvaktat med att starta nya verksamheter. Under årets sista kvartal ökade dock antalet registreringar något och resulterade på helår i 95 procent av förväntat antal.

Antalet kontrollbesök på nya livsmedelsanläggningar har varit något färre än planerat och motsvarar 93 procent av 200 planerade första besök. Förutom kontroll ingår vid förstaårskontroll också särskilda informationsinsatser som finansieras av kommunbidrag.

Nya livsmedelsanläggningar/ägarbyten	Antal januari-december		
	2022	2023	2024
Inkomna registreringar	213	228	237
Antal kontrollbesök på nya anläggningar	229	197	185

Inkommande remisser och klagomål

Under året inkom 419 matförgiftningsärenden vilket var betydligt fler än förväntat. Dessa utgör 168 procent av det antal som beräknades inkomma under hela 2024. En orsak till att antalet ärenden ökat är att det sedan 2023 finns en e-tjänst för invånare att anmäla misstänkta matförgiftningar vilket gjort det enklare att anmäla. Varje klagomål registreras också som ett ärende i e-tjänsten, till skillnad mot tidigare när registrering gjordes manuellt och ett ärende kunde ha flera klagomålshändelser. Det behöver alltså inte vara så att det faktiskt varit fler matförgiftningar än tidigare år.

Antalet inkomna produktalarm (RASFF) har varit i nivå med motsvarande period förra året, men något färre enligt förväntat antal för 2024. Övriga klagomålsärenden har varit både fler än 2023 och fler än förväntat antal för 2024.

Det har totalt registrerats 68 stycken tillsynshändelser med anledning av klagomål och matförgiftningar. Förvaltningen saknar tekniska lösningar för att utläsa hur många tillsynshändelser som skett genom ett kontrollbesök på plats eller hur många som skett genom till exempel telefonkontakt eller granskning av inskickade handlingar i samband med klagomål.

Det inkommer en handfull remisser per år. De berör uteslutande förändringar av lagstiftning eller dess tillämpning. Under året har avdelningen besvarat 5 remisser.

Klagomål och remisser	Antal januari-december		
	2022	2023	2024
Inkomna matförgiftningsärenden	299	331	419
Inkomna RASFF och produktåterkallelser	36	47	45
Övriga inkomna klagomålsärenden	127	140	167
Kontrollbesök med anledning av klagomål	38	65	**
Inkommande remisser	3	9	5

**Förvaltningen saknar tekniska lösningar för att utläsa hur många tillsynshändelser som skett genom ett kontrollbesök på plats eller hur många som skett genom t.ex. telefonkontakt eller granskning av inskickade handlingar i samband med klagomål. Detta gör att siffror för denna post inte längre kan redovisas.

Verksamhetsresultat

Arbetet med att utföra både planerade kontrollbesök och handläggning av klagomål och matförgiftningar har fungerat väl. I jämförelse med förra året har det gjorts färre planerade kontrollbesök och antalet hamnade lite lägre än årsplanen. Det gjordes istället fler uppföljande kontroller än planerat. Antalet matförgiftningsärenden har varit betydligt fler än tidigare år, troligen framför allt beroende på ny e-tjänst som gjort det enklare att anmäla.

Totalt har 147 förelägganden och förbud utfärdats under året. Antalet beslut om förbud och förelägganden, samt antalet uppföljande kontroller har ökat i jämförelse med tidigare år. Detta beror främst på att livsmedelskontroller från och med 1 januari 2024 utförs enligt livsmedelsverkets rekommenderade kontrollprocess vilket resulterat i att fler kontroller leder till beslut om åtgärder och uppföljande kontroller. Tidigare år har uppföljande kontroller i större utsträckning gjorts i samband med nästa planerade kontrolltillfälle.

Under året har antalet avregistreringar varit 141 stycken vilket är betydligt färre än både tidigare år och förväntat antal. Detta beror dock troligen till stor del på att många verksamheter tidigare år valt att avregistrera sig när den årliga fakturan kommit för att inte betala för en verksamhet de inte bedriver.

Övriga Verksamhetsresultat livsmedel	Januari till december		
	2022	2023	2024
Totala antalet kontrollbesök	1779	1794	***
-varav besök planerad kontroll	1332	1335	970
-varav första besök	229	197	185
-varav uppföljande kontroll	180	197	***
-varav kontrollbesök med anledning av klagomål			***
Antal föreläggande	38	65	118
Antal beslut om förbud	21	27	29
Antal beslut om livsmedelssanktionsavgift ⁹	17	16	8
Antal beslutade avregistreringar	256	272	141

***Förvaltningen saknar tekniska lösningar för att särskilja antalet uppföljande kontrollbesök från uppföljande kontroller av annat slag. Det saknas även tekniska lösningar för att utläsa hur många tillsynshändelser som skett genom ett kontrollbesök på plats eller hur många som skett genom t.ex. telefonkontakt eller granskning av inskickade handlingar i samband med klagomål. Detta gör att siffror för denna post inte längre kan redovisas.

Sammanfattande bedömning

Arbetet med att utföra kontrollbesök och handläggning av klagomål och matförgiftningar har fungerat väl, det har gjorts något färre planerade kontroller men betydligt fler uppföljande kontroller än planerat. Det har även fungerat bra med handläggning av administrativa ärenden så som registreringar och avregistreringar.

⁹ Livsmedelssanktionsavgifter infördes i lagstiftningen 1 januari 2019

Antalet beslut om åtgärd och antalet uppföljande kontroller har ökat till följd av nya arbetssätt inom kontrollen. Ökningen har varit större än förväntat.

Under den första tertialen prioriterades införandet av nya rutiner och arbetssätt gällande kontroll, debitering och riskklassning. Den andra och tredje tertialen lades mer tid på kontroll och fortsatt arbete med samsyn inom kontrollen. Tid från avdelningen har även lagts på att hjälpa till vid framtagande av nya avfallsföreskrifter för kommunen då dessa berör avfall som är tidigare livsmedel och animaliska biprodukter. Under den andra tertialen minskade bemanningen på avdelningen med en heltidstjänst till följd av pensionsavgång. Bemanningen bedöms motsvara behovet framöver.

På grund av förändringar i verksamhetssystemet som trädde i kraft i början av 2024 går det inte längre att särskilja kontrollbesök på plats från kontroller som sker administrativt. Detta var inte känt när planeringen för året gjordes och försvårar därmed uppföljningen av vissa parametrar på det sätt som gjorts tidigare. Avdelningen ser därför över lämpliga planerings- och uppföljningsparametrar för kommande år.

Tillståndsenheten

Tillståndsenheten utövar prövning av ansökan om serveringstillstånd och tillstånd för tobaksförsäljning. Enheten ansvarar också för tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lagen om receptfria läkemedel, lag om tobaksfria nikotinprodukter samt spellagen. Arbetet syftar till att säkerställa en ansvarsfull alkoholserving och ansvarsfull försäljning av tobak, e--cigaretter, tobaksfria nikotinprodukter, lotterier, folköl och receptfria läkemedel. Arbetet bedrivs genom tillståndsgivning samt inre och yttre tillsyn.

Fokus 2024

- Verka för en ansvarsfull alkoholserving
 - Genomföra plan för inre tillsyn.
 - Handlägga ansökningar om serveringstillstånd skyndsamt och säkert.
 - Genomföra plan för yttre tillsyn hos serveringsställen.
 - Erbjuder krogpersonal utbildning i ansvarsfull alkoholserving.
- Verka för en ansvarsfull tobaksförsäljning
 - Handlägga ansökningar om tobakstillstånd skyndsamt och säkert.
 - Genomföra plan för inre tillsyn på befintliga tobaksförsäljare.
 - Genomföra plan för yttre tillsyn hos tobaksförsäljare.
 - Genomköra kontrollköp.
- Handläggning av registreringslotterier.
- Verka för ansvarsfull försäljning av receptfria läkemedel, tobaksfria nikotinprodukter, e-cigaretter och folköl.
 - Genomföra plan för yttre tillsyn inom butiksledet.

Tillsyn

Tillsyn av serveringstillstånd

Tillsyn på fältet utgör inte tillståndsenhetens huvudsakliga uppgift. Det är den inre tillsynen samt handläggning av inkommande ansökningar och anmälningsärenden som kräver mest tid och resurser.

Planen för yttre tillsyn har genomförts, enheten har genomfört 310 tillsynsbesök av 280 planerade besök. Tack vare effektiviserad tillsynsplanering har fler besök än förväntat kunnat genomföras. Varje tillsynsbesök omfattar även en kontroll att kravet på rökfria miljöer på serveringsområden efterlevs. Vissa tillsynsbesök genomförs i samverkan med polis och brandförsvaret.

Även planen för den inre tillsynen har genomförts. I den inre tillsynen har förfrågningar skickats till Polismyndigheten på alla tillståndshavare och uppgifterna har granskats. Ekonomiska kontroller av att tillståndshavarna inte förekommer med skatteskulder har gjorts löpande under året i öppna källor i form av kreditupplysningstjänster. I de fall betydande skatteskulder har förekommit har förfrågningar skickats till Skatteverket.

Under året har elva företag erhållit en erinran och fyra företag en varning. Inget serveringstillstånd har återkallats.

Tillsyn av detaljhandel

Arbetet har löpt på enligt plan i samtliga led. Planen för inre och yttre tillsyn på tobaksförsäljare har genomförts. Likaså tillsynen inom detaljhandeln som avser receptfria läkemedel, tobaksfria nikotinprodukter, e-cigarettor och folköl. Enheten har genomfört 250 tillsynsbesök av cirka 145 försäljningsställen. Av dessa besök är 166 kontrollköp, som syftar till att kontrollera att ålderskontrollen efterlevs. 17 tobakstillstånd har beviljats.

I den inre tillsynen har förfrågningar skickats till Polismyndigheten och uppgifterna har granskats. Ekonomiska kontroller av att tobaksförsäljarna inte förekommer med skatteskulder har gjorts löpande under året i öppna källor i form av kreditupplysningstjänster.

Tillståndsenheten	Planerad tillsyn 2024 (på helår)	Genomförd tillsyn per 31 december 2024	
		Antal	Andel av planerat för helår
Tillsynsbesök (yttre tillsyn) på serveringsställen	280	310	110 %
Antal tillsynsbesök på serveringsställen i tillsynsklass 1 och 2 ¹⁰ .	150	145	97 %
Tillsynsbesök inom detaljhandel (receptfria läkemedel, tobak, e-cigarettor och folköl)	140	250 varav 166 kontrollköp	178 %

Inkommande ansökningar och anmälningar

Arbetet har löpt på enligt plan.

Serveringstillstånd

Anmälan om förändrade ägarförhållanden är ett exempel på ett vanligt förekommande ärende. Under året har 68 anmälningar om förändrade ägarförhållanden inkommit och 70 ansökningar om stadigvarande serveringstillstånd inklusive ansökningar om ändrat tillstånd har beviljats.

När nya ansökningar om alkoholtillstånd till allmänheten eller stadigvarande servering till slutna sällskap kommer in görs alltid en utredning. Bland annat görs en lämplighetsprövning av den eller de som söker serveringstillstånd.

Tobakstillstånd

En lämplighetsprövning och utredning görs av de som söker tobakstillstånd. 17 ansökningar om tobakstillstånd har beviljats, inga har avslagits. 13 anmälningar om förändrade ägarförhållanden inkommit.

¹⁰ Till tillsynsklass 1 och 2 hör nöjeskrogar och större pubar. De ska ha 2–4 tillsynsbesök per år enligt tillsynsplanen.

Övriga anmälningar detaljhandeln

30 anmälningar har inkommit och hanterats om detaljhandelsförsäljning av produkterna tobaksfria nikotinprodukter, e-cigarettor eller folköl.

Inkommande remisser och klagomål

Till tillståndsenheten inkommer normalt enbart ett par remisser per år. Dessa berör till största del förändringar av lagstiftning eller dess tillämpning. Det händer också att andra myndigheter ställer frågor om en verksamhet uppfyller några formella krav.

Enbart en handfull klagomål från allmänheten inkommer per år. Vanligaste typen av klagomål rör butiker där den klagande misstänker försäljning av tobaksfria nikotinprodukter eller tobak till minderåriga.

Verksamhetsresultat

Tillståndsenheten	Januari till december 2022	Januari till december 2023	Januari till december 2024
Totala antalet gällande stadigvarande serveringstillstånd	328	336	335
Antal anmälningar om förändringar av PBI ¹¹ serveringstillstånd	48	74	68
Antal öppnade tillsynsärenden serveringstillstånd	26	36	67
Antal inkommande ansökningar om stadigvarande serveringstillstånd (inklusive ändringar)	57	62	70
Antal tillsynsbesök serveringstillstånd	261	276	310
Totala antalet gällande tobakstillstånd	138	140	145
Antal tillsynsbesök tobak och folköl	134 varav 88 kontrollköp	252 varav 147 kontrollköp	250 varav 166 kontrollköp

¹¹ PBI står för Personer med Betydande Inflytande i bolaget. Det är de personer som har gått in med pengar (finansiärer), sitter i styrelsen, har firmateckningsrätt eller är ägare av företaget.

Antal tillsynsbesök receptfria läkemedel	41	47	53
Sanktioner serveringstillstånd ¹² Erinran/varning/återkallelse	7/2/1	7/4/4	11/4/0
Sanktioner tobakstillstånd ⁴ Varning/återkallelse	0/0	0/0	0/1
Antal tillsynsärenden detaljhandel	2	5	6

Sammanfattande bedömning

Arbetet har fungerat bra i samtliga led. Planen för yttre tillsyn, serveringstillstånd har genomförts, enheten har genomfört 310 tillsynsbesök av 280 planerade besök på serveringsställen. Planen för den inre tillsynen har genomförts. Under året har 67 tillsynsärenden handlagts.

Under året har elva företag erhållit en erinran och fyra företag en varning. Inget serveringstillstånd har återkallats.

Planen för inre och yttre tillsyn på tobaksförsäljare har genomförts. Likaså övriga tillsynen inom butiksledet som avser receptfria läkemedel, tobaksfria nikotinprodukter, e-cigarettor och folköl. Enheten har genomfört 250 tillsynsbesök av ca 145 försäljningsställen. Av dessa är 166 kontrollköp, som syftar till att kontrollera att ålderskontrollen efterlevs. 17 tobakstillstånd har beviljats. Ett tobakstillstånd har återkallats. Under året har 6 tillsynsärenden handlagts.

¹² Om en tillståndshavare inte följer regelverket kan de få antingen en erinran, det vill säga en mildare form av påpekande, eller en varning. Vid allvarigare förseelser kan serveringstillståndet återkallas.

⁴ Om en tillståndshavare inte följer regelverket kan de få en varning. Vid allvarigare förseelser kan tobakstillståndet återkallas.

Viktiga händelser på miljöförvaltningen

Arbete med digital utveckling

Miljöförvaltningen fortsatte arbetet med verksamhetsutveckling och digitalisering under 2024. Förvaltningen uppdaterade e-tjänsten för registrering och ändring av livsmedelsanläggningar och implementerade en ny e-tjänst för anmälan av underkänt avlopp. Dessutom uppdaterades e-tjänsten för externa parter att följa och komplettera sina ärenden.

Förvaltningen arbetade också med att återupprätta tjänsten Livsmedelskollen på Uppsala.se, som tillgängliggjordes för allmänheten under oktober. En digital checklista utvecklades för att effektivisera inspektioner av hygieniska verksamheter.

Förvaltningen har gjort framsteg i att integrera Power BI som ett stödverktyg för uppföljning och rapportering. Dessutom har utvecklingen av en kartbaserad applikation avslutats, vilken kommer att underlätta för miljöskydd att planera och genomföra sin tillsyn på ett mer effektivt sätt med hjälp av kartstöd.

Förvaltningen har även infört det nya ledningssystemet KLS, där berörda avdelningar har samlat ihop, reviderat och lagt in cirka 300 styrande dokument. Cirka 60 medarbetare utbildades i systemet innan sommaren, och systemet produktionsattes i slutet av augusti.

Under året har förvaltningen också fortsatt att stötta utökad användning av GIS och genomförde ett antal insatser för att förbättra möjligheterna till datadriven beslutsfattning. En kartbaserad applikation utvecklades för att underlätta för miljöskydd att planera och genomföra sin tillsyn.

Sammanfattningsvis genomförde miljöförvaltningen ett omfattande arbete med digital utveckling och verksamhetsutveckling under 2024, med fokus på att förbättra tillgängligheten och användarvänligheten för invånare och externa parter.

Beredskap och säkerhet

Nämnden arbetar sedan flera år tillbaka aktivt med beredskap för allvarliga störningar. Under oktober månad genomfördes en beredskapsövning med deltagare från flera av förvaltningens avdelningar, samt förvaltningens ledningsgrupp. Nämnden har två beredskapssamordnare vars kompetenser kompletterar varandra och stärker kontinuiteten hos funktionen. Beredskapssamordnarna representerade under året förvaltningen i kommunens nätverk för beredskapsfrågor samt i arbetsgrupp för nödvattenplan.

Nämnden bidrog när Uppsala kommun i mars stod värd för C-sam stormöte. C-Sam är ett nätverk som arbetar för samverkan och koordinering mellan länets aktörer inom krisberedskap och civilt försvar. Ett hundratal deltagare fanns på plats vid stormötet. Nämnden höll en presentation om hur användningen av GIS underlättat och effektiviserat nämndens tillsyn av verksamheter. GIS hjälper till att på ett överblickbart sätt visa var olika riskfaktorer finns, vilket underlättar för att arbeta mer proaktivt.

Genom regelbundna referensmätningar för gammastrålning upprätthöll nämnden en god beredskap för oförutsedda händelser med strålningspåverkan och minskar risken för att människor utsätts för hög strålning. Nämnden har fått introduktion till ett nytt mätinstrument genom MSB och Länsstyrelsen och deltagit i två utbildningar med Strålsäkerhetsmyndigheten, MSB och Länsstyrelsen om gammastrålningsmätning av bakgrundsstrålning och vid radioaktivt nedfall.

Nämnden var genom sin utökade beredskapsfunktion nåbar dygnet runt, alla dagar, för att bistå vid exempelvis olyckor med potentiell påverkan på miljö och hälsa. De vanligaste händelserna är dieselutsläpp och bränder. Under perioden har nämnden hanterat 22 händelser.

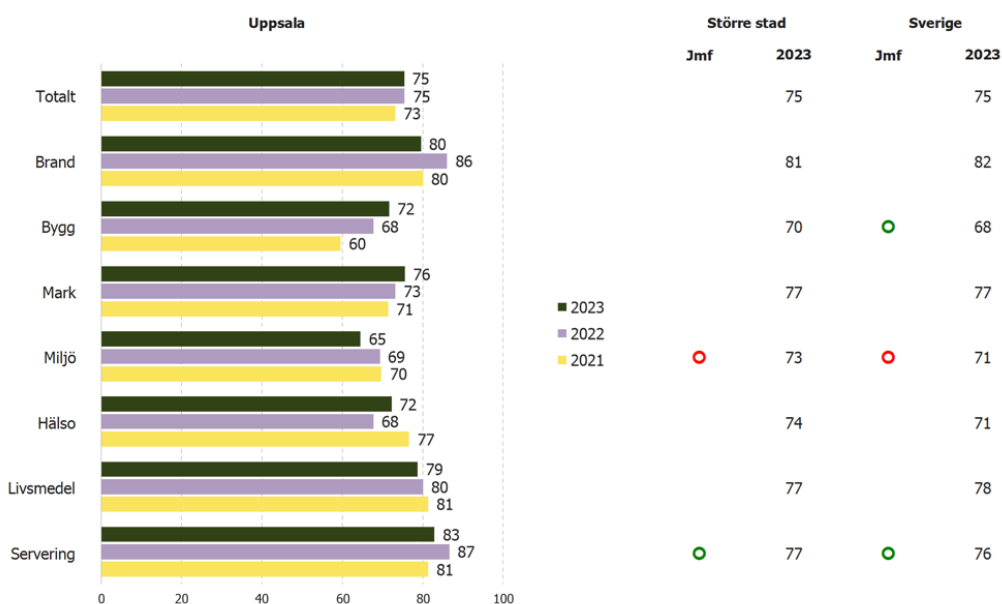
Bemötande och service

Miljöförvaltningen arbetar kontinuerligt med att utveckla kundservice och bemötande.

NKI-resultat

Ett av kommunens näringspolitiska mål är att erbjuda en god grundläggande service för sina invånare och verksamheter. God kvalitet och hög service i myndighetsutövning är särskilt centralt för att skapa goda relationer mellan verksamhetsutövare och kommuner. Därför genomför Uppsala kommun årliga undersökningar för att löpande följa upp hur kommunens service utvecklas genom ett Nöjd-Kund-Index (NKI), för att fånga upp synpunkter och identifiera möjliga förbättringsområden. Undersökningen omfattar sex områden (tillgänglighet, information, bemötande, kompetens, rättssäkerhet, effektivitet) som speglar de mest väsentliga delarna av kommunens service i myndighetsärenden.

NKI-resultat för 2023 presenterades i april 2024.

Figur 1: Kommunens resultat för företagsärenden och jämförelse med andra större städer, samt det nationella genomsnittet. Grön färgmarkering indikerar att resultatet är minst tre enheter högre än referensresultatet, rött att det är minst tre enheter lägre.

- NKI (företagsärenden) för Miljöskydd uppgår till 65, vilket är en godkänd nivå. Resultatet visar dock på en negativ utveckling över tid (år 2022: NKI 69). Högst omdöme ges Bemötande, med ett index på 71. Samtliga serviceområden har ett index mellan 64–71.
- NKI (företagsärenden) för Hälsoskydd uppgår till 72, vilket är en hög nivå. Resultatet visar dessutom på en positiv utveckling över tid (år 2022: NKI 68). Högst omdöme ges Bemötande, med ett index på 79. Samtliga serviceområden har ett index mellan 73–79.
- NKI (företagsärenden) för Livsmedelskontroll uppgår till 79, vilket är en hög nivå. Resultatet ligger på ungefär samma nivå som föregående mätning (år 2022: NKI 80). Högst omdöme ges Bemötande, med ett index på 83. Samtliga serviceområden har ett index mellan 78–83.
- NKI (företagsärenden) för Serveringstillstånd uppgår till 83, vilket är en mycket hög nivå. Resultatet visar dock på en negativ utveckling över tid (år 2022: NKI

87). Högst omdöme ges Bemötande, med ett index på 87. Samtliga serviceområden har ett index mellan 82–87.

Förvaltningen har analyserat och arbetat med resultaten, både på respektive avdelning och förvaltningsövergripande. Nämnden arbetar för att få mer representativa resultat som tydligare kan ligga till grund för fortsatt verksamhetsutveckling, genom att ha beställt rapportering där resultat för avdelningarna för enskilt avlopp respektive hälsoskydd skiljs åt.

Nämnden har under året deltagit i flera aktiviteter anordnade av näringslivsenheten, bland annat företagsbesök, "Uppsala möts" och en artikelserie om hur kommunens arbete för företagsklimatet utvecklats inom flera myndighetsområden. Nämnden har också deltagit i möte med kommunens Näringslivsråd.

Vid höstens förvaltningsdagar, där all personal deltar, fanns pass om företag och service där förvaltningens personal fick ta del av tankar från inbjudna företagare och möjlighet att reflektera över verksamhetsutveckling kopplat till företagens behov tillsammans med dem.

Nämnden påbörjade också ett arbete med att göra nämndens information på kommunens hemsida mer samlad så att den ska bli enklare att hitta, eftersom flera fritextsvar i NKI-mätningen uttrycker att företagare tycker att det är svårt att hitta den information de söker.

Lantmäterimyndigheten genomförde en mätning i slutet av 2023, där resultatet visar på att de flesta är väldigt nöjda med handläggning, bemötande och rättssäkerhet. De områden som fick ett något lägre resultat är kostnaden och handläggningstiden. Myndigheten kommer att använda sig av resultatet för att prioritera vilka områden fokus behöver ligga på framöver.

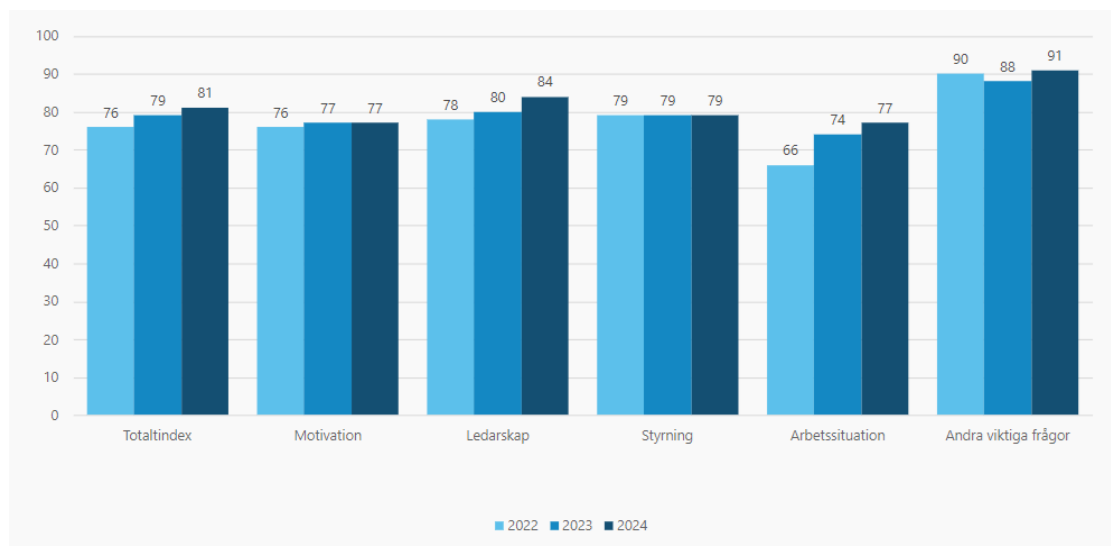
Medarbetare och ledare

Arbetsmiljöansvar

Det systematiska arbetsmiljöarbetet följs upp digitalt i ett av kommunens system, inrapportering i systemet sker löpande under året. Helårsuppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet för 2024 kommer att färdigställas under februari 2025. Arbetsgivaren presenterade resultatet från 2024 för samverkansgruppen samt för nämnden under april månad.

Medarbetarundersökningen

Årets medarbetarundersökning besvarades under mars 2024. I mitten av april fick samtliga chefer resultatet utskickat. Resultatet för förvaltningen är analyserat av ledningsgruppen och återkoppling av resultatet är genomfört i samverkansgrupp och skyddskommitté samt i nämnd under våren. Resultatet är också presenterat i medarbetargrupperna och handlingsplaner har upprättats på avdelningsnivå. Arbete med handlingsplan och åtgärder har fortlöpt under året.

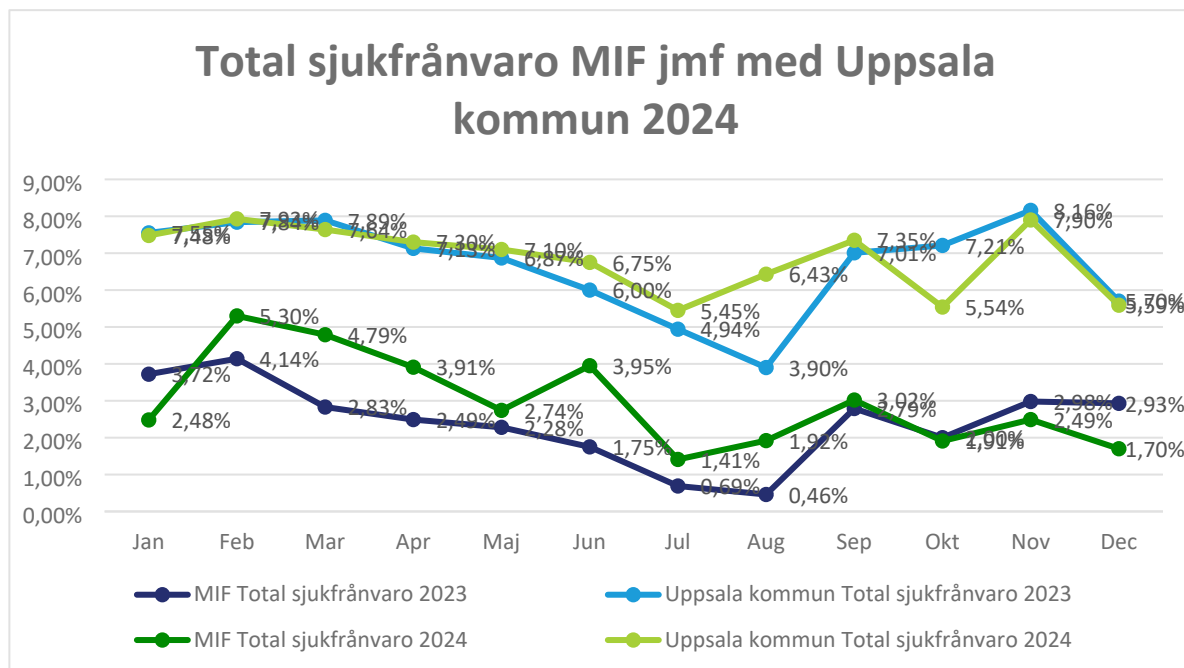
Figur 2 Medarbetarundersökningens resultat för miljöförvaltningen under åren 2022–2024. Totalindex för undersökningen samt index per frågeområde.

Arbetsskador och tillbud

Miljöförvaltningen har få arbetsskador och tillbud historiskt. Arbetsskador och tillbud rapporteras löpande till skyddskommittén under samverkansmöte.

Sjukfrånvaro

Miljöförvaltningen har en låg procent i sjukfrånvaro, både kort och långtidssjukfrånvaro.

Chef- och ledarskap

Avdelningschefer som ännu inte genomfört Lead forward kommer att erbjudas det under kommande år utifrån behov, under 2024 har ingen chef genomfört Lead forward. Lead forward är en strukturerad metod för ledarutveckling. Metoden innebär utveckling i samarbete med varje chefs medarbetare.

Ny förvaltningsdirektör är anställd till förvaltningen och introduktion och utbildning har genomförts under våren.

Under medarbetardialogen tar chef upp möjlighet till kompetensutveckling, exempelvis utbildningen "Nyfiken på ledarskap" (tidigare "Leda utan att vara chef").

Arbetsgivaren har inlett arbete under 2024 för att skapa bättre arbetsmiljö och förutsättningar för chefer och medarbetare i deras uppdrag. Som ett led i det har förvaltningen beslutat införa befattningarna enhetsledare och samordnare.

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare

Förvaltningen har tagit fram och beslutat en kompetensförsörjningsplan utifrån kommunens nya riktlinjer. Utifrån kompetensförsörjningsplanen har ett antal aktiviteter startas upp för 2024. Förvaltningen kommer att fortsätta samarbete med högskolor och universitet. Förvaltningen kommer att fortsätta arbeta med aktiviteter för att vara en attraktiv arbetsgivare. Dialog förs om hur förvaltningen kan nå ut genom sociala media, hemsidan, examensjobb, mässor med mera. Under våren 2024 har förvaltningen deltagit på en mäsas för att möta studenter och marknadsföra miljöförvaltningen.

Kommunikation

Strategisk plan för kommunikation

Ledningsgruppen beslutade i juni om en strategisk plan för kommunikation med syfte att bidra till nämndens och verksamhetens övergripande mål och aktiviteter. Den strategiska planen är ett långsiktigt dokument om hur förvaltningen valt att jobba och förhålla sig till kommunikation.

Uppdrag planerades in i förvaltningens verksamhetsplan och operativa plan. Utöver planerade uppdrag hanterades en stor del uppdrag som stöd till chefer och avdelningar löpande under året.

Internkommunikation

Internkommunikation är ett prioriterat område för förvaltningen. Hörnstenarna i förvaltningens internkommunikation är vårt intranät, kanalplaner och förvaltningens veckomöten.

Arbetet med att ta fram ett nytt intranät för kommunen pågick under året och en teknisk plattform och mallar för layout och design blev klart. Kommunikationsansvarig ingick i en referensgrupp, ett verksamhetsnätverk och i ett kommunikationsnätverk.

Kanalplaner finns för förvaltningen, ledningsgruppen och några avdelningar. De klargör hur vi kommunicerar internt och vilka förväntningar som finns på medarbetare. En översyn av kanalplaner påbörjades för att se hur det nya intranätets funktioner kommer påverka kanalplanerna.

Under året genomfördes tre verksamhetsreportage. Syfte är att sprida kunskap internt inom förvaltningen om förvaltningens roller och yrken. Reportagen utgör också en grund för information till externa målgrupper som vid rekryteringar. Det var en inspektion på en fordonsfirma med miljöskyddsavdelningen, fastighetsbestämning med Lantmäterimyndigheten och tillsyn på tandläkarklinik om amalgamhantering.

Under året publicerades 49 nyheter på förvaltningens sida på intranätet, varav de flesta hade koppling till förvaltningens veckomöten (API), aktiviteter och intervjuer av nya medarbetare.

Utveckla förvaltningens sidor på uppsala.se

För att hjälpa invånare och verksamhetsutövare att göra rätt och hitta information inom miljö- och hälsoskyddsnämndens ansvarsområden fortsatte det löpande arbetet med att utveckla och förbättra förvaltningens sidor på uppsala.se. På en del sidor kortades texter ner och viss information lades in i expanderbara menyer, allt för att förenkla möjligheten att ta till sig informationen. En behovsanalys är delvis genomförd för att utveckla förvaltningens sidor på uppsala.se.

Många sidor fick uppdaterade texter. En sida om förpackningsavfall togs fram tillsammans med ett formulär för att kunna söka dispens från det nya kravet på att separera innehåll från sin förpackning. Sidan om att elda trädgårdsavfall fick helt nytt innehåll i och med ny lagstiftning som trädde i kraft 2024. Kyltorn är numera anmälningspliktiga och en informationssida togs fram. Exempel på andra nya sidor

som är nya är information om animaliska biprodukter, länshållningsvatten, förbränningsanläggningar och köldmedier.

Press/media

Förvaltningen hade 40 kontakter med media under perioden. En stor del av dessa resulterade i artiklar. Störst synlighet nationellt fick förbudet om att elda trädgårdsavfall där Uppsala kommun var med i flera riksmidier och även direktsändning i P1 morgon. Även frågor om dispens från strandskydd och PFAS har varit aktuella under hela perioden

Mätningar på fisk påvisade höga halter PFOS. I juli publicerade miljö- och hälsoskyddsnämnden kostråd om egenfångad abborre. En rapport om luftkvaliteten visade att kvävedioxid halverats de senaste fem åren vilket innebär att Uppsala har nu Europas renaste luft (enligt Europeiska miljöbyråns (EEA) senaste ranking).

I november var det många artiklar och inlägg om hälsoeffekter vid skolstädning.

Lanseringen av Livsmedelskollen fick storgenomslag då SVT gjorde ett inslag. Resultatet blev att tjänsten hade 22 200 besök dagen efter inslaget i SVT.

I några kontakter med media blev förvaltningen en "expertmyndighet" som svarade på frågor och gav kunskap till media utan att det resulterade i någon publicitet.

Externt informationsmaterial

Löpande arbete gjordes med att se till att nämndens informationsmaterial är lättillgängligt och lättförståeligt.

För att öka nyttjandegraden av förvaltningens e-tjänster togs det fram tryckt informationsmaterial att nyttja vid inspektioner och kontroller. Det finns även en mall klar för att nyttja baksidan vid tryck av nya visitkort med information om e-tjänsterna.

Informationsmaterial togs fram inför planerad tillsyn av minireningsverk och markbaserade enskilda avlopp. Ett påminnelsebrev att livsmedelsföretag kommer bli efterhandsdebiterade togs fram och ett vykort om vikten att mäta radon. I samband med införandet av riktvärden på dricksvatten från egen brunn, kommunicerades detta med flera verksamheter.

Förvaltningen har haft flera inlägg i sociala medier. Det var första var inför den nationella biltvättarhelgen 27–28 april, om att tvätta bilen i en biltvätt och inte på gatan. Under sommaren hade förvaltningen flera inlägg som var relaterade till information om badplatser och orsaker till avrådan från bad. Förbättrad luftkvalitet var också ett inlägg i samband med att mätresultat presenterades.

Förvaltningens informationsbroschyr om hur det är att arbeta som inspektör eller lantmätare uppdaterades och trycktes upp i en mindre upplaga. Broschyren användes på Bio-dagarna, en mäsas för studenter och på Björkklingedagarna i augusti.

Till externa event finns det färdiga underlag för att tillverka en mobil mässvägg.

Under perioden publicerades nio nyheter på uppsala.se där miljöförvaltningen var avsändare. Nyheterna handlade bland annat om den nya lagstiftningen om förbud att elda trädgårdsavfall, företag ger höga betyg till företagservice, Uppsala blir värdkommun för konferens om vatten, avlopp och kretslopp, vikten av att ha koll på

vattenkvalitet på badplatser innan bad, kostråd för egenfångad fisk och att Uppsala får bättre luft.

Resultat för miljöförvaltningens verksamheter

I tabellen nedan redovisas några nyckeltal för miljöförvaltningens avdelningar 2024 med 2023 och 2022 som jämförelse. Under avsnittet *Ekonomiskt resultat miljö- och hälsoskyddsnämnden* återfinns förklaringar till hur intäkter och kostnader fördelas över året för alla avdelningarna samt en redovisning av nämndens totala resultat för perioden.

De totala taxeintäkterna uppgick till 60,2 miljoner kronor och kommunbidraget till 30,8 miljoner kronor.

Nämndens kostnader uppgick till 93 miljoner kronor vilket är en ökning med 6,4 miljoner kronor. Ökade arbetsplatskostnader, gemensamma interna kostnader samt personalkostnader är förklaringen till avvikelsen.

TOTALT	22- dec	23- dec	24- dec
Taxeintäkter, mnkr	42,7	52	60,2
Kommunbidrag, mnkr	30,5	32,4	30,8
Kostnader, mnkr	-75,4	-86,6	-93
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-38,4	-43	-45,5
Avgiftsfinansieringsgrad*	57%	60%	65%
Miljöskyddstillsyn	22- dec	23- dec	24- dec
Taxeintäkter, mnkr	5,0	7,2	7,0
Kommunbidrag, mnkr	7	6,9	6,6
Kostnader, mnkr	-10,8	-14,1	-14,7
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-5,2	-6,6	-6,8
Avgiftsfinansieringsgrad*	46%	51%	48%
Enskilt vatten och avlopp, områdesskydd samt samhällsbyggnad och miljöövervakning	22- dec	23- dec	24- dec
Taxeintäkter, mnkr	5,5	6,4	6,5
Kommunbidrag, mnkr	7,0	7,1	6,2
Kostnader, mnkr	-12,5	-13,7	-12,4
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-5,7	-6,2	-5,5
Avgiftsfinansieringsgrad*	44%	47%	52%
Hälsoskydd	22- dec	23- dec	24- dec
Taxeintäkter, mnkr	6,0	5,8	7,4
Kommunbidrag, mnkr	5,6	6,2	6,1
Kostnader, mnkr	-11,2	-12	-13
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-5,3	-5,4	-5,9
Avgiftsfinansieringsgrad*	54%	48%	57%
Kommunala lantmäterimyndigheten	22- dec	23- dec	24- dec
Taxeintäkter, mnkr	13,3	16,5	23,4
Kommunbidrag, mnkr	3,1	3,2	4,0
Kostnader, mnkr	-17,7	-22,4	-28,8
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-8,0	-9,5	-12

Avgiftsfinansieringsgrad*	75%	74%	81%
Livsmedelskontroll	22- dec	23- dec	24- dec
Taxeintäkter, mnkr	8,9	9	8,8
Kommunbidrag, mnkr	3,8	6,2	5
Kostnader, mnkr	-14,0	-15,2	-14,6
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-6,9	-7,1	-7
Avgiftsfinansieringsgrad*	64%	59%	60%
Tillståndsenheten	22- dec	23- dec	24- dec
Taxeintäkter, mnkr	4,0	7,1	7,1
Kommunbidrag, mnkr	0,9	0,3	0,5
Kostnader, mnkr	-5,6	-6,3	-6,9
-varav lönekostnader (exklusive PO), mnkr	-2,7	-2,8	-3,2
Avgiftsfinansieringsgrad*	71%	127%	103%

* Avgiftsfinansieringsgraden utgörs av avgifter dividerat med verksamhetens kostnader.

Uppföljning av indikatorer

Tabell 1: Nämndens indikatorer till Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden.
Källa: Medarbetarundersökningen 2024.

Indikator	Nuvärde			Jämförvärde Totalt 2023	Mål	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
Totalindex i medarbetarundersökningen	81	82	78	79	80 eller högre	↗
Delindex arbetssituation i medarbetarundersökningen	77	78	76	74	80 eller högre	↗
Delindex ledarskap i medarbetarundersökningen.	84	86	78	80	80 eller högre	↗
Delindex motivation i medarbetarundersökningen	77	79	71	77	80 eller högre	→
Index för frågan ”Jag skulle rekommendera min arbetsplats till någon annan”	75	-	-	73	80 eller högre	↗

Tabell 2: Indikatorer till Fokusmål 1 Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb.
Källor: NKI 2023 företagsärenden. Jämförvärde avser nationellt genomsnitt. Egen uppföljning av antal hanterade synpunkter/felanmälningar, genomförda förbättringar under verksamhetsåret.

Indikator	Nuvärde	Jämförvärde	Målsättning	Trend
Företagarnas uppfattning om kommunens service (NKI) – miljöskydd	65	71	>Jämförvärde Sverige	↘
Företagarnas uppfattning om kommunens service (NKI) – hälsoskydd	72	71	>Jämförvärde Sverige	↗
Företagarnas uppfattning om kommunens service (NKI) – livsmedelskontroll	79	78	>Jämförvärde Sverige	→
Företagarnas uppfattning om kommunens service (NKI) – serveringstillstånd	83	76	>Jämförvärde Sverige	↘
NKI 2023 – Miljöskydd; Möjligheterna att framföra klagomål och lämna synpunkter	67	73	>Jämförvärde Sverige	↘
NKI 2023 – Hälsoskydd; Möjligheterna att framföra klagomål och lämna synpunkter	75	73	>Jämförvärde Sverige	↗
NKI 2023 – Livsmedelskontroll; Möjligheterna att framföra klagomål och lämna synpunkter	75	77	>Jämförvärde Sverige	↘
NKI 2023 – Serveringstillstånd; Möjligheterna att framföra klagomål och lämna synpunkter	84	77	>Jämförvärde Sverige	↘
Antal registrerade inkomna synpunkter under verksamhetsåret	11	-		

Tabell 3: Indikatorer till Fokusmål 3 Uppsala ska leda klimatomställningen.

*För att klara miljö kvalitetsnormen under året får antalet dygn med överskridanden inte överstiga 35 för PM10 och 7 för NO₂. Mätpunkt: Kungsgatan.

**Ett av förvaltningens fordon har skadats i samband med ett verkstadsarbete. Det ersättningsfordon förvaltningen fått att använda temporärt kan inte drivas fossilfritt, vilket påverkar andelen använd förnybar energi negativt.

Källor: Luftkvalitet: Stockholm Luft- och Bulleranalys (SLB). Fordon: Hållbarhetsportalen.

Indikator	2020	2021	2022	2023	2024	Mål
Luftkvalitet i centrala Uppsala						
Antal dygn som mätningar överskrider normvärde för partiklar PM10 (avser mätpunkt i centrala staden)*	6	4	12	11	6	0
Antal dygn som mätningar överskrider normvärde för kvävedioxid (avser mätpunkt i centrala staden)*	2	2	2	0	0	0
Indikator	2021	2022	2023	2024 (jan-aug)	Mål	
Fordon						
Andel av förvaltningens egna fordon som kan drivas fossilfritt	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Använd förnybar energi, andel	96%	94%	92%	91** %	100%	100%

Kommunfullmäktiges fokusmål och uppdrag

Nämnden bedömer att fokusmål 2 och 4 är helt uppfyllda samt att fokusmål 1 och 3 är i hög grad uppfyllda under 2024. Avvikelse från plan när det gäller fokusmål 1 är att automatisering av ärendeflöden inte har kunnat genomföras. Nämnden har förberett en förnyad upphandling för att kunna genomföra detta senare. Tid som var avsatt för att arbeta med automatisering av ärendeflöden kunde i stället läggas på att förbereda deltagande i innovationsprojekt tillsammans med AI Sweden. Avvikelse från plan när det gäller fokusmål 3 är att avdelningen för miljöskydd inte kunnat genomföra tillsynsplanen för 2024 i dess helhet. Se rapport *Uppföljning av verksamhetsplan 2024*.

Nämndens svar nämndbehandlades 12 mars 2025.

Ekonomiskt resultat miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisar ett underskott på 0,4 miljoner kronor.

Årets taxeintäkter uppgick till 60,2 miljoner kronor vilket är en ökning jämfört med föregående år.

Personalkostnaderna utgör cirka 70 procent av förvaltningens totala kostnader vilket är i linje med 2023. Personalstyrkan har dock ökat i jämförelse med räkenskapsåret 2023. Den totala sjukfrånvaron för miljöförvaltningen bedöms som låg och är i linje med föregående år.

Kommunbidraget uppgick till 30,8 miljoner kronor vilket är en minskning med 1,6 miljoner kronor jämfört med föregående år. Det beror på att nämnden under 2023 fått tidsbegränsade extra medel för omställning av livsmedelskontrollen.

Avgiftsfinansieringsgraden uppgick till 65 procent under 2024.

Politisk verksamhet

Den politiska verksamheten redovisat ett underskott om 0,2 miljoner kronor. Det negativa resultatet beror på att kommunbidraget inte täcker nämndens kostnader. Detta trots att antal nämndmöten är färre än vad som är önskvärt för att ha en snabb och effektiv beslutsprocess.

Administrativa enheten

Den administrativa enheten redovisar ett resultat i balans vilket är i linje med budget samt helårsprognos.

Avdelningen för miljöskydd

Avdelningen redovisar ett underskott om 1,1 miljoner kronor.

Prognosen i augusti indikerade ett underskott om 0,5 miljoner kronor på helår.

Avdelningen miljöskydd har inte kunnat genomföra tillsynsplanen för 2024 i dess helhet på grund av fler inkommande ärenden i form av remisser, ansökningar och informationsärenden och omfattande ny lagstiftning inom avfallsområdet och personalförändringar, vilket tagit tid från tillsynsarbetet. Avdelningen planerar att rekrytera för att kunna hantera kommande års tillsynsbehov.

Eftersom den tillsyn som fakturerats under året genom årliga avgifter inte har kunnat utföras fullt ut, så har en ny tillsynsskuld uppstått. Avdelningens tillsynsskuld uppgår till 0,6 miljoner kronor under räkenskapsåret 2024.

Avdelningen för områdesskydd och enskilt vatten och avlopp

Avdelningen redovisar ett överskott om 0,3 miljoner kronor.

Verksamhetskostnaderna uppgår till 12,4 miljoner kronor vilket är 1,4 miljoner kronor lägre än budget. Avvikelsen förklaras främst av att antalet inspektörer har minskat något på avdelningen under året. Ny rekrytering startades under hösten som kan vara på plats 2025.

Antalet inkommande ärenden i form av framför allt ansökningar om tillstånd till nytt enskilt avlopp ökade och var något fler än prognosen. Det beror mycket på att många avlopp dömts ut och behöver ersättas. Prognosen i augusti indikerade ett överskott om 0,1 miljoner kronor på helår.

Avdelningen för hälsoskydd

Avdelningen redovisar ett överskott om 0,5 miljoner kronor.

Verksamhetens kostnader för perioden uppgår till 13 miljoner kronor vilket är 0,9 miljoner kronor lägre än budget. Avvikelsen förklaras av lägre personalkostnader och lägre kostnader för analyser och prover och konsultkostnader.

Prognosen i augusti indikerade ett positivt resultat på 0,3 miljoner kronor på helår.

Kommunala lantmäterimyndigheten

Myndigheten redovisar ett nollresultat vilket är i linje med helårsprognos och budget.

Intäkter och kostnader är i linje med budget och prognos.

Enheten för livsmedelskontroll

Enheten redovisar ett underskott om 0,8 miljoner kronor.

Intäkterna uppgår till 8,8 miljoner kronor vilket är 1,4 miljoner kronor lägre än budget.

Verksamhetens kostnader uppgår till 14,6 miljoner kronor vilket är 0,6 miljoner kronor lägre än budget.

Från och med den 1 januari 2024 införde enheten för livsmedelskontroll efterhandsdebitering för samtliga verksamheter samt gick över till ny riskklassningsmodell.

Prognosen i augusti indikerade ett underskott om 1,2 miljoner kronor på helår. Efterhandsdebitering och den nya riskklassningen innebär ett nytt sätt att arbeta och att intäkterna i en övergångsperiod var svårare att prognosticera.

Tillståndsenheten

Enheten redovisar ett överskott om 0,8 miljoner kronor.

Prognosen i augusti indikerade ett överskott om 0,9 miljoner kronor på helår.

Tabell ekonomiskt resultat och prognos (mnkr)

	Utfall 241231	Budget 241231	Avvikelse	Helårs- prognos	Helårs- budget
Taxor och avgifter	60,2	66,3	-6,1	62	66,3
Försäljning verksamhet och entreprenader	1,4	0	1,4	0,6	0
Kommunbidrag	30,8	30,8	0	30,8	30,8
Bidrag	0,3	0	0,3	0,2	0
Summa intäkter	92,7	97,1	-4,4	93,6	97,1
Lön och PO	-65,1	-68,1	3,0	-65,3	-68,1
Lokalkostnader	-0,3	-0,3	0,0	-0,3	-0,3
Kommungemensamma fördelade kostnader	-21,3	-21,5	0,2	-21,4	-21,5
Övriga kostnader	-6,4	-7,2	0,8	-7,0	-7,1
Summa kostnader	-93,1	-97,1	4	-94,0	-97,1
Resultat	-0,4	0	-0,4	-0,4	0